zeitgeist zeitgeist zeitgeist zeitgeist zeitgeist zeitgeist

CONSTITUȚIA STATELOR UNITE ALE AMERICII

tradusă, comentată şi adnotată de

CĂTĂLIN AVRAMESCU

HUMANITAS

zeitgeist zeitgeist zeitgeist zei

„Zeitgeist" este o colecție menită să deschidă punți intelectuale, să exploreze fără inhibiții natura și efectele radicalismelor politice moderne și să demonstreze validitatea perspectivelor pluraliste în înțelegerea lumii de azi. Cărțile din colecția „Zeitgeist" vorbesc despre mituri, utopii, revoluții, despre destinul omului într-un univers în care ideologii cu pretenții salvatoare continuă să inspire pasiuni colective cu consecințe nu o dată catastrofice. Propunând o panoramă a ideilor-forță din lumea contemporană, „Zeitgeist" este o colecție care invită la luciditate și responsabilitate. Cărțile din această colecție se adresează tuturor celor interesați de necontenita tensiune dintre societatea deschisă și adversarii ei. Colecția include lucrări filozofice, politologice, literare și se adresează elevilor, studenților, ziariștilor, tuturor celor interesați de viața spiritului în lumea de astăzi.

z e i t geist

Cătălin Avramescu (n. 1967) este doctor în filozofie al Universității din București și docent al Universității din Helsinki. În prezent este conferențiar la Facultatea de Științe Politice a Universității din București, unde predă cursuri de istorie a gândirii politice. A parcurs stagii de cercetare la Institutul de Istorie al Universității din Viena, Institute for Advanced Study in Humanities (Edinburgh) și la Clark Library/Center for 17th and 18th Century Studies (UCLA). A fost bursier Mellon la Herzog August Bibliothek (Wolfenbüttel) și bursier Marie Curie la Facultatea de Litere și Filozofie din Ferrara. A publicat traduceri, eseuri și studii de teorie politică și istoria ideilor, în special asupra secolelor XVII–XIX. Prima sa carte, *De la teologia puterii absolute la fizica socială* (ALL, 1998), este o explorare tematică a teoriei contractului social de la Hobbes la Rousseau. A urmat *Filozoful crud. O istorie a canibalismului* (Humanitas, 2003), o analiză a unei teme uitate din teoria dreptului natural, care a primit premiul pentru cea mai bună carte de științe umaniste (*ex aequo*) a Asociației Editorilor din România. Versiunea americană a acestei lucrări, publicată în 2009 la Princeton University Press, a fost recenzată în *Times Higher Education* și *London Review of Books*. Din anul 2008 a fost numit Consilier de Stat în cadrul Administrației Prezidențiale.

CONSTITUȚIA
STATELOR UNITE ALE AMERICII

tradusă, comentată şi adnotată de
CĂTĂLIN AVRAMESCU

Colecția „Zeitgeist“ este coordonată de
VLADIMIR TISMĂNEANU

Redactor: Vlad Russo
Coperta: Angela Rotaru
Tehnoredactor: Manuela Măxineanu
DTP: Denisa Becheru, Dan Dulgheru
Corector: Andreea Stănescu

Tipărit la „Monitorul Oficial“ R.A.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
AVRAMESCU, CĂTĂLIN
Constituția Statelor Unite ale Americii: comentariu, text, note /
Cătălin Avramescu. – București: Humanitas, 2010
ISBN 978-973-50-2787-2
342.4(73)

EDITURA HUMANITAS
Piața Presei Libere 1, 013701 București, România
tel. 021/408 83 50, fax 021/408 83 51
www.humanitas.ro

Comenzi Carte prin poștă: tel./fax 021/311 23 30
C.P.C.E. – CP 14, București
e-mail: cpp@humanitas.ro
www.libhumanitas.ro

Cuvânt înainte

Mai întâi, despre ce nu este această carte. Nu este o lucrare despre dezbaterile dintre Federaliști și Anti-Federaliști, altfel spus, despre controversele dintre aceia care, în 1787-1788, doreau sau respingeau ideea unei noi Constituții, federale. Acesta a fost un moment crucial în instituirea ordinii constituționale în America, însă amploarea subiectului face necesar un volum separat, dedicat în special discutării argumentelor din *Scrisorile Federaliștilor* (*Federalist Papers*). Alt motiv pentru care am lăsat deoparte acest episod este faptul că oricum, la data la care Madison, Hamilton și Jay publicau, sub pseudonimul Publius, aceste „scrisori", textul Constituției era deja adoptat. Miza celor trei autori privea ratificarea și abia în ordine secundă conținutul legii fundamentale a noii federații.

În aceeași logică, am exclus referirile la dezbaterile privitoare la Constituție din convențiile de ratificare convocate de fiecare stat în parte.

Nu este nici o carte despre documentele constituționale ale perioadei coloniale. Desigur, există elemente solide de continuitate între gândirea legală și politică a erei coloniale și aceea a republicii americane proclamate prin

Declarația de Independență din 1776. Dar momentul Revoluției este, în principiu, unul al rupturii, mai ales de sistemul Constituției britanice. De aceea și analiza documentelor constituționale ale perioadei coloniale trebuie să aștepte un alt volum. Sau un alt autor.

Contrar planului inițial, am lăsat deoparte și textele din perioada care se întinde de la declanșarea conflictului politic și constituțional cu Coroana britanică până în momentul adoptării actualei Constituții americane. Așa să face că în acest volum cititorul nu va găsi, spre exemplu, texte sau comentarii ale dezbaterilor din Convenția constituțională de la Philadelphia sau Articolele Confederației (1777) care au fost, în realitate, prima Constituție a coloniilor unite în Războiul de Independență. Mă consolez însă că un alt volum este deja în lucru.

Nu m-am referit decât în trecere la deciziile importante ale Curții Supreme a Statelor Unite. Se poate spune că interpretarea Constituției pe care a furnizat-o Curtea Supremă în cazuri istorice precum *Roe v. Wade* a devenit parte a acestei Constituții. Unele amendamente ale Constituției americare au fost, la rândul lor, generate de decizii ale Curții. Dar acesta este un subiect separat, din punct de vedere logic și istoric. M-am limitat doar la unele referințe, cred, indispensabile. O consecință de neevitat este absența unei analize a conceptului de „control al legalității/constituționalității“ (*judicial review*). Numeroase lucrări americane despre Constituție consideră principiul controlului Judiciarului drept esențial și conțin dis-

cuții cu privire la interpretările Curții Supreme. Această lucrare se adresează însă unui public diferit.

Nu este nici o lucrare despre constituțiile statelor care compun federația americană. Unele dintre acestea sunt mai vechi decât Constituția federală, aceea a statului Massachusetts (1780) fiind încă în vigoare. Aceste texte sunt diverse și interesante, însă discutarea acestora va trebui întreprinsă cu altă ocazie. După cum am lăsat la o parte și chestiunea angajamentelor internaționale ale Statelor Unite, dintre care unele au valoare constituțională și politică. Trecută sub tăcere pentru că este rezultatul trecător al unui război civil este și Constituția Confederației statelor din Sud, din 1861.

În fine, am menționat doar în treacăt instituțiile politice cu certă valoare constituțională, dar care nu sunt menționate explicit în stipulațiile scrise ale Constituției. Printre exemple: Cabinetul, o instituție care apare și se consolidează încă de pe vremea primilor Președinți; comitetele Congresului, care au dobândit un important rol politic; în fine, privilegiul executiv, recunoscut de Curtea Supremă.

Această carte cuprinde și discută doar textul propriu-zis al Constituției americane. Mai precis textul din 1787, plus Declarația Drepturilor (*Bill of Rights*) și celelalte 17 amendamente. Aceasta este o temă suficient de vastă și de importantă. De aproape 250 de ani Constituția este documentul de bază al celei mai importante și mai influente republici pe care a cunoscut-o istoria omenirii, cel puțin in epoca modernă. Este, practic, cea mai veche Constituție națională și codificată (scrisă) încă în vigoare.

A fost sursa directă a numeroase încercări de reformă constituțională. Unele au reușit. Altele nu. Dar lecțiile sale sunt întotdeauna relevante și pentru noi.

Există de la o vreme obiceiul aici, în Europa, să vorbim despre un „model american" distinct, inclusiv în materie constituțională, un model despre care se crede că nu ar fi relevant în contextul evoluțiilor europene contemporane. Dar o analiză istorică și comparată ne arată că aceasta este mai degrabă o iluzie. Constituția americană din 1787 a influențat decisiv constituțiile statelor europene, de la Constituția Norvegiei monarhice a anului 1814 până la Constituția republicană a Franței lui De Gaulle, din 1958. Constituția Germaniei din 1949 a fost scrisă sub supravegherea autorităților de ocupație americane. La retragerea administrației britanice din Cipru, în 1962, a rămas în urmă nu o constituție parlamentară de tip englez, ci un regim prezidențial de tip american, bazat pe o Constituție care este și astăzi în vigoare.

Această influență a avut forme dintre cele mai diferite. Așa cum arăta Carl J. Friedrich, impactul major al constituționalismului american nu a fost unul direct, în care instituțiile americane au fost preluate, ci unul indirect, prin forțarea unei reacții la dezvoltările constituționale și politice din noua republică de peste Ocean.[1]

---

1. Carl J. Friedrich, *The Impact of American Constitutionalism Abroad* (Boston University Press, 1967), p. 11. Vezi și George Athan Billias, *American Constitutionalism Heard Round the World. A Global Perspective* (New York University Press, 2009). Despre constituționalismul american în contextul Iluminismului, vezi

Dincolo de influența sa istorică, prezenta Constituție a Statelor Unite exprimă un set de idei indispensabile înțelegerii funcționării și legitimității unui stat liber și modern. Principiul supremației legii, ideea regimului reprezentativ, separația puterilor sau garanțiile drepturilor individuale sunt doar câteva dintre acestea.

Studiul Constituției americane este, așadar, esențial pentru a înțelege constituționalismul în general. Lucrarea aceasta dorește, modest, să fie un pas în această direcție.

În spatele fiecărui proiect sunt oameni concreți. Este timpul să le mulțumesc celor care m-au ajutat, m-au încurajat, sau măcar m-au întrebat când termin această carte. Care le este dedicată prietenilor mei americani.

America and Enlightment Constitutionalism (ed. Gary L. McDowell și Jonathan O'Neill, Palgrave Macmillan, 2006). Informații de referință despre Constituția Statelor Unite sunt în lucrarea lui David Schultz, *Encyclopedia of the United States Constitution* (Facts on File: New York, 2009) și, mai ales, în Leonard W. Levy și Kenneth L. Karst (ed.), *Encyclopedia of the American Constitution* (Macmillan Reference USA: New York, 2000).

Călătoria noastră începe în fața unui grilaj, printre copiii care așteaptă, nerăbdători, ca o doamnă impunătoare, în uniformă, să le dea voie să se apropie. Suntem într-o clădire cu un aer sever, pe Bulevardul Constituției din Washington, D.C. Este sediul Arhivelor Naționale, iar lumina palidă, liniile austere și numeroșii paznici accentuează senzația de fortăreață. În vitrinele sale sunt expuse documente neprețuite, precum o copie din 1297 a Magnei Charta purtând sigiliul regal al lui Edward I.

De obicei oamenii stau la coadă la Arhivele Naționale, dar în după-amiaza aceea așteptarea fusese neobișnuit de lungă. În rotonda care este centrul expoziției au voie câte treizeci de persoane odată. Mi-am așteptat rândul. Nimerisem în mijlocul unui grup de școlari neastâmpărați.

Pentru a mai face să treacă timpul, una dintre gardienele care stăteau de veghe la intrare a intrat în vorbă cu micuții. Ca un fel de joc, i-a întrebat dacă știu care sunt primele trei cuvinte ale Constituției Statelor Unite. În acel moment din piepturile copiilor a ieșit un sunet cristalin și vesel: „*We, the People!*" (Noi, Poporul!). A răsunat

sub cupola măreață a Arhivelor Naționale cum trebuie să fi sunat un cor de îngeri sub bolta unei catedrale.

Venisem să văd trei dintre cele mai importante documente din istoria politică a omenirii. Toate așezate în spatele câte unui geam gros, blindat, într-o atmosferă inertă de argon, protejate de o ramă de titan și de sisteme sofisticate de alarmă. Trei documente scrise pe foi groase, mari și îngălbenite, purtând semnăturile, cu o caligrafie extrem de îngrijită, ale unora dintre cei mai faimoși oameni ai epocii moderne. Declarația de Independență a Statelor Unite, Constituția și Carta Drepturilor.

Când ni s-a făcut semn, am fost numărați și am intrat. Am trecut de la o vitrină la alta și am privit. Nu am stat mult. Am ieșit apoi în soarele tare al după-amiezii americane.

Venisem să văd o Constituție scrisă pe un pergament. Dar adevărata Constituție a Statelor Unite era aceea care prinde viață prin cetățenii ei. Era în aerul care vibra prin vocile copiilor.

În Lumea Veche, la Strasbourg, se află una dintre cele mai mari catedrale gotice. Are o formă curioasă, asimetrică, pentru că îi lipsește unul dintre cele două turnuri. Greutatea era atât de mare, încât pământul a început să se lase, iar constructorii au modificat, în mers, proiectul, renunțând la un turn. Catedrala din Strasbourg a fost, timp de peste două secole, cea mai înaltă clădire din lume. Cu câțiva ani înainte ca autorii documentelor de la Arhivele Naționale să le semneze pentru posteritate,

tânărul Goethe, copleșit în fața construcției, afirma că a văzut spiritul german care a prins formă în piatră.

Înăuntru, spațiul se pierde sub o boltă inimaginabil de înaltă, sprijinită de patru coloane colosale, de piatră. E greu să vezi până acolo, dar dacă te uiți atent, observi o anomalie. În locul unde una dintre coloane se îmbină cu bolta, la o înălțime amețitoare, ascuns, șade un personaj mic și monstruos, care privește, temător, în sus.

Personajul nostru are o poveste. Se spune că în Evul Mediu, pe când era construită catedrala, un sceptic a venit la meșterul principal și i-a spus că bolta aceea enormă pe care a proiectat-o nu poate fi construită. Este prea mare – a explicat necredinciosul – și se va prăbuși! Atunci meșterul, după ce a terminat bolta, a adăugat micul personaj de la capătul din înălțimi al coloanei. Este o imagine a scepticului, condamnat să privească, pentru eternitate, la bolta pe care nu o credea posibilă.

La data la care scriu aceste rânduri, bolta Republicii americane durează de mai mult de două secole. Nu știu ce îi va aduce viitorul. Dar știu ca ea se sprijină pe o temelie mai tare decât orice piatră. Pe spiritul oamenilor pe care îi ține împreună. Am auzit glasurile celor care o vor ține la o înălțime unde puține creații ale Omului au îndrăznit să se ridice.

1. Natura și geneza Constituției americane

Ce este Constituția Statelor Unite?

Primul lucru pe care îl face un cititor contemporan interesat de Constituția americană este să se întrebe „cum“ anume este această Constituție. Ce scrie în ea? Se întâmplă astfel pentru că noi știm că fiecare stat are o constituție scrisă. Întrebarea, așadar, pare să fie doar aceea privitoare la precederile acesteia, nu la „ce“ este Constituția americană, care este natura acesteia.

Însă pentru cineva care ar fi trăit cu puțin înaintea anului 1787, atunci când această Constituție a fost scrisă, chiar și existența acesteia ar fi apărut ca o curiozitate greu de explicat atât în termenii filozofiei politice, cât și din punct de vedere practic[2]. Pe atunci, statele lumii nu aveau

2. Despre deosebirile dintre constituționalismul pre-modern și cel modern, vezi Charles Howard McIlwain, *Constitutionalism: Ancient and Modern* (Liberty Fund: Indianapolis, 2007), lucrare publicată inițial în 1940, și Scott Gordon, *Controlling the State. Constitutionalism from Ancient Athens to Today* (Harvard University Press, 1999). Teoria politică a Constituției americane este analizată de numeroși autori, printre care Stephen M. Griffin, *American Constitutionalism. From Theory to Politics* (Princeton University Press, 1996).

constituții scrise de acest gen. Termenul „constituție“, de fapt, nici nu desemna un document precum acela care a fost semnat de participanții la Convenția constituțională de la Philadelphia, ci mai curând ceea ce astăzi numim „regim politic“. Expresia „Constituția Angliei“, spre exemplu, însemna suma instituțiilor și regulilor fundamentale (scrise sau nescrise) ale regatului englez. Ideea că aceste instituții și reguli pot fi descrise într-un document de câteva pagini ar fi apărut ca una de-a dreptul extravagantă. Discursul despre „constituțiile“ politice era, în mod necesar, un discurs istoric și teoretic, complex și comparativ.

Acest sens al termenului este în uz și astăzi în lumea anglo-americană. Știința politică face și acum distincția între „constituția formală“ și „constituția materială“. Prima este suma stipulațiilor scrise, formale, aparente. A doua este suma raporturilor de putere reale, maniera în care funcționează efectiv marile mecanisme ale politicii dintr-un stat. Uneori vorbim, cu referire la anumite sisteme, chiar despre „constituții de fațadă“. Acestea apar atunci când între textul scris al Constituției și maniera efectivă de guvernare este o distanță foarte mare. În cadrele acestor distincții, lucrarea de față este despre constituția formală a Statelor Unite ale Americii, adoptată în 1787 și ulterior amendată prin cele 27 de amendamente care i s-au adus până în prezent.

Înainte de sfârșitul secolului al XVIII-lea existau, desigur, și documente percepute ca centrale în arhitectura politică a unui stat. Acestea nu se numeau însă

„Constituție“ și nici nu arătau precum textul american din 1787. De obicei este vorba de o „cartă“ (*charter*) precum Magna Charta (1215)[3]. Acestea sunt proclamații solemne ale unor privilegii emise în beneficiul unui grup sau al unei clase. Uneori aceste texte stabilesc legitimitatea unui conducător sau a unei familii dominante, cuprind pronunțări în materie de politică externă ori conțin o confesiune de credință sau o promisiune de toleranță.[4] Ocazional, aceste documente conțin termenul „constituție“, precum în Constituțiile Fundamentale ale Carolinei (1669), o cartă la scrierea căreia a contribuit și John Locke și care a fost adoptată de cei opt Lorzi Proprietari ai coloniei.

Americanii au avut astfel de documente încă din perioada colonială. Unele dintre coloniile engleze din Lumea Nouă, precum Georgia, New Jersey sau Massachusetts Bay, au fost administrate în formula „coloniilor regale“ (*royal* sau *crown colonies*), adică erau guvernate direct de Coroană, prin guvernatori numiți. Alte colonii, precum Pennsylvania, Delaware sau Maryland, erau

---

3. Despre Magna Charta și influența sa asupra gândirii constituționale, vezi Ellis Sandoz (ed.), *The Roots of Liberty. Magna Carta, Ancient Constitution, and the Anglo-American Tradition of Rule of Law* (Liberty Fund: Indianapolis, 1993).

4. Richard G. Stevens, *The American Constitution and Its Provenance* (Rowman & Littlefield: Lanham, 1997). Dezvoltarea istorică a constituționalismului american este tratată în Herman Belz, *A Living Constitution or Fundamental Law?: American Constitutionalism in Historical Perspective* (Rowman & Littlefield: Lanham, 1998).

„colonii de proprietari“ (*proprietary colonies*), iar altele (Rhode Island, Connecticut) erau „colonii prin asociere“ (*charter* sau *corporate colonies*). Toate erau administrate în baza unor carte regale, care de regulă cuprindeau enunțuri despre întemeierea coloniei, autoritatea Suveranului și despre modul în care colonia trebuia guvernată. Uneori acestea conțineau și o proclamație a drepturilor (*bill of rights*). Două dintre aceste carte, emise de Charles II, au rămas în vigoare multă vreme după proclamarea independenței: aceea a coloniei Connecticut a rămas valabilă până în 1818, iar aceea a coloniei Rhode Island a rămas în vigoare până în 1842.

Orașele Americii, mai degrabă niște târguri rurale după standardele demografice de astăzi, posedau și acestea un set de reguli scrise. Lumea în care trăiau coloniștii era adesea limitată de orizontul local. Pricinile, spre exemplu, erau judecate de multe ori conform obiceiurilor locale, de către un „juriu de vecinătate“.

Disputele cu privire la constituție erau purtate în fața unui alt gen de public. În secolul al XVII-lea, în Anglia, chestiunea naturii regimului a fost intens dezbătută în mediile savante și politice. Filozofi precum Hobbes, juriști precum Selden, aristocrați învățați precum Molesworth, monarhi precum James I, scriitori precum Milton, împreună cu istorici, moraliști, clerici sau profeți auto-proclamați au analizat constituția Angliei din perspective diferite, de la absolutismul regal până la republicanismul radical.

Dezbaterea aceasta despre constituţia Angliei are cel puţin o consecinţă care ne interesează. Constituţia Angliei nu mai este văzută ca un set static de principii care subzistă într-o splendidă izolare. Dimpotrivă. Ea este văzută într-o perspectivă istoricizantă, la intersecţia mai multor influenţe. Gânditorii secolului următor vor fi obişnuiţi cu ideea că dincolo de tradiţie, constituţiile se nasc, degenerează şi mor.

Admiraţia sau măcar adeziunea la principiile constituţionale britanice nu exclude, în această logică, ci chiar presupune o cunoaştere sau chiar o admiraţie a altor constituţii. Despre constituţiile republicii romane, a Veneţiei sau a Olandei se scriu, în această perioadă, volume întregi.

Elitele intelectuale din coloniile americane erau formate, aşadar, în acest mediu complex şi dinamic. Englezi fiind, ei se raportează adesea critic la propria lor tradiţie constituţională şi sunt conştienţi de istoricitatea şi de relativitatea unor principii politice. Şi tot pentru că sunt englezi, educaţi şi influenţi, ei sunt conştienţi şi de schimbările considerabile prin care trecea Constituţia Angliei.

Secolul al XVIII-lea este unul al evoluţiei rapide a instituţiilor şi practicilor politice engleze. După Revoluţia Glorioasă din 1688-1689 Anglia se va organiza ca o monarhie constituţională în care puterea Regelui este limitată, printre altele, de documente constituţionale precum Carta Drepturilor (1688). În 1707 se formează Regatul Unit, prin voturile din parlamentele Angliei şi Scoţiei. Alegerile sunt disputate de reprezentanţii a două mari partide, Whig şi Tory. Apar Cabinetul,

Primul-Ministru și moțiunea de cenzură. În fine, apare presa politică modernă.

Pe de-o parte, este evident că prin această Constituție, de acum înainte britanică, începe să se manifeste un spirit liberal. Pe de altă parte însă, monarhia limitată de reguli tradiționale începe să lase loc unei aristocrații sau chiar unei oligarhii. Noii îmbogățiți intră în politică, cei vechi își schimbă obiceiurile. Sistemul patronajului este folosit și denunțat, în funcție de împrejurări.

Aristocrația britanică se organizează acum ca o elită parlamentară. Ea impune o relație din ce în ce mai dezechilibrată cu Coroana, controlează mecanismele electorale ce garantează accesul în Camera Comunelor și își face simțită influența în noua economie capitalistă.

Spre deosebire de Marea Britanie, în colonii predomina un spirit republican. Motivele sunt în bună măsură de ordin social. În coloniile americane nu se reproduce aceeași ierarhie precum aceea din țara-mamă. Evoluția către o formulă aristocratică este aici privită cu suspiciune. Parlamentul și monarhia, în această ordine, sunt privite cu rezerve, chiar cu ostilitate.

Această ostilitate însă nu a luat forma unei opoziții pure. Autoritatea politică a Regelui și a Parlamentului era văzută, în tradiția gândirii politice engleze, ca o autoritate eminamente legală. Chiar și rezistența față de eventualul abuz al autorității este văzută, cu prioritate, în cadrele respectului față de lege. În fine, chiar dreptul la revoluție presupune, conform lui John Locke, întoarcerea autorității constituționale la popor, care poate

astfel să înlocuiască regimul politic (constituția) în întregimea sa. *Al doilea tratat asupra guvernării* (1688) al lui Locke a fost, în colonii, cea mai citată carte, după Biblie.

Oficial, coloniile își declară independența față de Coroană și Parlament la 4 iulie 1776. Dar adevăratul act al independenței este rezoluția celui de-al Doilea Congres Continental, din 10 mai 1776, inspirată de ideile lui John Adams, prin care coloniile rebele erau îndemnate să adopte, fiecare, o constituție scrisă.[5] Era actul prin care, simbolic și legal, autoritatea regimului aristocratic și parlamentar era negată. Noile constituții scrise aveau o nouă calitate: erau exclusive. Pentru prima dată, Statul se punea pe sine doar sub autoritatea unui document scris, expresie a unei ordini raționale. Era o ruptură nu doar cu Guvernul de la Londra, ci și în raport cu ideea regimului britanic. Peste Ocean se petrecea o revoluție constituțională.

---

5. Patru dintre colonii, New Hampshire, Carolina de Sud, New Jersey și Virginia, aveau deja constituții noi înaintea adoptării Declarației de Independență. Trei au decis să păstreze cartele regale (Massachusetts doar temporar), iar șase au dat curs îndemnului Congresului (New York, Pennsylvania, Delaware, Maryland, Carolina de Nord și Georgia). Doar Constituția statului Massachusetts din 1780 mai este în vigoare din acest grup de constituții timpurii. Vezi *The First State Constitutions, 1776–1783,* în James McClellan, *Liberty Order, and Justice: An Introduction to the Constitutional Principles of American Government* (Liberty Fund: Indianapolis, 2000).

Articolele Confederației și ideea Uniunii

Constituția din 1787 se înscrie, așadar, într-o logică a schimbării constituționale care începe cu noile constituții ale statelor angajate în Războiul de Independență. Multe dintre prevederile și principiile textului actualei Constituții americane sunt preluate din aceste constituții. Ideea separației între cele trei ramuri ale guvernării, spre exemplu, se regăsește în Constituția statului Virginia[6].

Spre deosebire de aceste constituții, prima constituție a alianței statelor americane, așa-numitele Articole ale Confederației și Uniunii Perpetue (1777), era un text destul de tradițional. Așa cum îi arată numele, era mai degrabă un tratat de alianță perpetuă între state suverane.

Articolele Confederației au fost ratificate în 1781. În scurtă vreme însă, a devenit clar că acestea erau ineficiente. Puterea Confederației era învestită într-un Congres care nu avea practic nici o putere executivă. Nu exista un Judiciar federal. Nu exista un drept al Confederației de a impune taxe. Banii Confederației ajunseseră la fel de valoroși ca hârtia pe care erau tipăriți.

Confederația era în pericol pe scena internațională din cauza lipsei creditului și pentru că Congresul nu putea

6. Un studiu asupra constituțiilor statelor americane este *The Constitutionalism of American States*, George E. Connor și Christopher W. Hammons (ed.) (University of Missouri Press: Columbia și Londra, 2008).

aduna banii pentru armată și pentru marina militară. Pe plan intern, ordinea legală era amenințată. În 1786-1787 o parte a statului Massachusetts a fost cuprinsă de Rebeliunea lui Shay. Conduși de un fost căpitan din Armata Continentală, fermieri săraci și foști veterani de război au atacat tribunalele și pe agenții Guvernului local care încercau să colecteze datoriile și taxele. Deși reprimată, Rebeliunea a avut un impact psihologic considerabil. Numeroși contemporani credeau că anarhia pândește după colț.

În cea de-a 15-a scrisoare a Federaliștilor, Alexander Hamilton rezumă sentimentul de descurajare al contemporanilor: „Am ajuns în ultimul stadiu al umilinței naționale... Nu avem nici trupe, nici Tezaur și nici Guvern... Imbecilitatea guvernării noastre le interzice [statelor europene] fie și măcar să discute cu noi." Nu era o exagerare. Chiar și Tratatul de la Paris (1783), prin care Marea Britanie recunoștea independența coloniilor americane, a rămas luni de zile în Congres fără să fie ratificat.

Dar păcatele Confederației păleau pe lângă acelea ale statelor. Bugetul Confederației depindea în întregime de contribuțiile statelor componente. Acestea însă tratau obligațiile lor financiare mai mult ca pe niște „solicitări pompoase ale milei publice", în cuvintele unui contemporan. La ultima rechiziție de fonduri înaintea adoptării noii Constituții, din cei 3 800 000 de dolari ceruți de Congres s-au strâns doar 663. George Washington comenta: „Rechiziția aceasta este un nimic perfect." Confederația era copleșită de greutatea datoriei de război.

Creditorilor francezi și olandezi le erau datorați 1 700 000 de dolari, iar creditorilor domestici 1 600 000 de dolari doar pentru plata dobânzii.[7]

Cu toate că războiul împotriva trupelor britanice tocmai se încheiase, alte conflicte băteau la ușă. Indienii de la granițe erau o amenințare permanentă. Imperiile europene aveau propriile lor colonii în America de Nord. Britanicii încheiaseră alianțe cu triburile indiene din zona Marilor Lacuri, iar Spania și Franța presau din sud, în Florida și Louisiana. Mulți americani se temeau de posibilitatea ca marile puteri europene să dezbine coloniile independente printr-o politică de alianțe selective. Pirateria nord-africană era un alt pericol pe care navele americane trebuiau să îl înfrunte.

Pentru a spori confuzia, Articolele Confederației au intrat în vigoare după patru ani, ultimul stat, Maryland, ratificând acordul abia în 1781, după ce statele celelalte au renunțat la pretențiile lor teritoriale asupra teritoriilor din Vest.

Nici nu au fost bine ratificate, și Articolele se cereau revizuite. La îndemnul Legislativului din Virginia a fost convocată, în septembrie 1786, Convenția de la Annapolis, cu scopul de a examina posibilitatea unei reforme constituționale. Nu au participat delegați decât din cinci state, așa încât nu s-a luat nici o decizie. Raportul Convenției

7. Vezi Calvin H. Johnson, *Righteous Anger at the Wicked States. The Meaning of the Founders' Constitution* (Cambridge University Press, 2005), pp. 15–16.

de la Annapolis propunea însă convocarea unei Convenții constituționale la Philadelphia, la 14 mai 1787. Statele au acceptat. Au fost aleși 74 de delegați, însă doar 55 au ajuns la Philadelphia.

Cine sunt autorii Constituției?

Mai întâi, cine nu a venit la Convenția constituțională de la Philadelphia. Thomas Jefferson, autorul principal al Declarației de Independență, era în perioada Convenției ambasadorul noii Republici la Paris. Absența lui John Adams este, de asemenea, semnificativă, pentru că Adams a fost principalul arhitect al Constituției statului Massachusetts (1780), iar competența sa în materie de filozofie politică era recunoscută și respectată în mediile intelectuale americane. La data Convenției însă, John Adams era ambasador la Londra.

Din Massachusetts lipseau Samuel Adams (vărul lui John Adams și unul dintre principalii participanți la Congresele Continentale) și John Hancock (fost Președinte al Congresului Continental și fost Guvernator al statului). Din New York, John Jay nu a venit pentru că nu a fost ales în delegație. Fostul Guvernator al statului Virginia și unul din marii patrioți ai vremii, Patrick Henry, a refuzat să facă parte din delegație pentru că se temea de alunecarea spre monarhism.

Rhode Island a refuzat să trimită delegați la Convenție. Între acest stat și celelalte exista deja o ostilitate deschisă,

ce data din 1781, când Rhode Island respinsese, prin veto, propunerea unui amendament la Articolele Confederației prin care Congresul putea impune o taxă de 5%, necesară redresării unui Buget falimentar. O poezie din epocă o prezintă pe Mama Columbia, simbolul Americii, protejându-i pe cei treisprezece copii ai ei de Diavolul care vine să îi ceară pe unul dintre aceștia. La început ea refuză, dar apoi își aduce aminte că Rhode Island s-a opus, iresponsabil, introducerii impozitului. Mama Columbia zâmbește, apoi îi permite Diavolului să ia cu el statul Rhode Island. Presa populară din perioada Convenției era de acord. Pentru un comentator, statul Rhode Island reprezenta „chintesența ticăloșiei". Pentru altul, statul era încarnarea „depravării politice".[8]

Dintre cei 55 de membri al Convenției, câțiva nu s-au evidențiat prea mult.[9] Surprinzător, printre aceștia s-a numărat Benjamin Franklin, care a sosit într-o lectică purtată de patru prizonieri recrutați din pușcăria orașului. În vârstă de 81 de ani și cu o sănătate șubredă, Franklin a preferat să își scrie intervențiile pe hârtie, de unde au fost citite de James Wilson.

Încă și mai surprinzător este cazul lui Alexander Hamilton. Cu toate că Hamilton s-a remarcat în timpul

---

8. Calvin H. Johnson, *op. cit.*, pp. 27–28.

9. Despre participanții la Convenția de la Philadelphia, vezi Joseph C. Morton, *Shapers of the Great Debate at the Constitutional Convention of 1787. A Biographical Dictionary* (Greenwood Press: Westport CT și Londra, 2006).

luptei pentru ratificarea documentului ca un autor politic de primă clasă și a jucat un rol important în convocarea Convenției, în timpul acesteia el a fost eclipsat de ceilalți membri ai delegației statului New York, opuși ideii de a constitui un guvern federal puternic. Atunci când aceștia s-au retras de la lucrările Convenției, Hamilton a rămas și fără posibilitatea de vota în ședințe, pentru că delegația cu drept de vot era formată din cel puțin doi membri. Nici intervențiile lui Hamilton în dezbateri nu au fost foarte apreciate, el propunând, spre exemplu, ca guvernatorii statelor să fie numiți de Guvernul federal.

Un alt delegat care a participat destul de puțin în dezbateri a fost George Washington, delegat din partea statului Virginia. Cu toate acestea, Washington a fost important prin simpla lui prezență, care a legitimat proiectul radical cuprins în noua constituție.

Nu mai puțin de 15 delegați nu au semnat documentul final. Dintre aceștia, patru merită menționați în special. Unul dintre ei a fost Elbridge Gerry (1744-1814) din Massachusetts. Cariera sa politică va lua avânt după 1789, când va fi ales în Congres. Numele său va rămâne asociat cu practica *gerrymandering*-ului, pe care de fapt l-a inventat, în 1812, ca Guvernator al statului Massachusetts[10].

10. Despre manipularea granițelor districtelor (colegiilor) electorale, vezi Bernard Grofman (ed.), *Political Gerrymandering and the Courts* (Agathon Press: New York, 1990) și Gary W. Cox și Jonathan N. Katz, *Elbridge Gerry's Salamander. The Electoral Consequences of the Reapportionment Revolution* (Cambridge University Press, 2004).

De notat că legea cu pricina l-a costat scaunul de Guvernator, fiind învins la alegerile din același an.

Un alt delegat important care a refuzat să semneze a fost Edmund Randolph (1753-1813) din Virginia. Un fost asistent al lui George Washington din timpul Războiului de Independență, Guvernator al Virginiei în perioada Convenției, Randolph va deveni Secretar de Stat și primul Procuror General al Statelor Unite (în 1789). Cu toate că a refuzat să semneze versiunea finală a documentului, Edmund Randolph a fost un delegat foarte activ, datorită lui adoptându-se prevederile relative la puterea judecătorească.

Luther Martin (1748-1826) din Maryland a fost unul dintre liderii Anti-Federaliștilor. În timpul Convenției a fost destul de vizibil, fiind unul dintre cei care au susținut ca o Cameră să aibă un număr egal de reprezentanți din fiecare stat, aranjament perpetuat astăzi prin instituția Senatului federal. Odată întors în Maryland, el a criticat virulent întreaga Convenție, acuzând-o că și-a depășit madatul încredințat, care nu era decât acela de a revizui Articolele Confederației.

Cel mai important delegat a cărui semnătură lipsește de pe copia finală a Constituției este George Mason (1725-1792) din Virginia. El a fost principalul autor al Declarației Drepturilor și al Constituției statului Virginia (1776). Cu toate că a fost unul dintre cei mai activi participanți la dezbaterile din cadrul Convenției de la Philadelphia, George Mason s-a opus tentativelor de reducere a puterii statelor și a fost principalul critic al

absenței unei Declarații a Drepturilor din textul adoptat de delegați.

Printre personajele secundare, dar care au avut câteva contribuții interesante se numără Daniel of St Thomas Jenifer, din Maryland, care a propus termenul de trei ani pentru membrii Camerei Reprezentanților. Thomas Fitzsimons, din Pennsylvania, unul dintre cei doi catolici care au semnat Constituția, a pledat în favoarea dreptului Congresului de a impune taxe și împotriva sclaviei.

Câțiva membri ai Convenției, mai puțin cunoscuți astăzi, au avut numeroase și importante intervenții. William Samuel Johnson, delegat din Connecticut și viitor președinte al Universității Columbia, a fost unul dintre aceștia, care a influențat structura finală a instituțiilor reprezentative ale Uniunii. John Rutledge, din Carolina de Sud, a influențat formula Executivului și competențele Curții Supreme. Tot din Carolina de Sud era Charles Cotsworth Pinckney. Calificat în Drept și cu o experiență militară notabilă, acesta a fost autorul formulei prin care erau numărați sclavii în scopul stabilirii populației statelor, precum și inspiratorul interdicției testelor religioase. Gunning Bedford, din Delaware, a fost un notabil avocat al drepturilor statelor mici. Roger Sherman, un avocat din Connecticut, a avansat teoria prin care Camera Reprezentanților urma să reprezinte populația, iar Senatul urma să reprezinte statele Uniunii.

Un personaj care a avut un rol important în timpul Convenției a fost William Jackson, care a servit ca Secretar. El nu era în delegația nici unui stat, însă semnătura

sa se găsește pe copia finală a documentului, atestându-i autenticitatea. El a fost însărcinat apoi să ducă și să prezinte noua Constituție la New York, unde se găsea Congresul. După alegerea lui George Washington ca Președinte, el a devenit secretarul său personal.

I-am lăsat la urmă pe aceia care sunt considerați drept autorii principali ai Constituției. James Wilson, un scoțian ce reprezenta statul Pennsylvania, a contribuit decisiv în impunerea unor prevederi ale Constituției, precum aceea legată de alegerea Președintelui. Era cunoscut ca susținător al componentei populare, democratice, a regimului republican și a avut o carieră distinsă ca teoretician și ca judecător la Curtea Supremă.

Un alt delegat important era un negustor cu un picior de lemn, din delegația statului Pennsylvania, pe numele său Gouverneur Morris. Acesta era unul dintre autorii Constituției din 1777 a statului New York. La Philadelphia el s-a remarcat în numeroase ocazii, fiind autorul celebrului Preambul al Constituției. Fiind responsabil cu tușele finale de stil, se poate spune că el este cel care a scris efectiv cea mai mare parte a Constituției.[11]

Cel mai important membru al Convenției rămâne, totuși, James Madison. Textul din 1787 este, în esență, bazat pe planul său al unei guvernări cu trei ramuri separate. În timpul dezbaterilor prilejuite de ratificarea

---

11. Despre Morris, vezi William Howard Adams, *Gouverneur Morris. An Independent Life* (Yale University Press: New Haven și Londra, 2003).

Constituției, Madison, care avea atunci doar 37 de ani, s-a afirmat ca unul dintre cei mai importanți filozofi politici moderni, fiind creditat, printre altele, cu explicarea principiilor guvernării reprezentative. Este și principalul autor al Cartei Drepturilor, astfel încât se poate spune despre el că este cu adevărat „părintele“ Constituției americane.

Ca grup, acești 55 de oameni aveau meserii și experiențe diverse. Ceva mai puțin de jumătate (25) aveau o educație juridică. Treisprezece erau negustori. Șaptesprezece erau angajați în speculațiile cu terenuri sau cu hârtii de valoare. Doisprezece dețineau sclavi. Printre acești proprietari de sclavi se număra și George Washington. Trei erau medici. Marea majoritate aparțineau diferitelor confesiuni protestante, jumătate fiind anglicani. Mulți dobândiseră o experiență militară în războiul recent încheiat, și aproape toți erau politicieni experimentați. Unii, precum Franklin sau Mason, au fost membri ai unui Legislativ încă din perioada colonială.

Majoritatea au continuat să aibă cariere politice remarcabile. Unsprezece au fost aleși în Camera Reprezentanților, iar cincisprezece au fost desemnați senatori în Senatul federal. Alții au ajuns miniștri sau judecători la Curtea Supremă. Patru au devenit ambasadori: Morris și Pinckney în Franța, Pinckney Jr. în Spania, iar Rufus King în Marea Britanie. Elbridge Gerry a devenit Vice-Președinte. Washington și Madison au devenit Președinți ai Statelor Unite.

Dezbaterile din Convenția de la Philadelphia

Lucrările Convenției au început pe 25 mai 1787, în momentul în care un cvorum de șapte state a fost întrunit, și s-au desfășurat pe timpul unei veri fierbinți, care a făcut greu suportabil aerul din sala unde, în mod obișnuit, se întâlneau Guvernul și Legislativul din Pennsylvania.

Primul proiect de constituție considerat de membrii Convenției a fost așa-numitul Plan Virginia, elaborat de James Madison. Locul central în această schemă constituțională l-ar fi avut o Cameră inferioară aleasă de popor, în proporție cu numărul populației din fiecare stat. Acest lucru a dus imediat la respingerea planului de către delegații statelor mai mici[12].

În termenii științei politice a zilelor noastre, regimul propus în Planul Virginia ar fi fost mai degrabă parlamentar. Legislativul ar fi urmat să aibă două Camere, cea superioară fiind aleasă de membrii Camerei inferioare dintre nominalizările înaintate de Legislativele statelor Uniunii. Executivul ar fi fost ales de Legislativul federal. Acesta din urmă ar fi avut și dreptul de a invalida legile statelor.

Cu toate că a fost formal respins, planul lui Madison a fost matricea în care s-a format Constituția Statelor

---

12. Despre conflictele și alianțele din cadrul Convenției, vezi Calvin C. Jillson, *Constitution Making. Conflict and Consensus in the Federal Convention of 1787* (Agathon Press, Inc.: New York, 2002).

Unite. Acesta prevedea distincția clară între trei ramuri ale Guvernării (Legislativ, Executiv și Judiciar), precum și un Guvern federal puternic, alături de un Judiciar federal, care urmau să aibă dreptul de a opune, în anumite condiții, un veto legilor votate de Legislativ.

Un grup de delegați din statele mici au elaborat un plan alternativ. Acesta a devenit cunoscut sub numele de Planul New Jersey. În cadrul acestui plan, Convenția nu trebuia să aprobe o nouă Constituție, ci să adopte doar unele modificări ale Constituției existente. Guvernul federal urma să capete competențe noi, precum colectarea de taxe. Legislativul urma să fie unicameral, ca până atunci, iar statele să fie reprezentate egal. În această formulă, Statele Unite ar fi fost mai degrabă o alianță de state independente.

Principiile noii Uniuni au fost cuprinse în cel de-al treilea plan major, prezentat Convenției de către Roger Sherman și numit Compromisul Connecticut. În această schemă, Camera Reprezentanților urma să fie aleasă direct în proporție cu populația statelor, în vreme ce în Senat statele urmau să fie reprezentate egal, indiferent de mărimea lor.

Cât despre organizarea lucrărilor, George Washington a fost ales în unanimitate, la începutul Convenției, ca Președinte al acesteia. Multe idei însă au fost analizate și votate în cadrul unor comitete special constituite mai degrabă decât în plenul Convenției. Astfel, în Comitetul pentru Reguli a fost adoptată regula secretului dezbaterilor. Aceasta a fost aplicată cu strictețe în timpul lucrărilor

Convenției, care a avut loc cu draperiile trase și cu un servitor care avea sarcina să pândească pentru ca nimeni să nu asculte de sub ferestre ceea ce se vorbea înăuntru.

O altă secțiune importantă a fost Comitetul pentru Detalii. Cei cinci membri ai săi au fost însărcinați să dezbată și să propună amănuntele noii Constituții, printre care s-au numărat prevederile relative la sclavie ori cele referitoare la puterile rezervate statelor. În fine, în Comitetul pentru Stil, instituit pe 12 septembrie 1787, a fost elaborat textul în forma sa finală. Acesta a fost inscripționat pe pergament de un funcționar, Jacob Shallus, care a fost plătit cu 30 de dolari pentru osteneala sa.

Semnarea documentului s-a petrecut pe 17 septembrie 1787. Scena este imortalizată în memoria recentă prin intermediul unui tablou faimos al lui Howard Chandler Christy. În prim-plan îl vedem pe George Washington, cu o statură semeață, pe un podium. În fața sa, pe o masă, este copia Constituției pe care au semnat-o 39 de delegați. Pictorul a ales să nu îi prezinte pe nici unul dintre cei 16 delegați care nu au semnat ori au părăsit Convenția. Îi mai recunoaștem, în centru, pe James Madison și pe Benjamin Franklin, discutând discret. Cu toate că este pictat într-un stil ce amintește de tablourile secolului al XVIII-lea, capodopera lui Howard Chandler Christy nu este reprezentare a unui martor ocular. Ea a fost pictată în 1940 și se găsește acum în clădirea Capitoliului.

În realitate, scena trebuie să fi fost ceva mai puțin solemnă. Într-un colț al sălii trei membri ai Convenției

(Gerry, Mason și Randolph) refuzau să se alăture celorlalți și să semneze. Pictorul modern a evitat să îi reprezinte și pe aceștia.

La ieșirea din sala unde se ținuse Convenția, soția primarului din Philadelphia, nerăbdătoare să afle rezultatul, l-a întrebat pe Benjamin Franklin: „Ei, ce este? Monarhie sau republică?" Franklin se spune că ar fi răspuns: „Republică, stimată doamnă, dacă o veți putea menține!"

După semnare, membrii osteniți ai delegațiilor s-au întâlnit pentru o cină de bun-rămas într-un han din apropiere. La câteva străzi distanță, o tipografie multiplica deja textul noii Constituții.

Ratificarea Constituției

La sfârșitul lunii septembrie a anului 1787, Congresul Confederației s-a întâlnit pentru a dezbate textul înaintat de Convenția de la Philadelphia. Opinia generală nu era una favorabilă, pentru că unii membri ai Congresului considerau că delegații de la Convenție și-au depășit mandatul, care era doar acela de a revizui Articolele Confederației[13]. După trei zile de dezbateri agitate, Congresul

13. Există și argumentul după care, formal vorbind, faptul că delegații de la Convenția Constituțională de la Philadelphia au ignorat prevederile Articolului XIII al Articolelor Confederației, care privește modalitatea de revizuire a primei constituții, a fost un act ilegal. Vezi Richard S. Kay, *The Illegality of the Constitution*, în *Constitutional Commentary* (4, iarna, 1987): 57–80.

a decis să trimită statelor spre ratificare documentul fără să se pronunțe asupra sa în vreun fel.

Trebuie amintit că în acea perioadă statutul fostelor colonii americane era unul aparte. Cu toate că ele purtaseră împreună Războiul de Independență și cu toate că ele erau reprezentate în bloc în fața Marii Britanii și a celorlalte puteri europene, ele erau, în realitate, entități suverane. Tratatul de la Paris, semnat pe 3 septembrie 1783, prin care Marea Britanie recunoștea independența Statelor Unite, se referă la „cele treisprezece colonii" ca la „state libere, suverane și independente". Virginia a ratificat acest document ca un stat separat.

Documentul înaintat de Congres statelor trebuia ratificat de către fiecare în parte. Un minim de nouă state ar fi trebuit, conform prevederilor textului, sa fie suficient pentru ca noua Constituție să fie ratificată[14]. Douăsprezece state au convocat convenții constituționale alese popular (singurul stat din cele treisprezece colonii independente care nu a procedat astfel a fost Rhode Island). Altfel spus, ratificarea Constituției din 1787 a fost făcută atât de către state, cât și de către popor.

---

14. Despre ratificarea Constituției, Michael L. Gillespie și Michael Lienesch (ed.), *Ratifying the Constitution* (University Press of Kansas: Lawrence KS, 1989). Vezi și John O. McGinnis și Michael B. Rappaport, *Our Supermajoritarian Constitution*, în *Texas Law Review* 80 (martie 2002): 703–805; Max M. Edling, *A Revolution in Favor of Government: Origins of the U.S. Constitution and the Making of the American State* (Oxford University Press, 2003).

Într-un grup de cinci state ratificarea s-a făcut rapid, începând la 7 decembrie 1787 în Delaware şi continuând, fără probleme, în Pennsylvania, New Jersey, Georgia şi Connecticut. Primul stat în care a existat o opoziţie serioasă faţă de ratificarea Constituţiei a fost Massachusetts, unde votul de pe 6 februarie 1788 a fost foarte strâns (187–168). Delegaţii de la convenţia locală au ratificat sub rezerva că noua Constituţie va fi amendată. Principala problemă a fost, evident, necesitatea includerii unei Carte a Drepturilor.

Cu excepţia statului Maryland, toate celelalte state care au ratificat textul propus de Convenţia de la Philadelphia au propus şi ele Congresului noii Uniuni adoptarea de amendamente. Ratificarea a purces în următoarea ordine: Maryland, Carolina de Sud, New Hampshire, Virginia şi, în fine, New York. Astfel, la 26 iulie 1788 Constituţia era ratificată de 11 state, suficient pentru a intra în vigoare.

Noul Congres al Statelor Unite a votat şi a propus statelor, spre ratificare, un grup de zece amendamente care a devenit cunoscut sub numele de Carta Drepturilor. Acest lucru a înlăturat opoziţia statului Carolina de Nord, care iniţial votase pentru amânarea ratificării. Carolina de Nord a votat, în convenţie, la 21 noiembrie 1789, ratificarea noii Constituţii.

Cel mai dificil caz s-a dovedit acela al statului Rhode Island. Acesta deja supusese votului popular noua Constituţie, în cadrul adunărilor locale (*town meetings*), la 24 mai 1788. Votul, la care simpatizanţii Federaliştilor

au refuzat să ia parte, a consacrat respingerea Constituției. Abia după doi ani, la 29 mai 1790, Rhode Island a votat, într-o convenție constituțională, ratificarea.

În primii ani după votarea noii Constituții, câteva alte state au aderat la noua Federație. Primul a fost Vermont, în 1791. Cazul acestui teritoriu a fost destul de atipic în vremea Războiului de Independență. Datorită unei dispute cu statul New York, ce privea teritoriul ca aparținându-i, Vermont nu a fost recunoscut, în ciuda declarației sale de independență față de Coroana britanică, în 1777, drept un stat separat, fiind cunoscut sub numele de New Hampshire Grants. Interesele sale erau apărate în Congres de un reprezentant al statului Connecticut. Articolul IV al Constituției din 1787, care reglementează accesul unor noi state în Uniune, a fost gândit pe fondul disputei dintre New York și Vermont, rezolvată în cele din urmă prin recunoașterea Vermontului de către statul New York. Vermont a fost și singurul stat care a ratificat *Constituția* înainte să adere formal la Uniune.

Celelalte două state care au aderat în această perioadă au fost Kentucky și Tennessee. Primul se formează în 1792, prin separarea de statul Virginia a câtorva comitate, iar al doilea în 1796, prin recunoașterea ca stat a unui teritoriu donat Statelor Unite de către Carolina de Nord și organizat de Congres în virtutea Ordonanței de Sud-Vest (*Southwest Ordinance*) din 26 mai 1790. La zece ani după ratificarea Constituției, noua Uniune avea

deja 16 state și 5,3 milioane de locuitori, cu un sfert mai mult decât la începuturile sale.

Planul Constituției

Constituția din 1787 este un document concis. Cu 4543 de cuvinte, este una dintre cele mai scurte constituții naționale. Are doar 7 articole. Primele trei introduc, în ordine, cele trei puteri (Legislativul, Executivul, Judiciarul). Celelalte patru articole tratează, fiecare, chestiuni tehnice cu privire la state (Art. IV), amendarea Constituției (Art. V), datoria publică, supremația Constituției și jurământul față de aceasta (Art. VI), și ratificarea (Art. VII). Pentru un cititor modern, acesta este un plan compact. Constituția poate și trebuie citită ca un sistem.

Cu toate acestea, Constituția din 1787 poate fi privită și ca un produs al unor accidente și compromisuri. În forma în care a fost adoptată, ea nu răspundea așteptărilor nici unuia dintre participanții la Convenția de la Philadelphia. Planul inițial al lui Madison era foarte diferit de rezultatul final. El dorea o autoritate centrală puternică, care să aibă dreptul de a invalida legile statelor. Acestea nu ar mai fi avut aproape nici un fel de autoritate la nivel federal.

Unii dintre aliații lui Madison aveau sensibilități diferite de acesta. James Wilson era un susținător net al republicanismului și al ideii suveranității populare. Alexander

Hamilton a propus și el o guvernare centrală puternică, dar din alte motive și cu o altă arhitectură constituțională.

Cu toate că Madison a apărut la Convenția de la Philadelphia cu un plan clar și cu câțiva aliați influenți, textul final nu a mai păstrat aproape nimic din propunerile sale inițiale. Pe tot parcursul Convenției, Madison a trebuit să își schimbe poziția în numeroase ocazii, pentru ca scopul său final, o Constituție a unui regim federal, cu puteri reale, să poată fi atins[15].

Opoziția la planurile lui Madison nu a fost nici ea unitară. Se vorbește despre „Anti-Federaliști" ca despre un grup distinct, care apăra drepturile „statelor" față de tentativa de a legitima un Guvern federal puternic[16]. Roger Sherman a fost, în Convenție, liderul cel mai eficient al acestei facțiuni. În realitate însă, grupul avocaților statelor era extrem de divers. Chiar în interiorul unor delegații cum ar fi aceea din New York sau Massachusetts au apărut disensiuni. Între statele mici și cele mari existau divergențe. Alianțele din Convenție s-au reconfigurat constant.

Rezultatul acestor reconfigurări și compromisuri este o Constituție sumară, ale cărei prevederi sunt adesea

15. Despre scopurile politice ale participanților la Convenție și despre alianțele lor politice, vezi David Brian Robertson, *The Constitution and America's Destiny* (Cambridge University Press, 2005).

16. Despre Anti-Federaliști, vezi Herbert Storing, (ed.), *The Complete Anti-Federalist* (University of Chicago Press: Chicago, 1981) și Jackson T. Main, *The Antifederalists: Critics of the Constitution, 1781–1788* (Quadrangle Books: Chicago, 1961).

exprimate în termeni vagi, care au lăsat o marjă considerabilă interpretării. Chiar și creatorii Constituției s-au repoziționat față de diferitele sale prevederi în funcție de interesele politice ale momentului. James Madison este exemplul cel mai bun. Inițial suporter al unui regim federal puternic, peste câțiva ani el va lua distanță față de politica federalistă a lui Hamilton și se va regăsi, alături de Jefferson, mai degrabă ca un avocat al statelor[17]. Constituția din 1787 a fost rezultatul unui efort colectiv al unor gânditori pe cât de puternici, pe atât de diferiți.

O Constituție democratică?

Frecvent, Statele Unite sunt numite „cea mai veche democrație". Oricum am înțelege acest termen pe fondul istoriei instituțiilor regimurilor democratice, Constituția Statelor Unite nu a fost elaborată ca o constituție democratică. Dimpotrivă. Mulți dintre participanții la Convenția de la Philadelphia, ca de altfel multe dintre spiritele luminate ale vremii, priveau democrația ca pe un regim predispus la instabilitate. Pentru unii, „democrația" nu era decât o formă de tiranie populară.

Regimul instituit de Constituția Statelor Unite este unul republican cu componente democratice. Acestea sunt, în esență: poporul ca sursă ultimă a legitimității textului

17. Despre evoluția lui Madison, vezi Colleen A. Sheehan, *James Madison and the Spirit of Republican Self-Government* (Cambridge University Press, 2009).

constituțional, sufragiul popular pentru Camera Reprezentanților, milițiile ca formă de organizare militară și juriul din procesele judiciare.

Alte componente ale regimului american sunt însă gândite ca o contrapondere la democrație. Executivul concentrat în figura Președintelui este o componentă monarhică, iar clasa reprezentanților din Congres formează elementul aristocratic al Republicii. Stabilitatea Republicii și libertatea sa depind de menținerea unui echilibru între aceste componente.

Constituția din 1787 nu a fost democratică, ci republicană. Nu trebuie să înțelegem de aici că întemeietorii Republicii și-au propus să construiască un regim autoritar, antidemocratic. În perioada în care a fost scrisă Constituția nu exista un regim democratic modern practic nicăieri în lume. Judecând după criteriile vremii, Statele Unite erau cel mai aproape de idealul unui regim popular. Cei mai mulți adulți aveau drept de vot, clasa proprietarilor era considerabilă, legile erau relativ echitabile, societatea era în general tolerantă.

Cu timpul, formula republicană a începuturilor Constituției s-a modificat în sensul întăririi elementului democratic. Generalizarea dreptului la vot, alegerea directă a senatorilor, modificarea modului de operare a Colegiului Electoral, extinderea drepturilor civile: toate acestea sunt specifice unei constituții democratice moderne[18].

18. Abordări critice sunt acelea ale lui Robert A. Dahl, *How Democratic is the American Constitution?* (Yale University Press,

Cea mai veche Constituție?

Se spune adesea despre Constituția americană că este cea mai veche constituție. Afirmația este inexactă. Unele elemente ale constituției Angliei/Marii Britanii precum *Habeas Corpus Act* (1687) sau *Bill of Rights* (1689) sunt încă și mai vechi. Formulele constituționale ale Marii Britanii erau aproape complet precizate atunci când, peste Ocean, participanții la Convenția de la Philadelphia dezbăteau ideile Constituției. Spre exemplu, apariția moțiunii de cenzură (*motion of no-confidence*) a fost datată în martie 1782, când Parlamentul de la Westminster a votat o rezoluție prin care afirma că nu mai are încredere în miniștrii Cabinetului, ca urmare a înfrângerii din bătălia de la Yorktown, în fața trupelor rebelilor americani.

Este atunci Constituția americană cea mai veche constituție democratică? Nici acest lucru nu este adevărat. Una dintre primele constituții care poate fi descrisă drept „democratică" a fost aceea din 1755 a republicii instaurate în Corsica. Liderul acestei republici, Pasquale Paoli, a fost bine-cunoscut și admirat în coloniile americane.

Dacă este să ne referim la prima constituție codificată modernă, atunci probabil că trebuie să privim mai degrabă

2001) sau a lui Sanford Levinson, *Our Undemocratic Constitution. Where the Constitution Goes Wrong (And How the People Can Correct it)* (Oxford University Press, 2006). Despre democrația constituțională, Denis C. Mueller, *Constitutional Democracy* (Oxford University Press, 1996).

spre Suedia decât spre Statele Unite. Între 1719 și 1772 Suedia a avut, în succesiune, trei constituții codificate, ce au definit o adevărată „eră a libertății", o libertate înțeleasă, evident, în cadrele unui sistem aristocratic[19].

Este Constituția americană din 1787 cea mai veche constituție codificată încă în vigoare? Constituția statului Massachusetts (1780) este de fapt cea mai veche constituție americană încă în vigoare. Încă și mai vechi sunt statutele constituționale ale Republicii San Marino, care datează din 1600 și care sunt valabile și astăzi, după ce au fost completate, în 1974, cu o Declarație a Drepturilor.

Într-un sens, se poate spune, totuși, că textul din 1787 este „cea mai veche constituție". Teoriile și instituțiile politice ale regimului reprezentativ modern au fost codificate, în formula lor cea mai influentă și mai longevivă, de către Constituția Statelor Unite.

---

19. Vezi Michael Roberts, *The Age of Liberty. Sweden 1719–1722* (Cambridge University Press, 2003).

2. Statele și Uniunea

Teritoriul

Când ne gândim la „Statele Unite ale Americii“, avem în minte Guvernul federal plus statele. Însă pentru cea mai lungă perioadă a istoriei americane acest lucru nu este exact. Statele Unite au ajuns la actuala configurație teritorială abia la 21 august 1959, când Hawaii a fost admis ca cel de-al 50-lea stat al Uniunii[20]. Până atunci teritorii întinse au fost delimitate, organizate și guvernate direct de către Guvernul federal, în virtutea legilor Congresului și a prevederilor constituționale.

Documentul central al acestei istorii este Ordonanța de Nord-Vest (*North-West Ordinace*) a Congresului, adoptată pe 13 iulie 1787[21]. Această reglementare se referă la

---

20. Strict formal, anul corect ar fi 1977, când orășelul Rio Rico a fost retrocedat Mexicului în urma unui tratat de delimitare a graniței, semnat în 1970.

21. Denumirea oficială este „Ordonanță pentru guvernarea teritoriului Statelor Unite de la Nord-Vest de râul Ohio“. Istoria Statelor Unite este tratată în numeroase surse, printre care volumele din seria *Oxford History of the United States*.

un teritoriu imens din vestul coloniilor de acum independente și din zona Marilor Lacuri. Se poate spune că, datorită rolului său, Ordonanța de Nord-Vest poate fi considerată unul dintre cele patru documente fondatoare ale Statelor Unite și ale ordinii lor constituționale, alături de Declarația de Independență, Constituție și Carta Drepturilor. Ea stabilește modul în care este guvernat teritoriul și face precizări despre ordinea legală ce trebuie respectată. Sunt definite instituțiile Guvernatorului, Consiliului Legislativ și Camerei Reprezentanților. Scopul Ordonanței, enunțat explicit în textul acesteia, este de a organiza și de a pregăti aceste teritorii, ale căror granițe vor fi trasate de Congres, pentru a fi admise ca noi state ale Uniunii („nu mai puțin de trei și nu mai mult de cinci state"), îndată ce populația de pe un anumit teritoriu va atinge cifra de 60 000. O prevedere importantă prin consecințele sale este aceea prin care sclavia este interzisă în noul teritoriu.

Constituția din 1787 prevede, la rândul său, în Articolul IV, un mecanism al extinderii teritoriului republicii federale[22]. Americanii priveau deja către Vest și către Sud. Într-o scrisoare către Madison, Jefferson susține că se așteaptă ca federația americană să se extindă și asupra teritoriilor Canadei, Floridei și Cubei, formând

22. Pentru o analiză a problemei teritoriului în raport cu Constituția, vezi Kal Raustiala, *Does the Constitution Follow the Flag? The Evolution of Territoriality in American Law* (Oxford University Press, 2009).

„un imperiu al libertății cum nu s-a văzut de pe vremea Creației“[23].

Primul organizat în virtutea acestor prevederi a fost Ohio, în 1803, iar teritoriile din nord-vest au fost reorganizate, după care au fost formate statele Indiana (1816) și Illinois (1818).

În Sud, lucrurile evoluează dramatic odată cu Actul de Cumpărare a Louisianei (*Louisiana Purchase*), din 1803. Pentru 15 milioane de dolari Statele Unite au achiziționat de la Franța drepturile asupra unui teritoriu colosal, care nu corespunde cu actualul stat Louisiana, ci acoperă practic întreaga parte centrală a Statelor Unite. Slab populat (76 556 la recensământul din 1810), acest teritoriu se va dezvolta rapid, iar pe suprafața sa se vor organiza state care vor accepta sclavia, ceea ce va duce direct la ruptura din timpul Războiului Civil.

Mai multe motive l-au împins pe Napoleon să accepte târgul propus de Jefferson. Pe de-o parte, dornic să reanexeze Haiti ca o colonie franceză, avea nevoie urgentă de bani. Pe de altă parte, Napoleon dorea întărirea forței navale americane, prin asigurarea accesului Statelor Unite la portul New Orleans, pentru a crea o contrapondere la marina de război britanică. În ce îl privește pe Jefferson, acesta intuise că Statele Unite se vor putea extinde, politic și economic, în sud. Singurele sale rezerve erau cele

23. Citat în Gary Lawson și Guy Seidman, *The Constitution of Empire. Territorial Expansion and American Legal History* (Yale University Press, 2004), p. 2.

legate de validitatea acțiunilor sale, pentru că Președintele nu este expres autorizat de Constituție să cumpere teritorii în numele Statelor Unite.

Intuiția lui Jefferson s-a dovedit corectă, Sudul devenind, după aderarea noilor state, un bloc politic și economic redutabil. În 1812 se formează statul Louisiana, iar pe teritoriile din partea de Vest a Georgiei se formează, la scurtă vreme, statele Mississippi (1817) și Alabama (1819).

Aderarea acestor state sclavagiste a consolidat dominația Sudului în structurile politice ale Uniunii. Sclavia era o chestiune lăsată în suspensie de Constituția din 1787, iar reprezentarea egală din Senat a statelor și modul de alegere a Președintelui dădeau un avantaj statelor Sudului, care deveniseră mai numeroase și aveau interese comerciale distincte. În 1820 Congresul adoptă Compromisul Missouri (*Missouri Compromise*), care permite aderarea a două noi state: unul liber, Maine, care în 1820 devine stat pe un teritoriu reclamat inițial de Massachusetts și de Marea Britanie, și unul sclavagist, Missouri (1821). După o pauză de un deceniu și jumătate, procesul este reluat cu alt stat sclavagist, Arkansas (1836) și unul liber, Michigan (1837)[24].

Prăbușirea Imperiului spaniol din America de Nord și conflictul cu republica mexicană vor aduce extinderea Statelor Unite în Texas (1845), Florida (1845) și California

---

24. Despre formarea blocului sudic, vezi Adam Rothman, *Slave Country. American Expansion and the Origins of the Deep South* (Harvard University Press, 2005).

(1850). În fostele teritorii Louisiana și Nord-Vest procesul de formare a noi state a continuat pe măsura mișcării populației de origine europeană spre vest: Iowa (1846), Wisconsin (1848), Minnesota (1858) și Oregon (1859). Ultimul stat care aderă înaintea Războiului Civil este Kansas, la 29 ianuarie 1861, ca stat liber. În intervalul 1815-1860 populația Vestului crește exploziv: de la un milion la 15 milioane[25].

În timpul Războiului Civil, o parte a statului Virginia, pe atunci parte a Confederației statelor sclavagiste din Sud, decide să se separe. La 20 iunie 1863 Președintele Lincoln admite Virginia de Vest ca un stat separat și liber al Uniunii. Tot Războiul Civil explică și formarea statului Nevada, în 1864, ca stat liber parte a alianței Nordului. Pentru a se asigura că textul noii Constituții a statului ajunge la timp la Washington, acesta este expediat, cu plata unei averi, prin noul mijloc de comunicație rapidă al acelor timpuri: telegraful.

După Războiul Civil, statele care au format Confederația sunt readmise, pe rând, în Uniune, ultimul fiind Georgia, la 15 iulie 1870. Între timp alte teritorii devin state: Nebraska (1867) și Colorado (1876).

---

25. Vezi James Belich, *Replenishing the Earth: the Settler Revolution and the Rise of the Anglo-World, 1783–1939* (Oxford University Press, 2009), p. 223. Originile conflictului de graniță cu Spania sunt analizate de J.C.A. Stagg, *Borderlines In Borderlands: James Madison and the Spanish-American Frontier, 1776–1821* (Yale University Press, 2009).

La 2 noiembrie 1889 se înregistrează o situație inedită. Două state, Dakota de Nord și Dakota de Sud, au cerut admiterea în Uniune. Pentru a nu genera o gelozie între cele două state cu privire la ordinea în care vor fi admise, Președintele Harrison i-a cerut Secretarului său de Stat, James G. Blaine, să amestece documentele de admitere pe care urma să le semneze. Tot în 1889 sunt admise statele Montana și Washington, un an mai târziu devin parte a Uniunii statele Idaho și Wyoming, iar în 1896, Utah. În cazul acestuia din urmă, Congresul a cerut statului să interzică, prin Constituție, poligamia.

Primele decenii ale secolului XX aduc noi state în Uniune: Oklahoma în 1907, iar în 1912 New Mexico și Arizona. Statele Unite ajung la actualul număr (50) în 1959, odată cu admiterea statelor Alaska și Hawaii. Primul s-a format pe un teritoriu cumpărat în 1867 cu 7 milioane de dolari de la Imperiul rus, iar al doilea pe un teritoriu anexat în 1898 după desființarea Regatului Hawaii, condus timp de un secol de o dinastie locală.

Un caz special, neacoperit de prevederile Constituției, este acela al teritoriilor asociate Statelor Unite în diferite formule. Cazul cel mai cunoscut este al statului Puerto Rico.

Una dintre condițiile puse de Congres acestor noi state este adoptarea unei constituții locale, compatibilă cu principiile Constituției federale. Acest lucru se realizează, de regulă, în convenții constituționale. Se poate spune,

așadar, că Statele Unite sunt în avangarda democrației în prima parte a secolului al XIX-lea.

Districtul Columbia

Temeiul constituțional al organizării Districtului Columbia se află în Articolul I (secțiunea 8) al Constituției, unde este menționat un district, „nu mai mare de zece mile pătrate", care va fi obținut prin cesionarea unui teritoriu de către statele federației. Locul exact al acestui district nu este precizat, însă este precizată funcția de sediu al Guvernului. Abia în 1790 Congresul adoptă o lege care delimitează „Teritoriul Columbia", un pătrat aflat pe malurile râului Potomac ales de George Washington pentru a deveni capitala noului stat federal. Până atunci Congresul avea sediul la New York (1789-1790) și apoi la Philadelphia (1790-1800).

La origine, teritoriul și orașul Washington (numit astfel în cinstea generalului Washington) erau distincte. Abia în 1871, după o altă lege a Congresului, s-a creat „District of Columbia" ca o municipalitate ce cuprindea și orașul Washington, precum și fostul oraș Georgetown, acum un cartier din „Washington, D.C." (denumirea sub care este cunoscut, de regulă, Districtul Columbia). La actualele granițe ale capitalei s-a ajuns în anul 1846, când orașul Alexandria, împreună cu restul teritoriului cedat de statul Virginia, a fost returnat acestui stat printr-o decizie a Congresului, teritoriul federal fiind

de atunci înainte format doar din teritoriul cedat de statul Maryland. Prima dată când locuitorii și-au ales direct primarul a fost abia în 1973.

Din punct de vedere politic, cei 600 000 de locuitori ai Districtului sunt într-o situație aparte. Constituția, atunci când precizează distribuirea, între statele Uniunii, a mandatelor din Senat și din Camera Reprezentanților, nu menționează nimic cu privire la eventuale mandate ale Districtului Columbia. Acest lucru a făcut ca nici în ziua de azi locuitorii districtului să nu aibă reprezentanți cu drept de vot în cele două Camere, fiind singurii cetățeni americani în această situație.

Pentru a remedia această situație, Congresul a votat, în 1978, un amendament la Constituție, introdus de deputatul democrat Don Edwards din California, care acorda districtului Columbia aceleași drepturi în materie electorală și de amendare a Constituției pe care le are un stat al federației[26].

Dacă ar fi fost adoptat, acest amendament ar fi introdus o variație în materie de ratificare a viitoarelor amendamente. Dacă practica indicată de Constituție prevedea doar ratificarea amendamentelor de către Legislativele

---

26. Vezi și Clement E. Vose, *When District of Columbia Representation Collides with the Constitutional Amendment Institution*, în *Publius: The Journal of Federalism* 9 (iarna 1979): 105–125. Amendamentul acesta a fost introdus în contextul în care populația Districtului Columbia ajunsese mai mare decât a unora dintre statele Uniunii. În 2007, Districtul avea 588 292 de locuitori, mai mult decât statul Wyoming (522 830 locuitori).

statelor, în cazul districtului Columbia acest lucru ar fi fost, evident, imposibil, pentru că districtul nu e organizat ca stat și nu are, prin urmare, un legislativ. Așadar, viitoarele amendamente ar fi fost ratificate, în Washington D.C., fie direct de către poporul districtului, fie de către Consiliul Municipal.

Data-limită pentru ratificare a expirat la 22 august 1985, motiv pentru care acest amendament a expirat. Doar Legislativele a 16 state (din 50) l-au ratificat. În acest moment Districtul Columbia este reprezentat în Camera Reprezentanților de un delegat ales în baza unei legi speciale, care însă nu are drept de vot în plen, ci doar în comisiile de specialitate ale Camerei.

Populația

Constituția americană stabilește recensământul ca pe un instrument politic fundamental. Această prevedere își are originea în situația fostelor colonii devenite oficial independente din 1783, ca urmare a Tratatului de la Paris. Între aceste state, uneori descrise ca „suverane“, existau mari deosebiri în ceea ce privește populația. Prin urmare, în cadrul Convenției de la Philadelphia pozițiile divergente ale delegațiilor uneori au fost motivate de apartenența lor fie în grupul statelor mici, fie în grupul statelor mari.

Primul recensământ desfășurat sub autoritatea Constituției din 1787 a fost acela din 1790, când populația

Statelor Unite era de 3 929 326 de locuitori, adică aproximativ populația actuală a Republicii Moldova și mai puțin de jumătate din populația actuală a Elveției. Dacă ar fi să comparăm populația din 1790 a Statelor Unite cu aceea a statelor americane de astăzi, aceasta ar fi cu puțin mai mare decât a statului Oregon și puțin mai mică decât a statului Kentucky. În prezent, populația Statelor Unite a ajuns la aproape 300 de milioane.

Datele recensământului din 1790 ne ajută să ne facem o idee despre lumea în care trăiau fondatorii Statelor Unite. Dintre cei aproape 4 milioane de locuitori, aproape 700 000 erau sclavi. Cel mai mare oraș al Statelor Unite devenise New Yorkul, cu 33 131 de locuitori. Cel mai populat stat era Virginia, cu 454 983 de locuitori liberi. Dacă socotim și sclavii, atunci Virginia avea 747 410 locuitori. Cel mai mic stat era Delaware, cu 59 094 locuitori.

Cât despre originea etnică a locuitorilor din colonii, aproximativ jumătate erau englezi în perioada Revoluției și a constituirii Statelor Unite. Aproape o cincime erau africani. Dintre principalele minorități, scoțienii și irlandezii alcătuiau, împreună, circa 15%, iar minoritatea germană sub 7%. Grupuri mai mici formau francezii, olandezii și suedezii. Constituția nu prevede însă o limbă oficială a Statelor Unite. Toți delegații la Convenția de la Philadelphia vorbeau engleza.

Suveranitatea statelor

Unul dintre aspectele atipice ale Constituției americane este acela legat de statutul componentelor Uniunii. Se spune frecvent despre Statele Unite că sunt o „federație". Termenul nu are neapărat același înțeles pe cele două maluri ale Oceanului. În Europa, statele componente ale unei federații nu au atribuții atât de extinse. Statele americane, pe de altă parte, sunt chiar descrise uneori ca entități „suverane". Uniunea americană, așadar, ar fi mai apropiată, ca natură, de statele care în Europa se numesc „confederale", precum Confederația Helvetică[27].

Realitatea este că raportul dintre Uniune și statele componente nu este cu totul clarificat nici până în prezent. Încă din perioada în care Constituția este un simplu proiect dezbătut la Philadelphia, s-au conturat două tabere: a celor care susțineau un stat central puternic și tabăra celor care susțineau o simplă alianță între state

27. O introducere în teoria federalismului este cartea lui Michael Burgess, *Comparative Federalism. Theory and Practice* (Routledge: Londra și New York, 2006). Comparația cu federalismul Uniunii Europene este dezvoltată în Anand Menon și Martin Schain, *Comparative Federalism: The European Union and the United States in Comparative Perspective* (Oxford University Press, 2006). O teorie despre natura judiciarului federal ca fiind apropiată de tribunalele dreptului internațional este formulată de Francisco Forrest Martin, *The Constitution as Treaty. The International legal Constructionalist Approach to the U.S. Constitution* (Cambridge University Press, 2007).

suverane. Se poate spune că momentul adoptării Constituției a marcat un compromis instabil.

Raportul dintre puterile statelor și acelea ale Uniunii a suscitat numeroase dezbateri și confruntări mai ales în perioada dintre adoptarea Constituției și Războiul Civil. Ratificat în 1795, Amendamentul XI a fost adoptat ca reacție la o decizie timpurie a Curții Supreme, *Chisholm v. Georgia* (1793), cu scopul de a limita capacitatea cetățenilor străini și ai altor state de a da în judecată un stat al Federației, restaurând doctrina imunității suverane a statului[28].

Un alt moment în care unele state au încercat afirmarea unei doctrine robuste a suveranității a fost ocazionat de Criza Anulării (*Nullification Crisis*, 1832-1833). Ca reacție la legalizarea în Congres a unor tarife protecționiste, Carolina de Sud a emis Ordonanța de Anulare, declarând că tarifele respective nu sunt valabile pe teritoriul acestui

---

28. Vezi și Clyde E. Jacob, *The Eleventh Amendment and Sovereign Immunity* (Greenwood Press: Westport, CT, 1972), și John V. Orth, *The Judicial Power of the United States. The Eleventh Amendment in American History* (Oxford University Press, 1987). Despre competențele federației și ale statelor în materie legală, vezi William W. Buzbee (ed.), *Preemption Choice: The Theory, Law, and Reality of Federalism's Core Question* (Cambridge University Press, 2009). Statul Georgia a plătit în cele din urmă datoria din timpul Războiului de Indepedență care făcuse obiectul reclamației abia în 1847. Amendamentul reprezintă o restrângere a clauzei din Articolul I, secțiunea 10, care interzice statelor să „afecteze" contractele, în acest caz titlurile datoriei contractate față de creditori privați.

stat. Evenimentele au fost pe cale să escaladeze într-o confruntare militară cu trupele Uniunii. Principalul avocat al poziției Carolinei de Sud a fost John C. Calhoun, care argumentase deja într-un text din 1828 (*South Carolina Exposition and Protest*) că statele sunt suverane și pot opune un veto legilor federale. De cealaltă parte se găseau Președintele Andrew Jackson alături de gânditori și politicieni precum Daniel Webster și John Quincy Adams. Aceștia susțineau că nu statele, ci poporul este sursa ultimă a Constituției[29]. Lucrurile s-au rezolvat printr-o nouă lege a tarifelor vamale, în 1833.

Perioada care a început după încheierea Războiului Civil poate fi caracterizată drept una în care Guvernul central a acumulat tot mai multă putere și drepturi. O bună parte din lupta în jurul atributelor statelor s-a dat în tribunale și în fața Curții Supreme. Unele dintre amendamentele constituționale, precum Amendamentul XVI (taxele federale) și XVII (alegerea directă a senatorilor), reprezintă expresia afirmării tot mai clare a autorității Guvernului federal. Limitele autorității statelor sunt puse în discuție și de progresul reglementărilor administrative enunțate de la nivel federal, în domenii precum Energia sau Mediul[30].

---

29. Despre Calhoun, vezi *Union and Liberty: The Political Philosophy of John C. Calhoun*, ed. Ross M. Lence (Liberty Fund: Indianapolis, 1992).

30. Despre relația acestor reglementări administrative cu dreptul constituțional, vezi Larry Yackle, *Regulatory Rights. Supreme Court Activism, the Public Interest, and the Making of Constitutional Law* (The University of Chicago Press, 2007).

Cu toate acestea, statele americane păstrează puteri importante. Unele dintre acestea țin de definiția tradițională a suveranității. Spre exemplu, statele Uniunii au sisteme legale separate și pot impune pedeapsa capitală, un drept pe care statele europene l-au pierdut după semnarea, începând cu 1950, a Convenției Europene a Drepturilor Omului. În ultimii ani câștigă teren o mișcare de afirmare a drepturilor statelor. Unele dintre acestea, precum Tennessee sau Alaska, au votat în Legislativele lor rezoluții de afirmare a suveranității de stat, conform Amendamentului X din Constituția federală.

Secesiunea

Constituția americană nu prevede nimic în legătură cu posibilitatea de secesiune a unui stat al Uniunii, iar preambulul Constituției se referă la o uniune perfectă între statele care au ratificat-o.

Cu toate acestea, au existat, în istoria Statelor Unite, tentative notabile de secesiune. Prima dintre acestea s-a exprimat în cadrul Convenției de la Hartford (1814-1815), convocată de Legislativul din Massachusetts pentru a dezbate eventuale amendamente ale Constituției federale. Participanți din toate statele Noii Anglii au fost uniți în opoziția față de politicile Președintelui republican Madison și față de războiul cu Anglia. Nu toți delegații însă au susținut secesiunea, iar victoria în Bătălia de la New

Orleans (8 ianuarie 1814) a însemnat și discreditarea partidei Federaliștilor.

În 1860 s-a petrecut secesiunea statelor din Sud. Începută din Carolina de Sud, cu o declarație de secesiune individuală și propagată în alte șase state, mișcarea a devenit una colectivă, odată cu proclamarea Statelor Confederate din America (8 februarie 1861), care cuprindea unsprezece state. Statele Unite nu au recunoscut niciodată această entitate, dizolvată pe 5 mai 1865. Oficial, pentru statele din Nord, statele din Sud au fost într-o stare de rebeliune.

Secesiunea din 1860 a avut consecințe și în plan constituțional. Curtea Supremă a decis, în cazul *Texas v. White* (1869) că statele Uniunii nu au nici un drept constituțional de a se separa de Uniune.[31]

În istoria Uniunii au existat, totuși, două secesiuni legale, a unui teritoriu față de alt stat. Prima s-a petrecut în 1792, când teritoriul Kentucky, care era controlat de statul Virginia, a aderat la Uniune ca stat separat, în urma adoptării unei Constituții printr-o convenție constituțională, după ce înainte propunerea de a adera la Imperiul spaniol a fost respinsă de cetățenii teritoriului. A doua secesiune legalizată din istoria Uniunii s-a petrecut în contextul Războiului Civil. Reprezentanții părții de vest

---

31. Declarațiile și mișcările de secesiune sunt documentate de James L. Erwin, *Declarations of Independence. Encyclopedia of American Autonomous and Secessionist Movements* (Greenwood Press: Westport și Londra, 2007).

a statului Virginia au votat să rămână în Uniune, separându-se astfel de restul statului, care aderase la Confederație. Noul stat a fost recunoscut ca distinct, fiind admis în Uniune la 20 iunie 1863, sub numele Virginia de Vest (*West Virginia*).

Cetățenia

Pentru un stat atât de tânăr este destul de surprinzătoare atenția pe care textul Constituției o acordă problemei cetățeniei. Nimeni nu poate deveni Președinte dacă nu este născut cetățean al Statelor Unite (sau dacă nu era cetățean la data adoptării Constituției, adaugă Articolul II al acesteia). Senatorii și membrii Camerei Reprezentanților nu trebuie să se fi născut cetățeni, însă trebuie să fi fost, pentru a fi eligibili, cetățeni de minim nouă, respectiv șapte, ani. Dezbaterile din Convenția de la Philadelphia nu lămuresc originea acestor cerințe. Dintre cei 55 de delegați, nouă nu erau născuți în colonii. Este posibil ca aceștia să fi fost preocupați de posibilitatea ca un străin să ajungă să comande, în virtutea funcției de Președinte, armata Statelor Unite. În timpul Războiului de Independență, baronul Friedrich Wilhelm von Steuben, un aristocrat prusac, devenise Inspectorul-General al Armatei Continentale și șeful de Stat-Major al lui George Washington, fiind creditat cu introducerea disciplinei prin care această forță a devenit eficientă pe câmpul de bătălie. Von Steuben

a devenit cetăţean american în 1784, printr-o decizie a Legislativului din Pennsylvania.[32]

Primul Preşedinte american născut cetăţean al Statelor Unite a fost Martin Van Buren (1837-1841). El a fost şi singurul Preşedinte a cărui limbă maternă nu era engleza (Van Buren provenea dintr-o familie olandeză din statul New York).

Constituţia a jucat un rol important şi în ce priveşte cetăţenia oamenilor de rând. La începuturile Statelor Unite, negrii/sclavii nu erau socotiţi cetăţeni în numeroase state. Această situaţie s-a schimbat în 1868, când a fost adoptat Amendamentul XIV, prin care era stabilită cetăţenia tuturor persoanelor născute sau naturalizate în Statele Unite, astfel înlăturându-se efectele deciziei din cazul *Dred Scott* (1857) a Curţii Supreme, care stabilise că negrii nu sunt cetăţeni americani. Amendamentul XIV este şi un răspuns la legislaţia restrictivă adoptată de statele din Sud la adresa negrilor (aşa-numitele Coduri Negre – *Black Codes*), prin care populaţia de culoare era discriminată în ce priveşte dreptul de a apărea şi de a depune mărturie în tribunale. De asemenea, vechiul sistem de numărare a populaţiei stabilit de textul din 1787 şi care prevedea adăugarea a trei cincimi din numărul persoanelor servile la numărul populaţiei libere era abolit.

Cât despre indienii nord-americani, Constituţia din 1787 stabileşte dreptul Congresului de a reglementa

32. Despre von Steuben, vezi Paul Lockhart, *The Drillmaster of Valley Forge. The Baron de Steuben and the Making of the American Army* (HarperCollins: New York, 2010).

comerțul cu triburile lor. Această prevedere este explicată de dorința de a menține neutralitatea sau prietenia acestor triburi prin privarea statelor Uniunii de posibilitatea de a ocupa pământurile indienilor. În 1790 Congresul a adoptat, pe baza acestei stipulații din Constituție, o lege, în vigoare și astăzi, care interzicea cetățenilor și statelor să cumpere pământul triburilor indiene. În fapt, atitudinea față de indieni a variat în funcție de context, mergând de la ostilitate declarată până la recunoașterea acestor triburi ca entități suverane, cu care Guvernul american a încheiat tratate diplomatice.

Chestiunea cetățeniei indienilor s-a dovedit încă și mai complicată decât aceea a cetățeniei negrilor. Amendamentul XIV o recunoaște doar persoanelor supuse jurisdicției Statelor Unite și îi exclude explicit de la recensământul necesar în scopuri electorale pe indienii care nu plătesc taxe. Rezultatul a fost un regim neclar al cetățeniei indienilor, care au fost recunoscuți drept cetățeni ai Statelor Unite abia în 1924, printr-o lege (*Indian Citizenship Act*) votată de Congres.[33]

---

33. Despre triburile indiene și Constituția americană, vezi Frank Pommersheim, *Broken Landscape. Indians, Indian Tribes, and the Constitution* (Oxford University Press, 2009). O istorie a statutului legal al indienilor nord-americani și a drepturilor lor electorale este lucrarea lui Daniel McCool, Susan M. Olson, Jennifer L. Robinson, *Native Vote. American Indians, the Voting Rights Act, and the Right to Vote* (Cambridge University Press, 2007). Dezvoltarea ideilor constituționale și legale cu privire la cetățenie poate fi urmărită în T. Alexander Aleinikoff, *Semblances of Sovereignty. The Constitution, the State, and American*

Prevederile Constituției SUA explică o caracteristică a cetățeniei americane greu de înțeles pentru un european. Din punctul de vedere al relațiilor internaționale, există un singur stat, „Statele Unite al Americii“, cu o singură cetățenie, menționată ca atare pe pașaport. Constituția federală însă se referă, prin Amendamentul XIV, la cetățenia Statelor Unite și a statului în care cineva este rezident. Pe plan intern, așadar, există o cetățenie a fiecărui stat al Uniunii. În practică, aceasta se reduce, de obicei, la prevederi administrative legate de rezidență. De asemenea, faptul că fiecare stat alcătuiește o jurisdicție distinctă presupune un proces de extrădare în cazul infracțiunilor comise în alte state, conform Clauzei de Extrădare din Articolul IV.

O altă clauză relativă la cetățenie este Clauza Privilegiilor și Imunităților, din Articolul IV, secțiunea 2, care stabilește că cetățenii unui stat vor avea în toate celelalte state „privilegiile și imunitățile“ lor. Limbajul folosit de textul din 1787 este diferit de acela al Articolelor Confederației, adoptate cu doar 10 ani înainte și care aveau o clauză similară, ce se referea însă explicit doar la „locuitorii liberi“ și îi excludea pe „săraci“, pe „vagabonzi“ și pe „cei care fug de Justiție“. Această ostilitate față de mizerabili, cerșetori și vagabonzi este un ecou al unor

---

Citizenship (Harvard University Press, 2002). Problema granițelor și a imigranților este urmărită de Gerald L. Neuman, *Strangers to the Constitution. Immigrants, Borders and Fundamental Law* (Princeton University Press, 1996).

practici europene. În Franța anilor ’60-’70 ai aceluiași secol, o serie de memorii și de pamflete denunță cerșetoria ca pe un rău social ultim și propun măsuri disciplinare ferme împotriva mizerabililor și vagabonzilor[34]. Constituția americană din 1787 însă nu îi mai discriminează pe cetățeni pe baza averii, anunțând un spirit egalitar care lipsea din majoritatea statutelor politice ale vremii sale.

34. Vezi Cătălin Avramescu, *Critica cerșetoriei și geneza statului modern (La critique de la mendicité et la genèse de l’état moderne)*, în Studia Politica, 2003, 3, nr. 1, pp. 193–200. Formele sărăciei în America sunt explorate în Billy G. Smith (ed.), *Down and Out in Early America* (The Pennsylvania State University Press: University Park, PA, 2004).

3. Instituții politice

Congresul

Congresul este instituția centrală a sistemului constituțional american, cel puțin așa cum a fost acesta gândit la începuturile sale.[35] Controversele cu privire la competențele și compoziția Congresului au ocupat o parte importantă a dezbaterilor din Convenția de la Philadelphia. Spre deosebire de funcția de Președinte și de Judiciarul federal, care sunt nou create, Congresul deja exista în momentul în care a fost scrisă Constituția din 1787. Este vorba de Congresul care funcționa în formula stabilită de Articolele Confederației. Problema pe care și-au pus-o participanții la Convenție este de a regândi atribuțiile Congresului.

O problemă deloc ușoară. Exista, desigur, modelul Parlamentului britanic, spre care înclinau câțiva gânditori precum Hamilton. Aceștia erau însă într-o minoritate

35. O introducere în studiul Congresului american este *The American Congress*, Steven S. Smith, Jason M. Roberts și Ryan J. Vander Wielen (ed.) (Cambridge University Press, 2006).

aproape nesemnificativă. Principala constrângere nu era, totuși, de ordin teoretic, ci politic. Delegații de la Philadelphia erau reprezentanți ai statelor. Formula pe care acestea o stabiliseră, încă din timpul Războiului de Independență, era o alianță de state suverane, ai căror delegați sunt reuniți într-un Congres. Acesta era sensul în care termenul „Congres" era folosit în Europa secolelor XVIII-XIX. Spre exemplu, în 1814-1815 s-a ținut celebrul Congres de la Viena, sub președinția Prințului Metternich, unde au participat practic toate puterile europene, mici și mari.

Miza, pentru autorii Constituției, a fost de a transforma acest tip de aranjament în Legislativul unei mari republici federale. Sarcina era imensă. Prevederile relative la Congres ocupă întregul Articol I, cel mai lung al Constituției (2271 de cuvinte, mai mult decât dublul numărului de cuvinte al Articolului II, despre Președinte), precum și paragrafe ale altor articole, pe parcursul întregii Constituții. Se poate spune că instituția Congresului este principalul obiect al legiferării în textul de la 1787. Amendamentele Cartei Drepturilor, ca și multe dintre amendamentele ulterioare, se referă, și acestea, la atribuțiile și la limitele puterii Congresului.

Constituția afirmă, în deschiderea Articolului I, că puterea legislativă a Statelor Unite este învestită în Congres. Nu este întru totul evident ce înseamnă acest lucru. Pe de-o parte, existau legile statelor, dar și principiile dreptului comun (*common law*). Pe de altă parte, aceeași

Constituție, care nu este produsul voinței Congresului, se proclamă pe sine drept „legea supremă a țării“ (*supreme law of the land*). Congresul american, prin urmare, este sub autoritatea Constituției, nu deasupra sa, așa cum este Parlamentul britanic, care în virtutea doctrinei „suveranității Parlamentului“ poate schimba constituția printr-un simplu act de voință legislativă.

Expresia-cheie, necesară înțelegerii sursei și scopului „puterilor legislative“ ale Congresului, este „acordate prin acest document“ (*herein granted*). Este vorba de un act de delegare concret, de la popor către Congres, de a exercita doar puterile legislative precizate explicit în acest document, și care vor fi puse în execuție de Executivul federal. Spre deosebire de Legislativul federal, care este limitat la exercițiul acestor puteri legislative precizate, expresiile din Constituție au fost interpretate ca permițând Executivului și Judiciarului să exercite și puteri implicite, sau de rezervă.

În calitatea sa de adunare legislativă, Congresul este organizat într-o manieră similară cu a altor parlamente. Regulile de acest tip erau, de altfel, formalizate în adunările coloniilor și statelor, precum și în Parlamentul britanic. Constituția nu prevede care este procedura parlamentară de urmat, ci doar declară, la Articolul I, secțiunea 5, că fiecare Cameră își stabilește singură regulile sale de procedură. Camera Reprezentanților se conduce după *Manualul practicii parlamentare a Senatului Statelor Unite*, publicat de Jefferson în 1801, iar Senatul

după propriul său regulament, inspirat și acesta de manualul lui Jefferson, care, în calitatea sa de Vice-Președinte, a fost și șeful Senatului între 1797 și 1801.

Constituția americană conține, ca și alte texte similare, stipulații cu privire la imunități și sancțiuni. Fiecare Cameră poate, cu votul a două treimi, să expulzeze pe oricare dintre membrii săi. Ultima dată când s-a întâmplat acest lucru în Senat a fost în vremea Războiului Civil. În Camera Reprezentanților ultima expulzare a avut loc în 2002, când James Traficant a fost astfel pedepsit în urma condamnării sale pentru corupție. Articolul I mai stabilește și că membrii Camerelor nu pot fi arestați când participă la sesiunile Congresului, cu excepția cazurilor în care sunt acuzați de infracțiuni, trădare sau tulburarea ordinii publice și nu pot fi trași la răspundere decât în Cameră pentru discursurile și declarațiile făcute acolo.

Precum Parlamentul britanic, Congresul american poate ancheta, judeca și demite oficiali. Regulile sunt stabilite tot în Articolul I. Puterea de a demite (*power of impeachment*) se divide în două componente. Acuzația este formulată de Camera Reprezentanților, după care demiterea efectivă este decisă în Senat[36]. Cât privește natura faptelor pentru care Președintele, Vice-Președintele și ceilalți oficiali pot fi supuși procesului de demitere, Constituția menționează trădarea, mita, „sau alte ofense grave și

36. Vezi și Raoul Berger, *Impeachment: The Constitutional Problems* (Harvard University Press: Cambridge, MA, 1973), pp. 71–72.

contravenții". Expresia din original, *high crimes and misdemeanors*, provine din dreptul politic englez și descrie actele îndreptate împotriva statului altele decât cele precizate explicit, cum ar fi înalta trădare, nu delictele private. Procurorul general (*Attorney General*) Yelverton, spre exemplu, a fost condamnat de Parlamentul englez în 1621 sub această acuzație[37].

Spre deosebire de Parlamentul englez, Congresul nu poate exercita el însuși puterea judiciară. Camera Lorzilor din Marea Britanie a funcționat în practic toată istoria sa, până în 2009, drept ultima Curte de Apel din Regatul Unit. Senatul american însă nu se poate pronunța în cazurile legale. De asemenea, Constituția respinge explicit posibilitatea ca Congresul să pronunțe condamnări legislative (*Bill of Attainder*). Este vorba de o procedură prin care cineva este condamnat în urma unei legi, a unei decizii a Parlamentului, să își piardă viața, libertatea sau proprietatea, în absența unei proceduri desfășurate în fața unui tribunal. În dreptul englez condamnarea legislativă a fost folosită rar, în situații excepționale precum trădarea sau rebeliunea. În momentul în care Constituția din 1787 stipula interdicția, pentru Congres, de a adopta condamnări judiciare, acest drept îi era încă recunoscut Parlamentului englez, care a condamnat

37. Vezi Josh Chafetz, *Democracy's Privileged Few. Legislative Priviledge and Democratic Norms in British and American Constitutions* (Yale University Press, 2007), și Bradley Chapin, *The American Law of Treason: Revolutionary and Early National Origins* (University of Washington Press: Seattle, 1964).

pentru ultima oară o persoană în acest fel în 1798, ca urmare a rebeliunii irlandeze.

Senatul

Camera superioară a Congresului reprezintă statele în mod egal. Astfel, fiecare stat are câte doi senatori, aleși în districte uninominale. Formula inițială pe care au avansat-o părinții Constituției din 1787 era însă diferită, pentru că și modul de alegere urma să fie diferit. În vreme ce membrii Camerei Reprezentanților erau aleși direct de popor, senatorii urmau să fie nominalizați de Legislativele statelor. Intenția fondatorilor Uniunii a fost aceea de a avea, astfel, două tipuri de interese distincte, unul popular și altul mai degrabă aristocratic, fiecare reprezentate de Camera sa. Acesta este și motivul pentru care termenul mandatului unui senator este considerabil mai mare (6 ani), Senatul are considerabil mai puțini membri (în prezent 100), iar vârsta (minim 30 de ani) și durata minimă a cetățeniei americane (9 ani) sunt diferite de cele ale Camerei Reprezentanților.

Sistemul alegerii indirecte a supraviețuit până la adoptarea Amendamentului XVII, în 1913, care prevedea alegerea directă a senatorilor[38]. În a doua parte a secolului al XIX-lea sistemul alegerii indirecte a început să fie

38. Vezi C. H. Hoebeke, *The Road to Mass Democracy: Original Intent and the Seventeenth Amendment* (Transaction: New Brunswick, NJ, 1995).

criticat din ce în ce mai mult pentru corupție și pentru că ducea, frecvent, la blocaj în Legislativele statelor, care deveneau, astfel, incapabile să aleagă senatorii federali.

Schimbarea a fost graduală. Statele nu au așteptat ca Congresul să voteze amendarea Constituției. Începând cu Oregon, în 1907, statele Uniunii au început să adopte legi prin care senatorii erau, de fapt, aleși printr-un referendum, Legislativul urmând doar să ratifice alegerea electoratului. În 1912, în momentul votării în Congres a Amendamentului XVII, majoritatea statelor deja trecuseră astfel la alegerea directă a senatorilor. Primele alegeri federale în noua formulă au avut loc în 1914, după ce suficiente state au ratificat modificarea. Ultimul a fost Delaware, în 2010. În prezent sunt 10 state care nu au ratificat niciodată Amendamentul XVII, printre care se numără Florida și Utah.

Spre deosebire de Camera Reprezentanților, Senatul are unele funcții distincte. Conform Constituției, în Senat sunt judecate demiterile. Încuviințarea Senatului este necesară în ce privește unele numiri făcute de Președinte (ambasadori, judecători federali, membri ai Cabinetului, precum și o serie de alți oficiali federali desemnați prin lege, nu de Constituție). Votul Senatului, cu două treimi, este necesar pentru ratificarea tratatelor semnate de Președinte. Puterea de a ratifica tratatele este una revendicată, în epocă, și de Parlamentul englez, care primea textul acestor tratate după ce acestea erau ratificate[39].

---

39. Vezi Jeremy Black, *Parliament and Foreign Policy in the Eighteenth Century* (Cambridge University Press, 2004), p. 3.

Camera Reprezentanților

În principiu, Camera Reprezentanților este cunoscută drept Camera inferioară a Congresului. Această descriere nu corespunde neapărat realității. Camera Reprezentanților este mult mai numeroasă decât Senatul (435 contra 100 de membri) și are puteri specifice notabile, cum ar fi aceea de a iniția demiterea oficialilor federali. O putere cu totul aparte, moștenită de la Camera Comunelor a Angliei, o reprezintă puterea de a adopta legi ce instituie taxe și impozite (*power of the purse*). Această putere a fost interpretată diferit de Cameră și de Senat. Acesta din urmă a susținut întotdeauna că prin Constituție nu i se interzice inițierea legilor cu privire la cheltuirea unor sume din Buget (*bills of appropriation*), în vreme ce Camera a refuzat întotdeauna să permită votarea oricăror legi inițiate de Senat și care privesc chestiuni fiscale.

Camera Reprezentanților a fost gândită pentru a oferi reprezentare poporului, în vreme ce Senatul reprezenta statele. Faptul că această Cameră inferioară este aleasă proporțional cu populația o face, în comparație cu Senatul, mai politizată. Delegațiile statelor mai mari precum California, New York, Texas și Florida, sunt extrem de influente. De asemenea, la politizarea

---

Despre Senat în general, George H. Haynes, *The Senate of the United States, Its History and Practice* (Russell and Russell: New York, 1960).

mai accentuată a Camerei Reprezentanților contribuie și mandatul mai scurt decât al senatorilor: 2 ani, versus 6.

Principiul diferit de atribuire a mandatelor din Cameră și din Senat duce la situația curioasă a câtorva state precum Montana, Alaska, Vermont sau Delaware, care au o delegație în Senat mai mare (2 membri) decât delegația din Camera Reprezentanților (1 membru).

Bicameralismul american în perspectivă

Faptul că cele două Camere au atribuții foarte apropiate și că votul ambelor este necesar pentru ca o lege să treacă de Congres face ca bicameralismul american să fie considerat din categoria celor puternice. Dar „bicameralism puternic" nu înseamnă neapărat și „bicameralism simetric". Într-un sistem bicameral simetric, precum cel din Italia sau din România, cele două Camere au și o compoziție destul de apropiată, generată de sistemul de alegeri și de data alegerilor, care sunt, în principiu, aceleași sau, cel puțin apropiate. Statele Unite însă nu au nici un sistem bicameral puternic asimetric, precum acela din Olanda, unde Camera superioară nu are, în principiu, dreptul de a iniția legislație.

Deosebirile dintre sistemele bicamerale asimetrice și cele simetrice, ca și cele dintre sisteme bicamerale puternice și sisteme bicamerale slabe, sunt, evident, mai degrabă

de grad decât de natură. Dacă ne uităm la atribuțiile funcționale și la sistemul de vot, sistemul american e mai degrabă simetric. Dacă luăm în considerare compoziția și durata mandatelor, este mai degrabă asimetric. Așa cum este, a influențat multe sisteme federale, precum acela din Germania, unde Bundesrat-ul reprezintă landurile, iar Bundestag-ul reprezintă electoratul. Sistemul din Elveția este, și acesta, destul de apropiat. La origine, sistemul britanic a fost destul de asemănător cu sistemul american, pe care l-a inspirat, însă Camera Lorzilor a rămas și în ziua de astăzi neafectată de principiul alegerii populare, iar puterile sale s-au diminuat constant, începând din primele decenii ale secolului XX.

Bicameralismul proiectat de membrii Convenției din Philadelphia a influențat decisiv și Legislativele din statele Uniunii. Deși nu există o cerință expresă în Constituția americană ca statele să se organizeze în sistem bicameral, acesta a fost preluat în toate statele americane. Se poate vorbi, așadar, de o adoptare uniformă a bicameralismului, pentru că înainte de Constituția din 1787 chiar și Congresul Continental era unicameral. Unicamerale erau și două dintre adunările coloniale (Pennsylvania și Delaware). La începutul secolului al XIX-lea un singur stat (Vermont) mai avea un Legislativ unicameral, la care a renunțat în 1836[40].

40. Istoria timpurie a Congresului american este examinată în Kenneth R. Bowling și Donald R. Kennon (ed.), *Neither Separate nor Equal. Congress in the 1790s* (Ohio University Press: Athens, 2000).

Excepția majoră în Uniunea americană este aceea a statului Nebraska, unde în 1934 un referendum desfășurat pe fondul Marii Crize economice a decis transformarea Legislativului local într-unul unicameral[41]. În prezent există mai multe inițiative în diferite state ce vizează adoptarea unui sistem asemănător celui din Nebraska, spre exemplu în Maine, unde Camera locală a Reprezentanților a votat pentru trecerea la unicameralism, o lege care însă nu a trecut de Senatul local.

Colegiul Electoral

Modul de alegere a Președintelui a fost o chestiune intens disputată în Convenția din 1787. Prima propunere, așa-numitul Plan Virginia, prevedea alegerea Președintelui direct în Congres, în maniera în care sunt aleși astăzi Președinții unor republici parlamentare europene precum Ungaria. Pe parcursul Convenției s-au avansat și alte propuneri, precum aceea a alegerii directe, a alegerii de către guvernatorii statelor sau a alegerii într-un Colegiu electoral, unde electorii sunt, la rândul lor, numiți de către statele Uniunii.

Partizanii alegerii directe erau puțini, însă influenți. Printre aceștia se numărau James Wilson, James Madison,

41. Vezi Charlyne Berens, *One House. The Unicameral's Progressive Vision for Nebraska* (University of Nebraska Press: Lincoln și Londra, 2005).

John Dickinson, Rufus King și Gouverneur Morris. Dificultatea principală a acestei proceduri era aceea că favoriza statele mari. Chiar și Madison a recunoscut că proporția dintre populația statului cel mai mare (Virginia) și populația statului cel mai mic (Delaware) era de 10 la 1. Teza alegerii de către Congres a fost respinsă pe baza principiului separației puterilor. Dacă Președintele este ales de Congres, atunci unde mai este separația între ramurile Executivului și Legislativului?

Denumirea de „Colegiu Electoral" nu apare în textul Constituției, ci începe să fie folosită abia din secolul al XIX-lea. Unele state au preferat, la începutul acestui sistem, ca alegerea electorilor să fie făcută de Legislativul local, însă cu timpul toate au trecut la sistemul alegerii directe a electorilor.

Colegiul Electoral american funcționează într-un fel aparte, ceea ce a făcut ca alegerea Președintelui american să fie numită uneori „cvasi-directă". Practic, sistemul funcționează astfel: alegătorul votează pentru un elector. În realitate, acum pe buletinul de vot este trecut direct numele candidatului pe care electorul a declarat că îl va sprijini. Acești electori sunt aleși prin metode diferite. În unele state, ei sunt aleși în alegeri primare, în același mod în care sunt aleși candidații partidelor. În altele, ei sunt nominalizați în convențiile partidelor politice. În principiu, acești electori nu pot fi oficiali federali sau ai statului local, iar funcția de elector nu aduce nici o remunerație specială și este temporară. Majoritatea alegătorilor

nici nu știu numele acestor electori, care acceptă poziția mai mult din rațiuni de prestigiu personal.

După votul direct se stabilește compoziția grupului de electori ai respectivului stat. Ca număr, acesta este egal cu numărul senatorilor (doi) și al reprezentanților (variabil) respectivului stat (la care se adaugă și electorii Districtului Columbia, conform Amendamentului XXIII). Cât despre compoziția delegației, în practic toate statele ea îi cuprinde pe electorii candidatului care a adunat cele mai multe voturi populare. Două state (Maine și Nebraska) împart însă electorii între candidați, conform numărului de districte congresionale câștigate.

Colegiul Electoral nu se întâlnește niciodată ca un corp distinct. Electorii se reunesc separat, în capitalele statelor respective, unde votează.

În teorie, fiecare elector poate vota pentru cine dorește, inclusiv pentru cetățeni care nu s-au declarat candidați. Cutuma însă cere ca electorii să își respecte angajamentul de a vota pentru candidatul partidului care i-a nominalizat. Electori care și-au încălcat angajamentul (*unfaithful electors*) au existat de când a apărut instituția Colegiului Electoral, ultima dată în 2004, motiv pentru care jumătate dintre statele americane au legi care pedepsesc acest gen de elector.[42]

---

42. Despre Colegiul Electoral, vezi Robert M. Hardaway, *The Electoral College and the Constitution: The Case for Preserving Federalism* (Praeger: Westport, CT, 1994) și Neal R. Peirce, *The People's President: The Electoral College in American History and the Direct-Vote Alternative* (Simon and Schuster: New York,

Sistemul american de alegere a Președintelui este deosebit de acela, întâlnit în majoritatea statelor (România, Irlanda, Austria, Franța), de alegere a Președintelui direct de către popor, de regulă după două tururi de scrutin. Motivul principal pentru care se întâmplă acest lucru este dat de natura funcției de Președinte al Statelor Unite. Aceasta este văzută ca derivându-și legitimitatea din două surse, în același timp: de la popor și de la statele Uniunii. Iată de ce câștigătorul votului popular nu este întotdeauna și câștigătorul alegerilor prezidențiale. În istoria americană acest lucru s-a întâmplat de patru ori, ultima dată în anul 2000.

Acest sistem complex, ce presupune delegații de electori alese în bloc, face ca unele state să aibă o influență foarte mare în alegerea Președintelui. Acestea sunt state precum California (55 de electori din totalul curent de 538 de electori), Texas (34), New York (31), Florida (27). De aceea campania candidaților tinde să se concentreze pe statele mari, care pot bascula dintr-o tabără în alta. De-a lungul anilor au existat numeroase tentative de

---

1968). O abordare critică este aceea a lui George C. Edwards III, *Why the Electoral College is Bad for America* (Yale University Press, 2004). O lucrare de sinteză este *Choosing a President The Electoral College and Beyond*, Paul D. Schumaker și Burdett A. Loomis (ed.) (Chatham House Publishers: New York și Londra, 2002). Alegerile prezidențiale moderne sunt analizate de Bruce Buchanan, *The Policy Partnership. Presidential Elections and American Democracy* (Routledge: New York și Londra, 2004).

a amenda Constituția în sensul modificării sau chiar renunțării la sistemul Colegiului Electoral, însă nici una dintre acestea nu a avut succes.

În același timp, trebuie să deosebim sistemul american de sistemul întâlnit în câteva state din Europa (Grecia, Malta), unde Președintele este ales de către Parlament sau într-o sesiune specială a Parlamentului la care participă, cu drept de vot, și reprezentanții regiunilor (Italia). Formal, sistemul american este apropiat de sistemul german, unde Președintele federal este ales într-o convenție special convocată, la care participă membrii Camerei inferioare și delegații numite de landuri.

Revenind la sistemul american al Colegiului Electoral, acesta urma să funcționeze, în intenția membrilor Convenției din 1787, destul de diferit de modul în care a ajuns să funcționeze astăzi. Cu privire la primul Președinte, nimeni nu avea îndoieli că acesta va fi George Washington, însă în privința următoarelor alegeri pentru această funcție ei se așteptau ca într-un Colegiu care se reunește doar o dată la patru ani și este dispersat geografic nimeni să nu obțină o majoritate a voturilor electorilor. Madison anticipa chiar că în 19 cazuri din 20 alegerea urma să se facă în Camera Reprezentanților, care va selecta dintre primii trei clasați, delegația fiecărui stat având un singur vot.

Datele politicii americane au fost însă diferite, iar ultima dată când alegerea s-a decis în Cameră a fost în 1824, când a fost ales John Quincy Adams. De remarcat că la alegerile din anul 2000, dacă George W. Bush

ar fi avut mai puțin cu două voturi în Colegiul Electoral, iar Al Gore cu două voturi mai mult, nici unul nu ar fi avut o majoritate, iar Camera Reprezentanților ar fi fost chemată să decidă rezultatul alegerilor.

Președintele

Funcția de Președinte este cel mai vizibil element al arhitecturii constituționale americane. Constituția definește Președintele drept deținător al „puterii executive“, ceea ce, în teorie, înseamnă doar puterea de a executa legile Congresului. În realitate, Președintele american este liderul celei mai puternice ramuri executive din lume, iar Președinția americană a fost numită o „președinție imperială“.

Puterile Președintelui sunt precizate în textul Articolului II al Constituției. În primele rânduri ale articolului se afirmă, concis, că puterea executivă este învestită în funcția de Președinte, însă fără să se precizeze în ce anume constă această putere. O altă parte a articolului enumeră puteri și atribute precise, dar care nu epuizează definiția „puterii executive“.[43]

---

43. O analiză a puterilor Președintelui este Harold J. Krent, *Presidential Powers* (New York University Press: New York și Londra, 2005). Despre Constituție și instituția prezidențială, Martin L. Fausold și Alan Shank (ed.), *The Constitution and the American Presidency* (State University of New York Press, 1991).

Nicăieri nu este precizat în cuprinsul Constituției că Președintele este șeful statului, însă acest lucru se deduce din faptul că el exercită atribute ale unui șef de stat: acordă grațieri, depune un jurământ în care se angajează să apere Constituția Statelor Unite, numește și primește ambasadori, îi numește în funcțiile lor pe oficialii Uniunii, încheie tratate în numele Statelor Unite și veghează la executarea cu bună-credință a legilor. Președintele american este declarat de Constituție și Comandantul-Șef al Armatei și Marinei [de Război] a Statelor Unite. În prezent, Președintele comandă și asupra forțelor aeriene, un lucru imposibil de prevăzut în secolul al XVIII-lea.[44]

Președintele american are atribuții referitoare la convocarea Camerelor, similare cu cele ale unui monarh. Alte funcții definite de Constituție sunt similare cu cele ale unui Prim-Ministru, cum ar fi puterea de a cere „opinia“ conducătorilor „departamentelor executive“. Care anume sunt aceste departamente Constituția nu spune însă, după cum nu precizează nici dacă acestea alcătuiesc un Cabinet al Președintelui, precum Guvernul Majestății-Sale britanice. Această formulă, a Cabinetului Prezidențial, a evoluat ca o convenție constituțională.

44. O istorie generală a funcției de Președinte este Michael P. Riccards, *The Ferocious Engine of Democracy. A History of the American Presidency* (Madison Books: Lanham 1997). O sursă generală de informații este lucrarea de referință a lui Michael A. Genovese, *Encyclopedia of the American Presidency* (Facts on File: New York, 2010).

Titlul de Președinte a apărut înaintea Constituției din 1787. Congresul unicameral creat de Articolele Confederației era condus de un Președinte. Constituția statului Pennsylvania din 1776 stabilea un Consiliu Executiv Suprem condus tot de un Președinte. Însă atribuțiile extinse ale funcției de Președinte așa cum sunt formulate în textul din 1787 provin din preocuparea participanților la Convenția de la Philadelphia de a crea un post cu o reală autoritate, spre desebire de majoritatea guvernatorilor statelor, a căror putere era limitată. Modelul pe care l-au folosit este tot american, din Constituția din 1777 a statului New York[45]. Principalul avantaj al acestui model, în opinia întemeietorilor Republicii, era caracterul unitar al unui Executiv condus de o singură persoană. Această poziție a fost susținută, cu succes, de James Wilson și de James Madison.

Alternativa, propusă în cadrul Planului New Jersey de Gerry, Randolph și Mason, era de a avea un Executiv colegial. Acest tip de Executiv există în unele state ale Uniunii, precum în Texas sau Florida, iar în Europa un Executiv colegial există în Elveția, sub forma Consiliului Federal.

45. Despre originea funcției de Președinte, vezi Charles C. Thach, Jr., *Creation of the Presidency, 1775–1789: A Study in Constitutional History* (Liberty Fund: Indianapolis, 2007).

Vice-Președintele

Situația funcției de Vice-Președinte este curioasă din cel puțin două motive. Mai întâi, pentru că este o funcție destul de rară, fiind întâlnită mai ales în statele din America Latină care au imitat unele aspecte ale sistemului prezidențial american. Mai apoi, pentru că nu este clar care a fost rațiunea care a condus la instituirea acestei funcții. În Convenția din 1787, decizia de a include între prevederile Constituției și referința la un Vice-Președinte a intervenit târziu, în urma unor dezbateri sumare. Sigur este că, la început, alegerea Președintelui era cuplată cu aceea a Vice-Președintelui, acesta din urmă fiind cel care primea cele mai multe voturi în Colegiul Electoral, după Președinte. Sistemul s-a schimbat repede, odată cu adoptarea Amendamentului XII, în urma situației create de alegerile pentru Președinte și Vice-Președinte din 1800, când, după o săptămână de blocaj în care s-a votat de 35 de ori, blocaj depășit doar în urma manevrelor lui Alexander Hamilton, Thomas Jefferson a câștigat în Camera Reprezentanților împotriva lui John Adams[46].

Astfel, la început Constituția deschidea calea pentru ca Președintele și Vice-Președintele să fie din partide diferite, în vreme ce după reforma Colegiului Electoral și odată cu dezvoltarea partidelor moderne, cei doi sunt aleși în realitate întotdeauna din același partid.

---

46. Vezi Tadahisa Kuroda, *The Origins of the Twelfth Amendment: The Electoral College in the Early Republic, 1878–1804* (Greenwood Press: Westport, CT, 1994).

Cât despre atributele efective ale Vice-Președintelui, acestea sunt foarte puține. În cartea sa din 1885 despre regimul american, Woodrow Wilson, cel care avea să devină Președinte, afirma: „Principala sursă de jenă atunci când discutăm această funcție provine din aceea că atunci când explicăm ce puțin se poate spune despre ea, am și epuizat subiectul.“[47] La începuturile Uniunii, atunci când Daniel Webster a fost propus pentru funcția de Vice-Președinte, acesta a refuzat: „Nu am de gând să mă îngrop înainte să mor!“ În ultimele decenii însă, Vice-Președinții Statelor Unite au devenit personaje mai active și mai vizibile pe scena națională și internațională.[48]

În timpul mandatului de patru ani, Vice-Președintele nu trebuie, în mod normal, decât să prezideze Senatul, unde are drept de vot doar în caz de egalitate. De asemenea, el prezidează, o dată la patru ani, ședința în care sunt certificate voturile Colegiului Electoral. În cazurile excepționale de demitere a unui înalt reprezentant de către Senat, Vice-Președintele trebuie să prezideze ședința, în afara cazului în care e vorba despre Președintele Statelor Unite, când ședința este condusă de președintele Curții Supreme.

Alături de aceste atribute constituționale, Vice-Președintele a mai dobândit, prin cutumă, și atribute de

---

47. Vezi Joel K. Goldstein, *The Modern American Vice Presidency. The Transformation of a Political Institution* (Princeton University Press, 1982), p. 9.

48. Vezi Jody C. Baumgartner, *The American Vice Presidency Reconsidered* (Praeger: Westport, 2006).

reprezentare la întâlniri cu alți șefi de stat sau la funeralii oficiale. Prin lege, Vice-Președintele participă la reuniuni referitoare la securitatea națională.

Deși intenția întemeietorilor Republicii era alta, în timpurile moderne candidatul pentru Vice-Președinte este nominalizat de către candidatul la Președinție al fiecărui partid, de regulă după ce acesta câștigă sau este pe cale să câștige alegerile primare din partidul său.

Chiar și în condițiile în care atributele funcției sunt foarte reduse, în istoria Statelor Unite o serie de personalități remarcabile au fost Vice-Președinți: John Adams, Thomas Jefferson, Martin Van Buren, Theodore Roosevelt, Lyndon B. Johnson sau Richard Nixon. Frecvent, această poziție a fost folosită ca preludiu la funcția de Președinte, obținută în alegeri. În această situație au fost, spre exemplu, Harry S. Truman sau George Bush, Sr.

Succesiunea

Primul Președinte care a murit în funcție a fost William Henry Harrison, în 1841, după exact o lună de la depunerea jurământului. Moartea a fost provocată de o pneumonie tratată cu ierburi și cu lipitori. Consecințele acesteia au fost considerabile pe plan constituțional. Constituția din 1787 prevede că, în cazul decesului, demisiei sau incapacității unui Președinte, Vice-Președintele doar preia (*shall devolve*) atributele funcției. Nu se precizează că Vice-Președintele devine Președinte.

Vice-Președintele de atunci, John Tyler, a depus jurământul de Președinte pe fondul unei controverse. Era Președinte deplin sau doar Președinte-în-Exercițiu? Urma să acționeze ca Președinte pentru restul mandatului rămas de la Harrison sau trebuiau organizate noi alegeri? Controversa a fost atunci decisă de Congres, care a votat o rezoluție ce completa, de fapt, prevederile Constituției. Aceasta stabilea că Vice-Președintele devine Președinte și preia mandatul în întregimea sa. Acest eveniment a inaugurat o cutumă care a fost oficializată ca parte a Constituției prin Amendamentul XXV.

Primul amendament care schimbă detalii referitoare la succesiune este Amendamentul XX din 1933. Conform prevederilor textului inițial al Constituției, mandatele Președintelui și Vice-Președintelui începeau pe 4 martie, ceea ce lăsa un interval de 4 luni de la alegere. Amendamentul își propune să scurteze acest interval, nepractic în contextul crizelor secolului al XX-lea și al mijloacelor moderne de transport și comunicație[49].

În timpul Războiului Rece, chestiunea reglementării sucesiunii a devenit urgentă datorită calității de Comandant-Șef al forțelor armate pe care o are Președintele și datorită timpului foarte scurt de reacție în fața rachetelor nucleare ale Uniunii Sovietice. Acesta este motivul pentru care în 1967 a fost ratificat Amendamentul XXV al Constituției, care înlocuiește prevederile neclare din

49. Vezi John Copeland Nagle, *Essay: A Twentieth Amendment Parable*, în *New York University Law Review* 72 (mai, 1979): 470–494.

Articolul I al textului din 1787[50]. Acest amendament specifică în ce condiții Vice-Președintele poate asuma funcția de Președinte. Ordinea succesiunii celorlalți membri ai Cabinetului este stabilită de o lege a Congresului.

În istoria Statelor Unite, dintre cei 44 de Președinți care s-au succedat la conducerea ramurii Executive, patru au fost asasinați (Lincoln, Garfield, Mckinley și Kennedy), iar alții, precum F.D. Roosevelt sau Ronald Reagan, au fost fost ținta unor atentate. Patru Președinți au murit în funcție din cauze naturale (Harrison, Taylor, Harding și Roosevelt)[51].

Limitele mandatelor

În Constituție este specificată durata mandatelor: Președinte (4 ani), Senator (6 ani) și Membru al Camerei Reprezentanților (2 ani). Durata diferită a acestor mandate

---

50. Vezi lucrarea *One Heartbeat Away: President Disability and Succession* (Bobbs-Merrill: Indianapolis, 1968), a lui Birch Bayh Jr., care în calitatea sa de senator a fost unul dintre inițiatorii acestui amendament. De asemenea, John D. Feerick, *The Twenty-fifth Amendment: Its Complete History and Applications* (Fordham University Press: New York, 1992). Chestiunea competenței de a exercita funcția de Președinte este discutată de Rose McDermott, *Presidential Leadership, Illness, and Decision Making* (Cambridge University Press, 2007).

51. O listă a Președinților americani, împreună cu scurte biografii, poate fi găsită în Melvin I. Urofsky, *The American Presidents* (Garland Publishing, Inc.: New York și Londra, 2000).

nu este întâmplătoare. Teoria care a avut câștig de cauză în această privință este aceea a „rotației funcțiilor/demnităților". Aceasta își are originea în gândirea lui Aristotel, care arătase, în *Politica*, cum cetățenii conduc și sunt conduși, pe rând, într-un regim constituțional bine ordonat. În secolul al XVII-lea o formulă influentă a teoriei rotației funcțiilor este propusă de Harrington, în *Oceana* (1656). Sursa sa majoră de inspirație a fost regimul Veneției. Arhitecții constituției americane au propus, în mod conștient, o structură complicată, cu mandate de durate diferite.

Și Senatul american este structurat în virtutea principiului rotației funcțiilor. Astfel, senatorii aceștia sunt împărțiți în trei clase, în scopul organizării alegerilor o dată la fiecare doi ani pentru câte o treime din mandate. Alegerile sunt astfel stabilite încât doar unul dintre cele două mandate de senator ale unui stat să fie în cursă la un moment dat.

Deși Constituția nu stabilea o limită a numărului de mandate prezidențiale, refuzul lui Washington și al lui Jefferson de a candida pentru un al treilea mandat a instituit, practic, o cutumă constituțională, recunoscută explicit de către Camera Reprezentanților într-o rezoluție din 1875. Această tradiție a fost însă întreruptă de democratul Franklin D. Roosevelt, care a avut nu mai puțin de patru mandate (e drept că, în parte, acestea s-au suprapus cu perioada celui de-al Doilea Război Mondial). După război, republicanii au insistat pentru votarea prevederii care a devenit Amendamentul XXII. Ca o ironie

a istoriei, mai degrabă președinții republicani Dwight D. Eisenhower și Ronald Reagan au fost aceia cărora le-a fost limitat accesul la un eventual al treilea mandat.[52]

În ce privește limitele mandatelor legislative, ideea aceasta a fost avansată în timpul dezbaterilor din Convenția de la Philadelphia. Exista un precedent: Articolele Confederației stabileau că un reprezentant în Congres nu putea servi decât un maximum de 3 ani din oricare 6. La Philadelphia, conform Planului Virginia al lui James Madison, membrii direct aleși ai Legislativului precum și membrii Executivului urmau să aibă un singur mandat. Documentul final însă nu conținea limitări ale mandatelor senatorilor și reprezentanților din Camera inferioară, ceea ce a atras numeroase critici. Unele state au încercat să introducă prin legi locale limite ale mandatelor reprezentanților în Congres, însă aceste legi au fost declarate neconstituționale de către Curtea Supremă, în cazul *U.S. Term Limits, Inc. v. Thornton* (1975).

Limite ale numărului de mandate și/sau ale numărului de ani în Legislativ sunt în vigoare în unele state americane. Spre exemplu, Arizona și Nebraska permit doar două mandate de patru ani, iar Louisiana trei. La nivelul ramurii executive, majoritatea statelor au limite

52. Vezi Stephen Stathis, *The Twenty-second Amendment: A Practical Remedy or Partisan Maneuver?*, în *Constitutional Commentary* 7 (iarna 1990): 61–88 și Bruce G. Peabody și Gant E. Scott, *The Twice and Future President: Constitutional Interstices and the Twenty-second Amendment*, în *Minnesota Law Review* 83 (februarie, 1999): 565–635.

ale mandatelor guvernatorilor. În Virginia un guvernator nu poate avea mandate consecutive, iar în California sau Michigan limita este de două mandate[53].

Curtea Supremă

Curtea Supremă a Statelor Unite este o instituție centrală în arhitectura sistemului constituțional american.[54] Originile sale, însă, nu anunțau importanța pe care a dobândit-o de-a lungul timpului. În textul din 1787 al Constituției nu este nici o stipulație care să stabilească

---

53. Un tratament general al chestiunii limitelor mandatelor poate fi găsit în Gideon Doron and Michael Harris, *Term Limits* (Lexington Books: Lanham, 2001). Efectele limitelor mandatelor sunt analizate de Thad Kousser, *Term Limits and the Dismantling of State Legislative Professionalism* (Cambridge University Press, 2005) și de Marjorie Sarbaugh-Thompson, Lyke Thompson, Charles D. Elder, John Strate și Richard C. Elling, *The Political and Institutional Effects of Term Limits* (Palgrave Macmillan: New York, 2004).

54. Despre Curtea Supremă și rolul acesteia, vezi Alexander Bickel, *The Least Dangerous Branch: The Supreme Court at the Bar of Politics* (Yale University Press: New Haven, CT, 1986). O istorie timpurie a Curții Supreme este lucrarea lui Scott Douglas Gerber, *Seriatim: The Supreme Court Before John Marshall* (New York University Press, 1998). O referință utilă este *The Oxford Companion to the Supreme Court of the United States*, Kermit L. Hall James W. Ely, Jr. Joel B. Grossman (ed.) (Oxford University Press, 2005). Util este și articolul lui Robert J. Steamer, *The Legal and Political Genesis of the Supreme Court*, în *Political Science Quarterly*, Vol. 77, No. 4. (dec., 1962), pp. 546–569.

un drept al Curții Supreme de a invalida legile Congresului pe motiv de neconstituționalitate.

Această putere a apărut cu timpul. Fondul acesteia datează de dinaintea perioadei revoluționare, când avocații din coloniile americane apelau la Consiliul Privat (*Privy Council*) al Regelui pentru a contesta unele decizii și interpretări ale legii. Doctrina după care curțile de justiție pot invalida decizii ale Parlamentului era cunoscută în America și prin intermediul influenței lui Edward Coke, un eminent jurist englez din prima jumătate a secolului al XVII-lea.

Intenția delegaților de la Convenția din 1787 a fost mai degrabă aceea de a institui un tribunal de ultimă instanță, în care să fie investită puterea judiciară a Statelor Unite ca putere distinctă de aceea legislativă și de aceea executivă. De remarcat că, în acord cu prevederile Constituției, puterea judiciară nu este văzută ca o secțiune autonomă a Administrației. Constituția nu dă dreptul Curții Supreme de a institui curți inferioare și tribunale, ci investește această putere în Congres.

Marbury v. Madison (1803) a fost la originea puterii asumate de Curtea Supremă de a declara unele legi neconstituționale. Pentru John Marshall, Judecătorul-Șef al Curții (văr și adversar politic al lui Jefferson), dacă deciziile Congresului sunt în conflict cu Constituția, acestea nu mai pot fi recunoscute ca lege de către curțile de justiție, care sunt, în acest caz, obligate să urmeze Constituția.

Această putere de a invalida legi ale Congresului este un atribut pe care Curtea Supremă l-a folosit cu o mare

reținere în primele sale decenii de existență. Între 1789 și 1869 doar șase legi au fost declarate neconstituționale.

Judecătorii Curții sunt numiți de Președinte, cu acceptul, exprimat prin vot, al Senatului. Compoziția Curții, din acest motiv, este influențată de orientarea politică a Președintelui. Constituția nu stabilește limite temporale ale mandatului judecătorilor, ci precizează doar că aceștia dețin funcția condiționat de „buna-purtare", ceea ce în practică înseamnă un mandat limitat doar de vârsta la care judecătorul respectiv decide, voluntar, să se pensioneze. De asemenea, Constituția nu stabilește un număr anume de judecători. Cutuma face ca aceștia să fie în număr de 9. Președintele Curții Supreme are titlul de Judecător-Șef al Statelor Unite (*Chief Justice of the United States*), iar ceilalți 8 sunt numiți Judecători-Asociați (*Associate Justices*). Judecătorul-Șef este numit de Președinte, fie dintre Judecătorii-Asociați, fie direct, dar întotdeauna cu acceptul Senatului.

Articolul III din Constituție nu stabilește nici un fel de calificări juridice pentru ca un cetățean să fie numit judecător la Curtea Supremă. De-a lungul istoriei, unii dintre cei mai activi și mai importanți membri, precum John Marshall sau Louis Brandeis, nu au avut nici un fel de calificare sau experiență judiciară înaintea numirii lor la Curtea Supremă.

De-a lungul timpului, Curtea a trecut prin diferite faze cunoscute, de obicei, după numele Judecătorului-Șef din acel moment. O asemenea etapă, în care Curtea s-a remarcat prin activismul său, mai ales în ce

privește protecția drepturilor civile, este aceea a Curții Warren (1953-1969).[55]

Curtea Supremă este cel mai vizibil subiect al Articolului III al Constituției, însă prevederile acestuia privesc puterea judiciară federală în ansamblul său. Conform secțiunii 2 a acestui articol, curțile de justiție ale Uniunii nu pot judeca decât cazuri în care două părți au o pricină legală efectivă. Cu alte cuvinte, Judiciarul federal, inclusiv Curtea Supremă, nu poate decide cazuri ipotetice și nu poate emite opinii consultative.

55. Un tratament critic al deciziilor Curții Supreme este Jamin B. Raskin, *Overruling Democracy. The Supreme Court vs. The American People* (Routledge: New York și Londra, 2003).

4. Regimul politic

Forma republicană de guvernare

Articolul IV al Constituției stabilește că Statele Unite vor „garanta“ fiecărui stat din Uniune o „formă republicană de guvernare“. Nicăieri însă în textul Constituției nu este precizat înțelesul acestei expresii. Pentru a înțelege la ce anume se referă Constituția prin ceea ce s-a numit „Clauza de Garantare“, trebuie să analizăm vocabularul politic al perioadei în care a fost scris acest text.

Diviziunea regimurilor politice este teoretizată inițial în filozofia politică a Greciei clasice. Pentru filozoful grec existau două tipuri de regimuri: sănătoase și corupte. Într-un regim sănătos, guvernanții conduc în interesul public, iar într-unul corupt, ei conduc în interes propriu. Altfel spus, o formă de guvernare sănătoasă permite exercițiul virtuții, iar una coruptă este marcată de vicii.

Un al doilea criteriu prin care formele de guvernare se deosebesc este acela al numărului celor care guvernează: unul singur, cei puțini, sau cei mulți.

Cele două criterii, combinate, conduc la o matrice cu șase regimuri principale: monarhie-tiranie, aristocrație-oligarhie și democrație-ochlocrație.

Pe acest fundal se formează ideile despre „republică". Aristotel și Polibiu avansează o teorie cu privire la „regimul mixt". Constituția ideală este un amestec de forme pure: elemente monarhice, aristocratice și cele tipice regimului popular. Un asemenea regim ar avea avantajul stabilității. De asemenea, pentru că nu permite dominația unui element sau a unei clase asupra tuturor celorlalte, acest regim ar fi și unul liber. Tipul acesta de argumente, inspirat de sursele clasice, este folosit intens în perioada Războiului Civil din Anglia și este preluat de gânditorii cu simpatii republicane din secolul al XVIII-lea.

„Forma republicană de guvernare" nu este, așadar, caracterizată de simpla opoziție față de monarhie. În sensul în care este folosit în contextul Constituției, termenul „republică" desemnează o formă complexă de guvernare, caracterizată prin cultivarea libertății și virtuții.

În a 10-a *Scrisoare a federaliștilor*, James Madison propune o distincție ce va face carieră. Democrația este acel regim unde poporul conduce direct. Acest lucru însă nu este posibil decât în orașele-stat ale Antichității, acolo unde cetățenii se pot aduna într-un singur loc pentru a decide asupra treburilor publice. Într-un stat mare însă democrația nu este posibilă. Republica este singura, conform lui Madison, care face cu putință ca poporul să aibă un cuvânt în deciziile publice, pentru că acest regim presupune conducerea prin reprezentanți. În termeni moderni, ceea ce Madison numea „democrație" ar putea fi redat, așadar, ca „democrație directă", iar „republica" ar fi apropiată de ceea ce astăzi numim „democrație reprezentativă".

Absența unei definiții constituționale a republicanismului nu a fost suplinită nici de Curtea Supremă. În *Luther v. Borden* (1849) Curtea a decis că înțelesul acestei expresii este de natură politică, nu juridică și că, prin urmare, trebuie lăsat la latitudinea Congresului de a stabili ce înseamnă un stat republican. Congresul s-a folosit de această putere pentru a interveni, după Războiul Civil, în organizarea internă a statelor din Sud, pentru a restabili egalitatea în drepturi și dreptul de vot al populației de culoare. Lipsa altor precizări din „clauza de garantare“ sugerează că intenția celor care au scris Constituția a fost aceea de a lăsa maximă libertate statelor de a-și determina regimul politic.[56]

Sistemul prezidențial

În legătură cu noțiunea de „sistem prezidențial“ există numeroase confuzii. Cea mai frecventă este impresia că sistemul prezidențial este caracterizat pur și simplu de un Președinte puternic și de un Legislativ slab. În realitate, în sistemul politic american al secolului al XIX-lea Președintele a fost mai degrabă slab, iar Congresul mai degrabă puternic. A existat o singură excepție notabilă, administrația de război a lui Lincoln. Profilul unui

56. Vezi și William Wiecek, *The Guarantee Clause of the U.S. Constitution* (Cornell University Press: Ithaca, NY, 1972). Despre istoria timpurie a Republicii, vezi Gordon S. Wood, *Empire of Liberty. A History of the Early Republic 1789–1815* (Oxford University Press, 2009).

Președinte dominant a început să se contureze abia din perioada celui de-al Doilea Război Mondial.

Sistemul prezidențial nu este caracterizat nici de modalitatea de alegere a Președintelui. Se crede uneori că un Președinte direct ales este un Președinte mai puternic, în vreme ce unul indirect ales este mai slab sau are, în mod necesar, o autoritate mai restrânsă. În realitate, modul de alegere nu introduce practic nici o diferență. În Europa sunt Președinți aleși direct a căror autoritate e limitată (spre exemplu, Președintele Islandei), și președinți aleși indirect a căror autoritate e considerabilă pe scena politică internă și internațională (spre exemplu, Președintele Cehiei)[57]. Oricum, Președintele american este, formal vorbind, ales indirect, de către Colegiul Electoral (ai căror electori însă au, majoritatea, un mandat imperativ pentru a vota cu câștigătorul sufragiilor populare din statul din care provin).

Putem înțelege specificul sistemului prezidențial dacă privim mai întâi către sistemul parlamentar. Acesta presupune prezența unui mecanism al răspunderii parlamentare a Cabinetului. Această răspundere se poate exprima în două feluri. Primul mod este al procedurii de învestire a Cabinetului (sau al Primului-Ministru), care poate presupune un vot de învestitură în Parlament. Al doilea mod, mai cunoscut publicului, este acela al procedurii

57. Despre impactul minim al modului de alegere al Președintelui, vezi Margit Tavits, *Presidents with Prime Ministers. Do Direct Elections Matter?* (Oxford University Press, 2008).

de cenzură, prin care Guvernul este demis dacă Parlamentul îi retrage încrederea. Mecanismul răspunderii parlamentare face ca legătura dintre cele două ramuri ale guvernării, Legislativul și Executivul, să fie foarte strânsă.

Sistemul prezidențial se caracterizează prin absența acestui mecanism al răspunderii parlamentare. Motivul este simplu: regimul prezidențial este organizat conform principiului separației puterilor. Aceasta înseamnă că mandatul Executivului nu depinde de votul, aprobarea sau cenzura Legislativului. Șeful Executivului (sau chiar întreg Executivul, în cazul sistemelor colegiale) este ales separat și are un mandat, în principiu, fix ca durată.

Separarea ramurilor guvernării explică și o altă caracteristică a sistemului prezidențial: șeful statului nu are autoritatea de a dizolva Legislativul. În sistemele parlamentare această putere este necesară pentru că un blocaj la nivelul Legislativului face imposibilă funcționarea Guvernului. Prin urmare, atunci când nu se mai pot construi majorități care să susțină un Guvern, în sistemele parlamentare șeful statului (Monarh sau Președinte), de regulă la solicitatea Primului-Ministru, dizolvă Parlamentul și declanșează alegerile anticipate. În sistemele prezidențiale acest lucru nu are sens, ceea ce înseamnă că și mandatul Congresului este fix în practică.

Există o literatură considerabilă cu privire la meritele și viciile comparate ale sistemelor prezidențiale și parlamentare. Este sistemul prezidențial predispus la instabilitate cronică, precum în America Latină? Sunt sistemele parlamentare europene vinovate pentru instabilitatea

democrațiilor din anii 1930? Aceste chestiuni nu pot fi lămurite în limitele acestui spațiu. Este însă un fapt că o constituție prezidențială rezistă în Statele Unite de peste 200 de ani.[58]

Sistemul electoral

Statutul constituțional al sistemului electoral este destul de complex. Pe de-o parte, chestiunea sistemului electoral figurează în numeroase studii moderne despre regimul constituțional. Motivul este evident: sistemul electoral este o trăsătură centrală a regimului politic, întrucât servește, printre altele, la transformarea sufragiilor în mandate. Unele constituții moderne, precum aceea din Portugalia (care stabilește că partidele sunt reprezentate proporțional), cuprind prevederi despre sistemul electoral folosit la alegerile pentru Legislativ. Pe de altă parte sunt numeroase Constituții care nu cuprind asemenea prevederi, lăsând la latitudinea legiuitorului

58. Pentru o analiză critică a modului în care a apărut sistemul prezidențial american, vezi Bruce Ackerman, *The Failure of the Founding Fathers. Jefferson, Marshall, and the Rise of Presidential Democracy* (Harvard University Press, 2005). O altă abordare critică a sistemului prezidențial american este Peter M. Shane, *Madison's Nightmare. How Executive Power Threatens American Democracy* (The University of Chicago Press: Chicago și Londra, 2009). Pentru o comparație între parlamentarism și prezidențialism, vezi José Antonio Cheibub, *Presidentialism, Parliamentarism, and Democracy* (Cambridge University Press, 2007).

reglementarea sistemului electoral. Excepția relativă este aceea referitoare la modalitatea de alegere a Președintelui, majoritatea constituțiilor republicane, inclusiv aceea a Statelor Unite, fiind destul de precise în această privință.

Sistemul electoral dominant în Statele Unite este acela al majorității relative, într-un singur tur (*FPTP* sau *First Pass the Post*). Acest sistem este cunoscut de regulă ca „sistemul englez“ și este folosit, printre altele, în Marea Britanie, India și Canada. În Statele Unite este recunoscut ca sistemul electoral prin definiție și, cu toate că nu figurează explicit în textul Constituției, se poate spune că are statutul unei cutume constituționale.

O examinare a textului Constituției din 1787 și a primelor amendamente ne arată că Fondatorii aderau la principiul votului majoritar. Sistemele de vot proporționale nu vor fi teoretizate decât după mai mult de o jumătate de secol de la scrierea Constituției. Cu toate acestea, nu trebuie să credem că FPTP era singura formulă avută în vedere în primii ani ai Republicii americane. În unele state s-a practicat așa-numitul „vot-în-bloc“ (*block voting*), prin care întreaga delegație congresională este aleasă, în bloc, cu majoritate relativă. Acest sistem tinde să suprareprezinte foarte puternic partidul câștigător. Unele variații ale acestui sistem sunt și acum folosite la nivel local. La nivel federal, folosirea districtelor uninominale a devenit obligatorie, prin lege, în 1842.

Constituția americană nu cuprinde, spre deosebire de numeroase constituții moderne, nici cerința ca votul

să fie secret. Explicația acestei absențe este simplă. Până în secolul al XIX-lea alegerile din Statele Unite se desfășurau, în linii mari, conform regulilor și cutumelor din Anglia. Astfel, exprimarea votului era, în principiu, un act public. Votul secret a fost introdus abia în a doua jumătate a secolului al XIX-lea, de regulă în cadrul unei reforme cunoscute sub numele de „buletinul de vot australian“ (*Australian ballot*)[59].

Norma de reprezentare

Spre deosebire de sistemul electoral, norma de reprezentare este menționată în Constituție. Camera Reprezentanților, singura aleasă direct conform prevederilor din 1787, urma să aibă un reprezentant la cel puțin fiecare 30 000 de locuitori. Dacă raportăm această cifră la

59. Despre evoluția sistemului de vot în secolul al XIX-lea, vezi Richard Franklin Bensel, *The American Ballot Box in the Mid-Nineteenth Century* (Cambridge University Press, 2004). Despre sistemul englez și despre votul public, vezi Jeremy C. Mitchell, *The Organization of Opinion. Open Voting in England 1832–68* (Palgrave Macmillan: New York, 2008). Informații utile despre formarea teoriilor cu privire la reprezentarea proporțională pot fi găsite în lucrarea lui F.D. Parsons, *Thomas Hare and Political Representation in Victorian Britain* (Pargrave Macmillan: New York, 2009). Despre FPTP în Regatul Unit și despre posibilitatea schimbării acestui sistem, vezi André Blais (ed.), *To Keep or To Change First Past The Post? The Politics of Electoral Reform* (Oxford University Press, 2008).

standardele moderne, am putea trage concluzia că întemeietorii Uniunii doreau districte electorale mici. Realitatea este cu totul alta. Datorită populației reduse de atunci, districtele electorale aveau o mărime considerabilă în termeni de teritoriu și populație. Charleston, cel mai populat oraș din Sud, avea abia 15 000 de locuitori, iar Richmond, cel mai mare oraș din Virginia, număra 3 600 de locuitori. Districtele de 30 000, prin urmare, erau foarte mari în condițiile acelor timpuri. Mărimea lor nu a fost aleasă întâmplător. Întemeietorii Republicii intenționau să contracareze astfel influența excesivă a spiritului local. Districtele trasate conform acestei reguli constituționale ar fi reunit comunități foarte diverse, aflate la mari distanțe una de alta.[60]

Norma de reprezentare a făcut ca primul Congres să fie foarte mic, după standardele actuale: 21 de senatori și 59 de membri ai Camerei Reprezentanților. Abia în timpul celui de-al doilea Congres (1793-1795) mărimea Camerei Reprezentanților a trecut de 100 de membri. Din 1913 mărimea Camerei e fixată la 435 de membri, ceea ce în prezent înseamnă aproximativ unul la fiecare 700 000 de locuitori.

---

60. Despre istoria și teoria politică a districtelor electorale, vezi Andrew Rehfeld, *The Concept of Constituency. Political Representation, Democratic Legitimacy, and Institutional Design* (Cambridge University Press, 2005). Hanna Fennichel Pitkin, *The Concept of Representation* (University of California Press: Berkeley, 1967) este utilă în vederea înțelegerii teoriilor politice despre reprezentare.

În textul din 1787 numărul populației luat în considerare pentru alocarea mandatelor în Camera Reprezentanților era compus din numărul populației libere plus trei cincimi din numărul populației servile. Acest lucru a dus la o suprareprezentare a statelor din Sud. În Congresul din 1793 statele sclavagiste ar fi avut 33 de locuri dacă ar fi fost numărată doar populația liberă, în loc de cele 47 pe care le-au primit[61]. Sudul a dominat, astfel, elita politică federală înaintea Războiului Civil.

Tentativele statelor din Nord de a amenda această prevedere s-au lovit de o puternică opoziție. În 1844, John Quincy Adams a încercat să introducă în Congres o rezoluție a statului Massachusetts, prin care se cerea amendarea clauzei celor trei-cincimi. Obiecțiile au fost atât de virulente, încât Senatul și Camera Reprezentanților nu au acceptat nici măcar să primească și să înregistreze oficial rezoluția[62]. Situația s-a schimbat abia după înfrângerea Sudului în Războiul Civil și adoptarea Amendamentului XIV, în 1868.

Faptul că mandatele în Camera Reprezentanților sunt distribuite în funcție de numărul populației a dus la descoperirea „paradoxului distribuirii" (*apportionment paradox*). Exemplul clasic este acela al „paradoxului

---

61. Vezi *The Three-Fifhts Clause*, în Garry Wills, *„Negro President". Jefferson and Slave Power* (Mariner Books, 2005)

62. Vezi Charles A. Kromkowski, *Recreating the American Republic. Rules of Apportionment, Constitutional Change, and American Political Development, 1700–1870* (Cambridge University Press, 2002), p. xviii.

Alabama“. În 1880 funcționarul care calcula numărul de mandate a descoperit că Alabama ar primi 8 mandate dacă mărimea Camerei este de 299 de membri, dar numai 7 dacă această mărime crește la 300.

Pentru a înțelege acest rezultat contraintuitiv trebuie să ne întoarcem la prevederea Constituției din 1787 care stabilește o normă minimă de reprezentare. Simpla împărțire a numărului populației la norma de reprezentare nu va genera numere întregi. Problema, este, așadar, ce să faci cu resturile? Prima soluție, imaginată de Hamilton, a fost de a distribui mandate conform regulii resturilor celor mai mari. Legea care instituia această regulă a fost prima lege respinsă prin veto de Președintele american, Washington preferând o metodă care i-a fost sugerată de Jefferson. Această metodă însă ducea la o mărime variabilă a Camerei și avantaja statele mai mari. Nici această metodă nu a mulțumit pe toată lumea, iar în secolul al XIX-lea a mai fost modificată de două ori. În 1921, împotriva prevederilor constituționale, Congresul nu a mai trecut nici o lege a redistribuirii, datorită conflictelor generate de implicațiile diferitelor metode. Nici în prezent nu există o singură metodă care să mulțumească toate statele, cu toate că o formulă numită de regulă „metoda Harvard“ este aceea folosită constant din 1941 încoace.

Paradoxurile distribuirii au mai produs efecte în istoria congresională și în 1860 și în 1907, precum și în alte sisteme electorale cum ar fi acela elvețian, unde mandatele sunt distribuite proporțional cu populația cantoanelor.

De asemenea, paradoxuri ale distribuirii pot apărea și în sistemele de vot proporționale, unde mandatele partidelor depind de numărul de voturi și de numărul locurilor disponibile în Legislativ.

Problema este generată de formula de rotunjire a numerelor întregi. Matematic s-a demonstrat, în 1982, de către Balinski și Young, că orice distribuire a mandatelor care urmează un sistem al cotelor poate conduce la unul dintre paradoxurile distribuirii[63].

Partidele politice

În textul Constituției partidele politice nu sunt menționate în nici un fel. Cu toate acestea, Statele Unite sunt guvernate astăzi de unele dintre cele mai puternice și mai bine organizate partide politice din lume. Cum se explică această – aparentă, cel puțin – incongruență?

Sistemul american de partide s-a format și a evoluat lent, pe parcursul a două secole. Începutul primului sistem de partide este situat, convențional, în 1792, când se formează două orientări politice: Federaliștii, grupați în jurul lui Alexander Hamilton, și Republicanii (uneori numiți și Democrat-Republicani), grupați în jurul lui Thomas Jefferson și James Madison. În linii mari, primii

63. Despre paradoxurile distribuirii și despre alocarea locurilor în Camera Reprezentanților, vezi George G. Szpiro, *Numbers Rule. The Vexing Mathematics of Democracy from Plato to Present* (Princeton University Press, 2010).

aderau la o ideologie centralistă, favorabilă mediilor comerciale și financiare, în vreme ce republicanii susțineau drepturile statelor și interesele micilor fermieri.

Sistemul de partide politice în Statele Unite a trecut prin diferite faze, până la formarea actualului sistem cu două partide mari (Democratic și Republican). În mod obișnuit, acest sistem de partide este considerat un produs al sistemului electoral majoritar, care selectează două partide mari. În realitate, sistemul american, cu toate că sistemul electoral majoritar a fost întotdeauna folosit în Statele Unite (cu excepții nesemnificative), nu a fost tot timpul caracterizat de dominația a două partide[64]. Spre exemplu, Partidul Democrat a dominat autoritar politica „Blocului Sudic" (*Solid South*) pentru aproape o sută de ani, de la finele Reconstrucției până în perioada Mișcării pentru Drepturile Civile. La nivel federal, Partidul Republican a dominat în perioada celui de-Al Treilea Sistem de Partide (1854-1896). De asemenea, partidele mici au avut, până la începutul secolului XX, succese electorale notabile, cum ar fi Partidul Pământului Liber (*Free Soil Party*, 1848-1852) sau Partidul Poporului (*People's Party*, 1887-1880).

Constituția din 1787 însă a fost compusă de oameni care nu aveau cum să anticipeze această evoluție. Iar dacă

64. O analiză a strategiilor electorale ale partidelor mici, în special a „fuziunii" și a formării sistemului dominat de două partide, vezi în Lisa Jane Disch, *The Tyranny of the Two-Party System* (Columbia University Press: New York, 2002).

ar fi avut ocazia să o facă, ei ar fi fost foarte surprinși, dacă nu cumva chiar revoltați. Pentru întemeietorii Republicii americane, partidele erau văzute mai degrabă ca un pericol la adresa ordinii republicane decât un mijloc legitim de expresie politică. Modalitatea principală de control politic pe care o prevede Constituția nu este bipartidismul, ci bicameralismul.

Pentru ideologii republicanismului, scopul suprem al guvernării era binele comun. Acest bine comun presupune o participare a cetățenilor la treburile publice. Divizarea corpului politic în „facțiuni" subminează spiritul public.[65] Există o tendință în oameni, pe care o descoperise Hobbes, în *Elementele dreptului* (1640), de a căuta să dobândească puterea asupra altor oameni. Partidele, așadar, sunt în această optică doar expresia ambiției și egoismului. Pentru Madison, care scrie în *Federalistul nr. 10*, o „facțiune" este un grup de oameni care se opun drepturilor altor cetățeni sau intereselor permanente ale comunității. Discursul de adio (*Farewell Address*, 1796) al lui George Washington este expresia clasică a sentimentului antipartinic al perioadei. Partidele politice, după Washington, sunt primejdioase într-o guvernare republicană. Ele deturnează voința cetățenilor, produc instabilitate, alimentează insurecții și sunt la dispoziția intereselor străine. „Dominația

65. Despre istoria formulei republicane, vezi lucrarea, în trei volume, a lui Paul A. Rahe, *Republics Ancient and Modern* (University of North Carolina Press, 1994).

alternativă" a unei facțiuni asupra alteia va duce la un „despotism înfricoșător"[66].

Spre deosebire de constituțiile contemporane, care prescriu, de regulă, un sistem politic pluralist, cu mai multe partide aflate în competiție electorală, Constituția din 1787 este gândită pentru un sistem republican, în care partidele nu au un rol pozitiv. Instituțiile Uniunii, dimpotrivă, sunt gândite să disipeze energia facțiunilor și să nu permită uneia să le domine pe celelalte.

În termeni contemporani, idealul fondatorilor Republicii americane este mai apropiat de ceea ce numim „democrație non-partinică" (*non-partisan democracy*). Spre deosebire de modelul-standard, în care voința electoratului se transmite spre instituțiile reprezentative prin intermediul partidelor politice, în democrațiile nonpartinice această voință este transmisă direct, prin participarea cetățenească, iar partidele politice sunt eliminate sau marginalizate în ecuația electorală, fie datorită presiunii factorilor sociali, fie datorită legislației. Democrația nonpartinică există la nivel local în Statele Unite, spre exemplu în Nebraska, unde la alegerile pentru Legislativul local candidații nu apar pe buletinul de vot drept candidați de partid.

---

66. Pentru o analiză a tendințelor antipartinice ale Constituției din 1787, vezi capitolul „A Constitution against Parties", în Richard Hofstadter, *The Idea of a Party System: the Rise of Legitimate Opposition in the United States, 1780–1840* (University of California Press, 1969). O critică a tradiției antipartinice este Nancy L. Rosenblum, *On the Side of the Angels. An Appreciation of Parities and Partisanship* (Princeton University Press, 2008).

Însă formula Constituției din 1787 nu este nici a democrației nonpartinice, pe care întemeietorii Uniunii ar fi considerat-o prea expusă instabilității și abuzurilor generate de participarea populară. În acord cu idealurile morale ale culturii engleze, ei au prevăzut un regim al unei elite de gentlemani-fermieri, un tip de oameni pentru care independența personală era incompatibilă cu adeziunea la partide care ar fi divizat permanent corpul social.

5. Filozofia politică a Constituției

Separația puterilor

Separația puterilor nu este menționată explicit în Constituție. Cu toate acestea, textul din 1787 a devenit exemplul clasic al aplicării doctrinei separației puterilor. Puterile legislativă, executivă și judiciară sunt enunțate distinct și investite în instituții diferite: Congres, Președinte și Curtea Supremă.

Cu toate că regimul separației puterilor caracterizează Constituția americană, nu pe aceea a Marii Britanii, exemplul și teoria politică engleză au fost sursele principale ale acestei doctrine. În secolul al XVII-lea, pe fondul teoriilor cu privire la „regimul mixt“, se formează un discurs despre funcțiile specifice ale diferitelor componente ale unui regim politic. În contextul Războiului Civil din Anglia, necesitatea separației puterilor este propusă și dezbătută de autori precum Isaac Pennington Jr. sau Henry Ireton.[67] Regimul britanic însă nu a evoluat către

67. Despre formarea doctrinei separației puterilor, vezi M.J.C. Vile, *Constitutionalism and the Separation of Powers* (Liberty Fund: Indianapolis, 1998). Textul lui Pennington este publicat de Joyce

o constituție a ramurilor separate, ci mai degrabă către unul al fuziunii puterilor care are în centrul său doctrina suveranității Parlamentului. Cu toate acestea, unii autori englezi au continuat să prezinte argumente relative la separația puterilor, cel mai cunoscut dintre aceștia fiind John Locke, care distinge, în *Două tratate asupra guvernării* (1688), între puterea legislativă, executivă și „federativă“ (aceasta din urmă ținând de domeniul relațiilor dintre state).

În secolul al XVIII-lea numeroși autori continentali încep să idealizeze regimul englez ca unul al libertății politice și al progresului economic. Cel mai cunoscut dintre aceștia, inclusiv în coloniile americane, a fost Montesquieu, care în *Spiritul legilor* (1748) descrie distincția, rămasă clasică, între cele trei puteri.

În versiunea americană, teoria separației puterilor este însoțită de doctrina nondelegării. Aceasta susține că nici una dintre puteri nu poate să delege autoritatea sa unei alte puteri. Spre exemplu, Congresul nu poate delega activitatea legislativă Executivului sau Judiciarului.

Un alt aspect important al teoriei americane a separației puterilor este referința la *checks-and-balances*. Expresia este dificil de tradus; o versiune acceptabilă ar fi „teoria controlului reciproc al puterilor statului“. Originea acestei expresii este în vocabularul artelor mecanice ale secolelor XVII-XVIII, unde descrie mecanismele cu autoreglare.

Lee Malcom, *The Struggle for Sovereignty: Seventeenth-Century English Political Tracts* (Indianapolis, Liberty Fund 1999).

În Constituția americană acest control reciproc al puterilor se face prin numeroase mijloace. Congresul poate declanșa investigații. Camera Reprezentanților poate pune sub acuzare oficialii ramurii Executive, iar Senatul poate să decidă demiterea lor. Senatul poate exercita o funcție de cenzură a deciziilor Executivului prin refuzarea ratificării tratatelor internaționale sau prin refuzarea acceptării nominalizărilor făcute de Președinte. La rândul său, Președintele poate opune vetoul său legilor adoptate de Congres[68]. Judiciarul decide asupra eventualei neconstituționalități a legilor.

Un alt mijloc de asigurare a separației puterilor o reprezintă Clauza de Incompatibilitate din Articolul I, secțiunea 6, care stipulează că nimeni nu va putea fi oficial al Statelor Unite cât timp este membru al Congresului. Spre deosebire de acest regim al puterilor ca învestite în persoane distincte, sistemele parlamentare acceptă și chiar presupun cumulul funcțiilor și al puterilor într-o singură persoană, cum ar fi Primul-Ministru, care este, simultan, și membru al Parlamentului, de regulă chiar liderul majorității parlamentare. Cabinetul Președintelui american, pe de altă parte, nu poate avea, în rândurile sale, membri ai Congresului. Această incompatibilitate, spre exemplu, a făcut ca Hillary Rodham Clinton, actualul Secretar de Stat, să renunțe la calitatea sa de senator.

---

68. Despre vetoul prezidențial, vezi Robert J. Spitzer, *The Presidential Veto, Touchstone of The American Presidency* (State University of New York Press, 1988).

Clauza de incompatibilitate interzice serviciul simultan doar între ramurile Executivă și Legislativă, ceea ce a permis, la începuturile Uniunii, ca John Marshall să fie, pentru câteva luni, în mandatul Președintelui John Adams, simultan Secretar de Stat și Judecător-Șef la Curtea Supremă.

Separația puterilor este un principiu central al Constituției americane, dar nu este unul absolut. Există domenii în care distincția dintre Legislativ, Executiv și Judiciar este destul de neclară. Un exemplu ar fi puterea Președintelui de a grația, o putere pe care Curtea Supremă a interpretat-o ca fiind una discreționară[69]. Un alt exemplu este puterea de reglementare a diferitelor agenții guvernamentale, care țin de ramura Executivului, dar a căror activitate constă în stabilirea de norme specifice diverselor activități.

Principiul separației și al controlului reciproc al puterilor are ca scop ultim prevenirea abuzurilor guvernării prin întreținerea unui echilibru între cele trei puteri. Aceasta înseamnă, în principiu, că cele rei ramuri ale guvernării sunt egale între ele, nici una nefiind deasupra alteia. Această organizare este distinctă de aceea, tradițională, a Constituției engleze, unde inițial Coroana, ca deținătoare a puterii executive, era superioară, o poziție cedată apoi Parlamentului, ca deținător al puterii Legislative.

69. Vezi și William F. Duker, *The President's Power to Pardon: A Constitutional History*, în *William and Mary Law Review* 18 (primăvara 1977): 475–538.

În Statele Unite se poate spune că deasupra tuturor ramurilor guvernării este Constituția însăși.

În practică însă, lucrurile stau puțin diferit. Dintre cele trei ramuri, Judiciarul a fost, tradițional, cea mai puțin puternică. Înainte de Războiul Civil, Curtea Supremă nu a declarat decât de două ori o lege a Congresului drept neconstituțională. Cu toate că în secolul XX Curtea Supremă a fost mult mai activă, Președintele și Congresul formează, în continuare, axa de autoritate a sistemului politic american.

Statul de drept

În textul Constituției din 1787 nu apare o menționare explicită „statului de drept" (*rule of law*, echivalentă cu *état de droit* sau *Rechtstaat*), însă în Articolul VI, apare afirmația, cunoscută drept Clauza de Supremație, conform căreia Constituția este „legea supremă a țării" (*supreme Law of the Land*). Altfel spus, Constituția este supremă, deasupra oricărei legi și deasupra oricărei ramuri a guvernării.

Această expresie trebuie înțeleasă în contextul vocabularului politic anglo-american. Formula „legea țării" apare în Magna Carta. Noțiunea „supremației" provine din vocabularul teologico-politic englez. În 1534 Parlamentul a adoptat Legea Supremației (*Act of Supremacy*) prin care Henric al VIII-lea este recunoscut drept Rege și cap al Bisericii. În secolul al XVI-lea începe să se impună,

în schimb, doctrina supremației Parlamentului (sau a „suveranității Parlamentului"). Noțiunea de „supremație" trimite și la o ierarhie a legilor: a celei civile asupra celei canonice, în cazul supremației regale, și a celei parlamentare asupra actelor Coroanei, în cazul supremației legislative.

Încă înainte de Reforma engleză, gânditorii republicani stabiliseră că o condiție a unui stat liber este respectul legilor. Pentru Cicero, într-o republică nu oamenii, ci legile conduc. Legea, pentru gânditorul roman, este un magistrat tăcut, iar un magistrat este o lege vorbitoare.[70]

Regimul supremației legii este însă codificat altfel decât în formulele prin care este declarat în constituțiile contemporane ale Europei, ceea ce i-a făcut pe unii comentatori să vorbească despre o „nedeterminare" a acestui principiu în dreptul constituțional american. Putem privi lucrurile și din altă perspectivă: Constituția americană din 1787 și (mai ales) amendamentele acesteia construiesc principiul supremației legii pornind de la drepturile naturale și tradiționale ale individului, în vreme ce textele europene de regulă dau prioritate amenajării instituționale a statului de drept.

70. Despre istoria ideii de „stat de drept", vezi Brian Z. Tamanaha, *On the Rule of Law. History, Politics, Theory* (Cambridge University Press, 2004). Despre statul de drept în America vezi Robin Charlow, *America's Constitutional Rule of Law: Structure and Symbol*, în Mortimer Sellers și Tadeusz Tomaszewski, *The Rule of Law in Comparative Perspective* (Springer: Dordrecht, 2010).

Expresia-cheie a dreptului constituțional american este *due process*. Dificil de tradus, aceasta desemnează un proces corect, desfășurat conform principiilor dreptului. Principalele prevederi relative la respectarea drepturilor legale sunt cele cuprinse în Amendamentul V. În afară de afirmarea principiului general al corectitudinii procesului, amendamentul stabilește și dreptul la judecata cu jurați, interdicția dublei acuzații (*double jeopardy*), interdicția ca cineva să fie obligat să depună mărturie atunci când este el însuși acuzat și principiul justei compensații în caz de expropriere.[71]

Clauza procedurii corecte a fost introdusă de Madison și se referă la puterea judiciarului federal. După Războiul Civil situația s-a schimbat, odată cu adoptarea Amendamentului XIV, care reia aceleași prevederi, aplicându-le însă explicit statelor Uniunii.

Amendamentul IV conține alte prevederi care, istoric vorbind, au fost importante în constituirea cadrului statului de drept. Acesta stabilește principiul siguranței persoanelor, domiciliului, posesiunilor și „hârtiilor" împotriva reținerilor și perchezițiilor abuzive. De asemenea, amendamentul interzice mandatele generale. Genul acesta de mandate, precum și recursul la percheziții și rețineri fără mandat erau deja denunțate în Anglia secolului al XVIII-lea, un caz celebru fiind acela al lui John Wilkes,

---

71. Amendamentul V este analizat de Leonard W. Levy, *Origins of the Fifth Amendment: The Right against Self-Incrimination* (Oxford University Press: New York, 1968).

care a devenit membru al Parlamentului, Lord Primar al Londrei și oponent al războiului împotriva coloniilor. În timpul Războiului de Independență din America ambele tabere au recurs la mandate generale și la percheziții abuzive.[72] De remarcat că acest amendament stabilește limite doar pentru autoritățile judiciare, nu și persoanelor private. Constituțional vorbind, așadar, o practică precum aceea a „arestului cetățenesc" nu este interzisă de acest amendament.

Alt amendament care definește setul de proceduri specifice statului de drept este Amendamentul VI, care stabilește dreptul la un proces prompt și public, în fața unui juriu „imparțial" din statul sau districtul unde ar fi fost comisă fapta, necesitarea informării cu privire la acuzațiile care se aduc (ceea ce exclude acuzațiile secrete, pe care Apărarea nu le poate cunoaște), principiul confruntării cu martorii (ceea ce exclude martorii secreți, pe care Apărarea nu îi poate cunoaște sau interoga), precum și dreptul la un avocat al Apărării.[73] Amendamentul VIII

---

72. Despre Amendamentul IV, vezi Andrew E. Taslitz, *Reconstructing the Fourth Amendment A History of Search and Seizure, 1789–1868* (New York University Press: New York și Londra, 2006) și Thomas Y. Davies, *Recovering the Original Fourth Amendment*, în *Michigan Law Review* (98: 547, 1999). Despre John Wilkes, vezi Arthur H. Cash, *John Wilkes: The Scandalous Father of Civil Liberty* (Yale University Press, 2006).

73. Despre procedurile legale pe fondul Constituției, vezi Akhil Reed Amar, *The Constitution and Criminal Procedure: First Principles* (Yale University Press, 1997).

adaugă o interdicție a amenzilor excesive și a cauțiunilor exagerate.

Proprietatea privată

Sursa ideilor despre proprietate din Constituția americană este dublă: pe de-o parte, prevederile din dreptul comun englez cu privire la proprietate, iar pe de alta teoriile dreptului natural, în special teoria lui John Locke din *Al doilea tratat asupra guvernării* (1688).[74]

Creatorii Constituției cunoșteau bine dreptul comun englez, în interpretarea sa colonială. Participanții la Convenția de la Philadelphia erau, marea lor majoritate, juriști, negustori ori mari proprietari. Toate acestea erau ocupații care presupuneau o cunoaștere practică a legilor engleze. Dreptul comun englez era caracterizat de reguli foarte complexe relative la proprietatea individuală, mai ales aceea asupra pământului. De asemenea, dreptul contractelor era un domeniu asupra căruia juriștii din colonii erau obligați să se pronunțe frecvent.[75]

---

74. Teoria dreptului de proprietate din Constituție este analizată de James W. Ely, Jr., *The Guardian of Every Other Right. A Constitutional History of Property Rights* (Oxford University Press, 2008).

75. Despre recepția dreptului comun englez în colonii, vezi Mary Sarah Bilder, *The Transatlantic Constitution. Colonial Legal Culture and the Empire* (Harvard University Press, 2004). Teoria drepturilor la Locke, inclusiv a dreptului la proprietate, este

Proprietatea este importantă și pentru Locke. Teoria sa stabilește că proprietatea privată apare încă în starea de natură. Dreptul individual la proprietate, așadar, este unul natural, deci nu depinde de voința Statului, a unui Suveran sau a unui Parlament. Pentru Locke, proprietatea individuală apare ca o extensie a muncii individuale, prin aproprierea terenului și a produselor propriei munci, justificat în ultimă instanță de necesitatea supraviețuirii. Teoria ocupării ca justificată de o muncă ce sporește productivitatea solului a contribuit la formularea așa-numitului „argument al cultivării", prin care unii coloniști englezi și-au legitimat stabilirea pe pământurile indienilor.[76]

Un aspect notabil al teoriei lui Locke este chiar sensul în care el utilizează termenul „proprietate" (*property*) în *Al doilea tratat asupra guvernării*, ca sinonim cu „viața, libertatea și posesiunile personale" (*life, liberty and estate*). Cu alte cuvinte, proprietatea privată este cu neputință de disociat de libertatea individului și de dreptul său la viață. Înțelegerea lockeană a proprietății a fost foarte influentă în coloniile americane, unii dintre fondatorii Republicii fiind buni cunoscători ai filozofiei sale politice. În timpul lucrărilor la Convenția de la Philadelphia, Alexander Hamilton le amintea celorlalți delegați:

---

discutată de A. John Simmons, *The Lockean Theory of Rights* (Princeton University Press, 1992).

76. Despre Locke în contextul colonialismului englez, vezi Barbara Arneil, *John Locke and America. The Defence of English Colonialism* (Clarendon Press: Oxford, 1998).

„Marele scop al guvernării este protecția persoanei și siguranța proprietății."

Prevederile relative la proprietate sunt numeroase în Constituția din 1787 și în textul amendamentelor, însă acestea nu sunt exprimate sistematic, concis, ci trebuie urmărite și, uneori, reconstruite din elemente surprinzătoare pentru sensibilitățile noastre contemporane. Spre exemplu, prevederile cu privire la sclavie erau, în condițiile vremii, de fapt prevederi privitoare la o formă de proprietate.

O prevedere modernă din Constituția americană este Clauza Proprietății Intelectuale (*Copyright Clause*) din Articolul I, secțiunea 8 a Constituției. Aceasta garantează dreptul de proprietate intelectuală al scriitorilor și inventatorilor, în vederea „promovării artelor și științelor". Principala sursă teoretică a acestei prescripții trebuie căutată în influența ideilor lui Francis Bacon. Pe de altă parte, considerațiile pragmatice au fost determinante pentru înscrierea acestei clauze în Constituție. În Războiul de Independență și în conflictele din deceniile care au urmat acestuia, blocada economică era frecventă. Întemeietorii Uniunii, precum Franklin, erau conștienți că Marea Britanie are un avans tehnologic care trebuia redus sau eliminat[77]. Prin sistemul de patente, Uniunea

77. Vezi Doron S. Ben-Atar, *Trade Secrets: Intellectual Piracy and the Origins of American Industrial Power* (Yale University Press: New Haven și Londra, 2004). Despre ideile lui Franklin cu privire la progresul individual și național, vezi Alan Houston,

se înscria într-o evoluție generală a Statului modern, prin care acesta urmărea sporirea puterii sale și înscrierea pe calea Progresului prin controlul științei și tehnologiei.

Unele prevederi constituționale privesc reglementarea activității economice, precum prevederea cu privire la legile relative la falimente, din secțiunea 8 a Articolului I. Alte prevederi cu privire la proprietate se referă la reducerea posibilității abuzurilor, cum ar fi prevederea din Articolul I, secțiunea 9, care interzice confiscarea proprietății prin intermediul unei condamnări legislative (*bill* sau *act of attainder*). Un alt exemplu este prevederea din Amendamentul V referitoare la domeniul eminent: proprietatea privată nu va fi luată pentru uzul public fără plata unei „juste compensații“[78]. La vremea când a fost inclusă în Carta Drepturilor, această prevedere avea o importanță mult mai redusă decât are astăzi, când exproprierile în scopuri de utilitate publică sunt comune. În secolul al XVIII-lea pământul era abundent, numărul lucrărilor publice, cum ar fi drumurile, era foarte mic, iar proprietarii terenurilor traversate de aceste drumuri nu

---

Benjamin Franklin and the Politics of Improvement (Yale University Press: New Haven și Londra, 2008).

78. Despre domeniul eminent, vezi Richard A. Epstein, *Supreme Neglect. How to Revive Constitutional Protection for Private Property* (Oxford University Press, 2008). O istorie a puterii moderne a domeniului eminent este Susan Reynolds, *Before Eminent Domain. Toward a History of Expropriation of Land for the Common Good* (The University of North Carolina Press: Chapel Hill, 2010).

reclamau, adesea, nici o compensație, pentru că le aduceau un beneficiu evident. Puterea recunoscută de Amendamentul V nu este una nou creată, ci una preexistentă, ca funcție a suveranității, iar amendamentul nu face decât să precizeze o condiție în care aceasta trebuie exercitată, atât de către state, cât și de Guvernul federal.

O altă garanție a proprietății este aceea prevăzută de Amendamentul III, introdus de James Madison ca protecție față de abuzuri precum cele comise, în opinia revoluționarilor americani, în virtutea celor două Legi engleze ale Încartiruirii (*Quartering Acts*) din 1765 și 1774. Opoziția față de încartiruire se regăsește și în Petiția Drepturilor (*Petition of Right*) din 1628 a Parlamentului englez[79]. Acesta este astăzi unul dintre cele mai rar citate amendamente din Constituție, pentru că operațiunile militare pe teritoriul național au încetat, practic, din perioada Războiului Civil. În secolul al XVIII-lea însă, înfruntările armate erau frecvente, iar prezența militarilor printre civili un fapt cotidian. În Nord-Vest exista un conflict permanent cu triburile indiene, ocazional milițiile erau chemate să suprime diverse revolte, iar în următoarele decenii Statele Unite vor fi angajate în diverse războaie care vor duce, în 1814, la ocuparea și la incendierea Washingtonului de către trupele britanice. Fiind deja evacuate, împreună cu alte documente ale Guvernului american, la Leesburg, în statul Virginia,

79. Vezi Tom W. Bell, *The Third Amendment: Forgotten but Not Gone*, în *William & Mary Bill of Rights Journal* 2: 117–150, 1993.

originalul Declarației de Independență și cel al Constituției au scăpat de flăcările care au consumat Capitoliul și Casa Albă.[80]

Statul și religia

În limitele vremurilor, coloniile americane erau caracterizate de o mare toleranță religioasă. Unele dintre acestea, precum Pennsylvania, Delaware sau Rhode Island, nu aveau o Biserică oficială, iar în altele, precum în Maryland, catolicii erau acceptați chiar în funcții publice.[81]

Aceste tradiții ale toleranței, ca și faptul că cele treisprezece colonii erau caracterizate de o mare diversitate confesională au făcut ca prevederile Cartei Drepturilor să fie foarte liberale. În Amendamentul I este declarată interdicția instituirii de către Congres a unei Biserici oficiale și interdicția de a limita liberul exercițiu al religiei. De remarcat însă că aceste interdicții vizează Guvernul federal, nu statele Uniunii. De asemenea, aceste prevederi

---

80. Despre Războiul din 1812 și despre consecințele acestuia, vezi Richard Buel, Jr., *America on the Brink. How the Political Struggle over the War of 1812 Almost Destroyed the Young Republic* (Palgrave Macmillan: New York, 2005).

81. Statutul religiei în colonii și în perioada Revoluției este discutat de Derek H. Davis, *Religion and the Continental Congress 1774–1789. Contributions to Original Intent* (Oxford University Press, 2000) și de Patricia U. Bonomi, *Under the Cope of Heaven. Religion, Society, and Politics in Colonial America* (Oxford University Press, 2003).

constituționale au fost interpretate, adesea, ca o interdicție de a limita credințele propriu-zise, nu acțiunile publice ale celor care aderă la un cult cu prevederi inacceptabile social cum ar fi bigamia.

Principiul separației dintre Stat și Biserică nu este formulat ca atare în Constituție, însă a fost recunoscut încă de la începuturile Uniunii. Jefferson a vorbit despre „un zid al separației între Biserică și Stat“, iar Madison a afirmat „separarea totală“ a celor două entități.[82]

Cu toate acestea, oficialii federali au făcut întotdeauna referințe consistente la principiile religiei creștine și au participat la ritualuri religioase. Un exemplu este

---

82. Despre credințele religioase ale întemeietorilor Republicii, vezi David L. Holmes, *The Faiths of the Founding Fathers* (Oxford University Press, 2006). Despre „zidul separației“, Robert Fatton, Jr. and R. K. Ramazani (ed.), *Religion, State and Society. Jefferson's Wall of Separation in Comparative Perspective* (Palgrave Macmillan: New York, 2009). Credința și prozelitismul în contextul Amendamentului I sunt analizate de Martin S. Sheffer, *God Versus Caesar : Belief, Worship, and Proselytizing Under the First Amendmen*t (State University of New York Press, 1999). O istorie a doctrinelor creștine este E. Brooks Holifield, *Theology in America. Christian Thought from the Age of the Puritans to the Civil War* (Yale University Press, 2003) și în Mark A. Noll, *America's God. From Jonathan Edwards to Abraham Lincoln* (Oxford University Press, 2002). Influența religiei în politica americană este tratată de Frank Lambert, *Religion in American Politics. A Short History* (Princeton University Press, 2008). O istorie generală a toleranței religioase în lumea occidentală este cartea lui Perez Zagorin, *How the Idea of Religious Toleration Came to the West* (Princeton University Press, 2005).

Micul Dejun Național cu Rugăciune (*National Prayer Breakfast*), organizat din 1953 în fiecare an de către un grup de membri ai Congresului și la care participă și Președintele Statelor Unite. Acest lucru este posibil pentru că, deși principiul separației este recunoscut, statul federal american nu este un stat care să impună activ principiul secularismului, așa cum este cazul Republicii Franceze. Aceasta este o tradiție care își are originea la începuturile Republicii americane. Jefferson, ca Președinte, a autorizat servicii religioase în instituțiile ocupate de Executiv. Unii Președinți, precum Washington și Madison, au fost însă mai reținuți și au refuzat, spre exemplu, să trimită mesaje către Congres cu ocazia sărbătorilor religioase.

O problemă intens dezbătută a fost aceea a caracterului Constituției din 1787. Cum să explicăm faptul că aceasta nu conține practic nici o referință la Dumnezeu și la credința creștină, în afară de mențiunea finală a datei ca „anul Domnului" și de excluderea zilelor de odihnă de la sfârșitul săptămânii din perioada în care Președintele poate să returneze o lege în Congres? Caracterul secular al prevederilor acestei Constituții i-a scandalizat pe unii dintre primii săi cititori. În 1789 Benjamin Rush îi scrie lui John Adams că „mulți oameni pioși ar dori ca numele Ființei Supreme să fie introdus undeva în Constituție". Absența testelor religioase ar face posibilă, credeau unii, ca mahomedanii sau catolicii să primească funcții publice și Papa să devină Președinte. Dacă un evreu ar deveni Președinte, se plângea un alt

contemporan, „urmașilor noștri li se va cere să reconstruiască Ierusalimul“.[83]

Absența aceasta pare cu atât mai greu de explicat cu cât cei mai mulți dintre participanții la Convenția de la Philadelphia erau, fără îndoială, credincioși. Chiar și Benjamin Franklin, care avea reputația de a fi cel mai puțin ortodox dintre aceștia, le-a propus colegilor săi să înceapă fiecare zi cu o rugăciune. Cererea a fost, e drept, ignorată, motivul aparent fiind lipsa de fonduri pentru a angaja un pastor local.

În realitate, această absență nu este atât de curioasă. Și Articolele Confederației, prima Constituție a coloniilor unite, au același aspect secular, fără referințe la Divinitate. Exista o anumită prudență în formularea explicită a unor referințe la credință pentru că o parte a publicului se temea de introducerea testelor religioase și de oficializarea dominației uneia sau alteia dintre confesiuni, ceea ce presupunea, printre altele, impozitarea cetățenilor, eventual chiar și a acelora care aparțineau altor confesiuni.

Tot considerații pragmatice au stat la originea adoptării prevederilor referitoare la religie ale Primului

83. Vezi *The Constitution and Beyond*, în James H. Hutson, *Church and State in America. The First Two Centuries* (Cambridge University Press, 2008), și Thomas J. Curry, *The First Freedoms. Church and State in America to the Passage of the First Amendment* (Oxford University Press, 1986). Despre raporturile dintre religie și teoria politică a Constituției, vezi Isaac Kramnick și R. Laurence Moore, *The Godless Constitution: The Case against Religious Correctness* (W. W. Norton: New York, 1996).

Amendament. Acesta a fost formulat de James Madison ca urmare a disputelor din Virginia, de unde a fost ales în primul Congres federal, în 1789, candidând împotriva lui James Monroe, viitorul Președinte. Una dintre promisiunile făcute unui electorat conservator a fost aceea că va sprijini amendarea Constituției în sensul includerii unui amendament privitor la libertatea religiei și conștiinței. Trebuie spus, pe de altă parte, că în dezbaterile din convențiile de ratificare a Constituției din 1787 o clauză de protecție împotriva tentativei de oficializare a unei Biserici nu fusese, cu câteva excepții, cerută. Nu exista nici o mișcare, la nivelul Confederației, de oficializare a unei Biserici sau în favoarea adoptării unei legi care ar fi prevăzut un sprijin material pentru o confesiune. Cu toate că Amendamentul I apare, din perspectiva sensibilităților moderne, drept crucial, el a fost, în contextul vremii sale, o concesie minoră a partizanilor noii Constituții făcută criticilor acesteia[84]. Astăzi însă, importanța sa a devenit considerabilă. Cu toate că textul amendamentului interzice în mod specific doar Congresului să limiteze liberul exercițiu al religiei sau al exprimării, Curtea Supremă a interpretat acest text ca referindu-se la toate cele trei ramuri ale guvernării[85].

---

84. Vezi *The Clause That Didn't Bark in the Night*, în Donald L. Drakeman, *Church, State, and Original Intent* (Cambridge University Press, 2010).

85. Vezi și Leonard W. Levy, *The Establishment Clause and the First Amendment* (Macmillan: New York, 1986).

Aristocrație și monarhie

În textul original al Constituției există interdicția (Art. I, secțiunile 9 și 10) ca statele sau guvernul federal să stabilească titluri nobiliare. Motivul introducerii acestui amendament, ce stabilește sancțiuni pentru cetățenii care acceptă asemenea titluri, este neclar. E posibil ca el să fi fost o reacție la căsătoria unui frate al lui Napoleon cu o cetățeană americană, Emily Patterson, și pretenția acesteia de a fi recunoscută ca „ducesă de Baltimore". Altă teorie susține că exista o ostilitate generală față de străini, în special față de britanici, evidentă și în prevederi precum aceea din Constituția statului Georgia (1777), care interzice posesorilor de titluri nobiliare să voteze sau să fie aleși. Statutul acestui amendament este, de asemenea, disputat, unii istorici precum Peter Laslett susținând că textul a fost legal ratificat și că a fost, în prima parte a secolului al XIX-lea, recunoscut ca parte a Constituției americane. O teorie a conspirației pusă recent în circulație susține chiar că acest amendament a fost suprimat, tacit, din Constituție, la jumătate de secol după adoptarea sa, de către avocații nemulțumiți că nu ar mai fi avut dreptul să folosească titlul *Esquire*. Confuzia se datorează, în realitate, faptului că nu era clar, la început, câte state au ratificat acest amendament. Virginia nu a răspuns oficial, dar minutele arată că Legislativul acestui stat a respins, alături de alte patru state, amendamentul, lăsând astfel 12 state să ratifice propunerea Congresului. Astfel, unele culegeri de texte

legale din secolul al XIX-lea conțin acest amendament ca și cum ar fi fost ratificat de un număr suficient de state. La data adoptării sale, 13 state erau majoritatea necesară, dar aderarea statului Louisiana la Federație (în 1812), a făcut ca acest număr să crească la 14 în timpul procesului de ratificare. Între timp, un număr notabil de cetățeni americani au fost înnobilați de suveranul britanic, printre ei numărându-se generalul Norman Schwarzkopf, comandantul trupelor aliate în Primul Război din Golf (1991).[86]

În ce privește principiul monarhiei, revoluționarii americani erau foarte rezervați, dacă nu ostili, ca urmare a experienței cu George III[87]. Franklin, spre exemplu, a afirmat că „practic nu există rege care, asemenea Faraonului egiptean, să nu vrea mai întâi banii supușilor, apoi

86. Pentru detalii, vezi Jol A. Silversmith, *The „Missing Thirteenth Amendment“: Constitutional Nonsense and Titles of Nobility*, în *Southern California Interdisciplinary Law Journal* 577 (aprilie 1999). Atitudinile față de aristocrație în Europa și America sunt studiate de William Doyle, *Aristocracy and Its Enemies in the Age of Revolution* (Oxford University Press, 2009).

87. Despre George III și oamenii politici, vezi Peter D. G. Thomas, *George III. King and Politicians 1760–1770* (Manchester University Press: Manchester și New York, 2002). Vezi și *American ideology and British radicalism; the case for parliamentary reform*, în John Brewer, *Party Ideology and Popular Politics at the Accession of George III* (Cambridge University Press, 1976). Ideile monarhiste și antimonarhiste din coloniile americane în preajma Războiului de Independență sunt discutate de Paul Downes, *Democracy, Revolution and Monarchism in Early American Literature* (Cambridge University Press, 2004).

pământurile, pentru ca apoi să-i transforme, pe ei și pe copiii lor, în servitori, pentru totdeauna". Singurul care a susținut ideea unui gen de monarhie electivă a fost Alexander Hamilton. Propunerea sa a fost ca funcția de Președinte să fie pe viață. George Mason, pe de altă parte, a exprimat o opinie în acord cu majoritatea atunci când afirma, la 4 iunie 1787, că „Niciodată nu se va încerca nimic în această țară care să semene cu o monarhie". Gouverneur Morris, la aceeași Convenție, concluziona cu privire la subiectul monarhiei. Președintele noii Constituții, susținea Morris, este mai degrabă un „Prim-Ministru". În America, „Poporul este rege!".[88]

88. Vezi John R. Vile, *The Constitutional Convention of 1787. A Comprehensive Encyclopedia of America's Founding* (ABC Clio: Santa Barbara, 2005), pp. 282–283.

6. Economie și societate

„Puterea pungii“

Nu este întâmplător că prima putere menționată de Constituție în lista puterilor Congresului este aceea de a colecta taxe pentru a plăti datoria publică și pentru a contribui la apărarea comună. Constituția a fost numită, de aceea, un „document pro-taxe“, al cărui scop primar era acela de a restaura capacitatea noului stat independent de a se împrumuta în situații de urgență, în condițiile apropierii unui nou război.[89] Plățile către armată întârziau în mod obișnuit. În 1783 o revoltă a soldaților neplătiți a forțat Congresul să se refugieze de la Philadelphia la Princeton.

Pe de altă parte, dacă excludem serviciul datoriei, cerințele financiare ale statului federal erau foarte modeste, după standardele actuale. Ultimul Buget al Confederației prevedea doar 450 000 de dolari cheltuiți, dintre care jumătate erau pentru forturile care asigurau apărarea

89. Vezi Calvin H. Johnson, *Righteous Anger at the Wicked States. The Meaning of the Founders' Constitution* (Cambridge University Press, 2005), p. 2.

împotriva indienilor[90]. În acea perioadă Statul nu avea decât foarte puține dintre atributele și rolurile pe care și le asumă astăzi.

Clauza prin care Congresul primește puterea de a impune taxe pe teritoriul SUA este în Articolul I, secțiunea 8, cu precizarea că aceste taxe trebuie să fie uniforme pe tot cuprinsul Statelor Unite. În ordine istorică, aceste taxe au fost mai întâi indirecte, pe importuri și pe producție. Acest regim al taxării s-a menținut până la Războiul Civil.[91]

Față de taxele directe, întemeietorii Republicii erau mai degrabă rezervați. Constituția din 1787 cuprinde, în Articolul I, secțiunea 9, precizarea că taxele directe trebuie impuse în proporție cu populația statelor. Aceeași clauză interzice taxele asupra exporturilor din oricare stat.

Unul dintre scopurile Constituției a fost, așadar, formarea unei piețe interne. Același proces se petrecea în Europa, unde vechiul sistem al vămilor interne, care asigurau venituri considerabile unor autorități locale, era demontat în favoarea unor mari zone economice, lipsite de bariere vamale și reglementate de marile state ale Continentului.

Momentul de cotitură în ceea ce privește competențele fiscale recunoscute Congresului de Constituție este anul 1913, când a fost ratificat Amendamentul XVI.

---

90. Vezi Johnson, *op. cit.*, p. 17.

91. Despre istoria formelor de taxare în Statele Unite, vezi W. Elliot Brownlee, *Federal Taxation in America* (Cambridge University Press, 2004).

Acesta a fost adoptat ca reacţie la o decizie (*Pollock v. Farmers' Loan & Trust Co.*, 1895), percepută ca limitând puterea Congresului de a impune anumite tipuri de taxe. Amendamentul a fost important în contextul populismului american de la începutul secolului al XX-lea, care cerea introducerea impozitelor progresive şi a celor care ţinteau specific societăţile pe acţiuni. Şase state nu au ratificat amendamentul, dintre care două (Pennsylvania şi Virginia) nici măcar nu l-au discutat în adunările lor legislative[92].

Ideile cu privire la taxare din Constituţia americană reflectă atât angajamentul teoretic şi moral al celor care au participat la Convenţia de la Philadelphia, cât şi adaptările la schimbările rapide din economie şi din societate. Din punct de vedere politic, Constituţia stabileşte că banii din Trezorerie pot fi cheltuiţi doar pe baza unei legi bugetare, ceea ce instituie un mijloc de control al Legislativului asupra Executivului. Astfel, Congresul, urmând cutuma constituţională stabilită de Parlamentul britanic, îşi arogă, singur, „puterea pungii" (*power of the purse*)[93]. Impozitele erau privite nu doar ca un mijloc de asigurare a finanţelor Uniunii, ci şi ca un mijloc de a asigura o distribuţie echitabilă a averii, compatibilă cu standardele republicane.

---

92. Vezi Raymond G. Brown, *The Sixteenth Amendment to the United States Constitution*, în *American Law Review* 54: 1920; 843–854.

93. Despre „puterea pungii", vezi E. James Ferguson, *Power of the Purse. A History of American Public Finance 1776–1790* (University of North Carolina Press: Chapel Hill, 1961).

Pe de altă parte însă, entuziasmul pentru ideea taxării era temperat de înțelegerea faptului că de această putere se putea abuza, așa cum o făcuse deja același Parlament britanic. În fond, revoluția din colonii a fost declanșată de protestul coloniștilor față de taxele și tarifele impuse fără consimțământ de Parlamentul de la Westminster asupra unor produse precum tipăriturile, prin Legea Timbrului (*Stamp Act*) din 1765, sau ceaiul, prin Legea Ceaiului (*Tea Act*) din 1773. Noua administrație federală s-a lovit și ea de rezistența la taxe. În 1794, în Pennsylvania s-a declanșat Rebeliunea Whiskey-ului (*Whiskey Rebellion*), generată de nemulțumirea micilor fermieri la adresa primei și singurei taxe asupra unui produs domestic introdusă de noua guvernare federală. Tradiția rezistenței la taxare s-a perpetuat până în prezent în cultura politică americană.

Comerțul și băncile

Coloniile americane au avut, încă înaintea Războiului de Independență, considerabile interese comerciale. Disputele cu privire la legalitatea unor măsuri ale adunărilor coloniale erau decise la Londra, în Comitetul pentru Comerț (*Board of Trade*), o procedură care a anticipat funcția de control a constituționalității legilor asumată de Curtea Supremă.

Principala stipulație constituțională legată de „comerț“ este aceea din Articolul I, secțiunea 8, prin care

Congresului i se recunoaște dreptul de a reglementa comerțul dintre statele Uniunii, comerțul cu statele străine și acela cu „triburile indiene". În perioada revoluționară statele obișnuiau să se angajeze în dispute cu privire la delimitarea căilor navigabile și la tarifele aplicate importurilor. Excutivul federal și Curtea Supremă au aderat întotdeauna la o definiție foarte largă a „comerțului", ceea ce le-a permis să reglementeze în domenii foarte diverse.

O stipulație care astăzi pare minoră, însă avea o importanță considerabilă în secolul al XVIII-lea, este Clauza Poștală, de la Articolul I, secțiunea 8, care autorizează Congresul să stabilească oficii poștale și drumuri de poștă. Întemeietorii Republicii au socotit sistemul poștal drept o instituție fundamentală a Uniunii. Sistemul de poștă exista în Statele Unite încă dinainte de Independență, iar dreptul Congresului de a institui un asemenea sistem de poștă național era enunțat încă în Articolele Confederației. Din 1792 până în 1970, *United States Post Office Department* a devenit un departament al Executivului, similar cu un minister al unui guvern modern. Sistemul modern al Poștei, prin sporirea vitezei comunicațiilor, a permis o adevărată revoluție în societate și a mărit încasările Guvernului federal. În 1828, rețeaua de poștă americană avea de două ori mai multe oficii decât rețeaua din Marea Britanie și de cinci ori mai multe decât în Franța. În 1831, când Tocqueville călătorea prin America, sistemul poștal avea deja 8 700 de

angajați, ceea ce îl făcea, de departe, cea mai mare întreprindere comercială din țară.[94]

Stipulații referitoare la o eventuală bancă centrală a Uniunii sunt absente din Constituție. Această absență trebuie explicată având în vedere ideile economice ale întemeietorilor Republicii americane și situația economică dificilă, care cerea restaurarea încrederii creditorilor. Hamilton, în special, era adeptul așa-numitului „model anglo-olandez"[95]: o bancă centrală puternică și un nivel ridicat de îndatorare la dobânzi mici, un lucru posibil prin ridicarea bonității datoriei publice. Această capacitate de îndatorare ridicată avea un scop nu atât economic, cât strategic, pentru a permite statului să aibă acces la fonduri vitale în caz de conflict.

Crearea unei bănci centrale era însă dificilă în climatul economic din 1787. Statele din Nord și din Sud, precum și creditorii, aveau interese diverse, iar în rândurile elitei politice americane nu exista o convergență de opinii cu privire la modul în care plățile și datoriile urmau să fie efectuate. Decenii după adoptarea Constituției, statele Uniunii, cărora li se interzisese emiterea de bani proprii

---

94. Vezi Richard R. John, *Spreading the News. The American Postal System from Franklin to Morse* (Harvard University Press, 1995), pp. 5–6; vezi și David M. Henkin, *The Postal Age. The Emergence of Modern Communications in Nineteenth Century America* (University of Chicago Press, 2006).

95. Despre modelul anglo-olandez, vezi James Macdonald, *A Free Nation Deep in Debt. The Financial Roots of Democracy* (Princeton University Press, 2006), p. 298.

de hârtie, au susținut că pot transfera totuși acest drept unor corporații private. Prin urmare, statele au acordat autorizații (*charters*) pentru întemeierea unor bănci comerciale. Aceasta a dus la proliferarea băncilor și la o diversitate extraordinară a mijloacelor de plată. Chiar și înainte de introducerea dolarului american, zeci de feluri de bani, de la monedele din argint până la diferite certificate de valoare, multe dintre acestea străine, erau în circulație. În 1840 existau peste 700 de bănci care erau autorizate să tipărească bani.[96]

Prima bancă a Uniunii (*First Bank of the United States*) a fost întemeiată în 1791 printr-o lege a primului Congres, propusă de către Hamilton, pe atunci Secretar al Trezoreriei. Acesta mai fusese implicat într-o tentativă de întemeiere a unei bănci centrale a Confederației, *Bank of North America*, în 1781. Autorizația băncii Uniunii avea o valabilitate de 20 de ani, iar în timpul mandatului Președintelui Monroe nu a mai fost reînnoită. Actualul sistem al Rezervei Federale, care datează din 1913, reprezentând o formulă mixtă (public-privat) diferită de aceea a altor bănci centrale, nu este, nici acesta, mandatat de Constituție[97].

96. Vezi Stephen Mihm, *A Nation of Counterfeiters. Capitalists, Con Men and the Making of the United States* (Harvard University Press, 2007), p. 3.

97. Istoria sistemului bancar din Statele Unite este documentată de Murray N. Rothbard, *A History of Money and Banking in the United States. The Colonial Era to World War II* (Ludwig von Mises Institute: Auburn, Alabama, 2002). Despre Rezerva

Constituția acordă Congresului dreptul de a emite monedă. Această putere a fost legiferată prin *Coinage Act*, din 1792. Moneda care era efectiv în circulație la data scrierii Constituției din 1787 și care este menționată ca măsură a valorii în prevederile acesteia este de fapt dolarul spaniol, din argint. Acesta, împreună cu *peso*-ul mexican, au circulat legal în Statele Unite până în 1857.

Același paragraf al textului acordă Congresului puterea de a stabili unitățile de măsură pe cuprinsul Statelor Unite. Dreptul suveranului de a stabili unitățile de măsură este menționat în Magna Charta. Congresul însă nu s-a grăbit să se folosească de acest drept. Spre deosebire de Franța, care în 1791 a adoptat sistemul metric, Statele Unite au continuat să folosească sistemul cutumiar englez de măsuri.

Sclavia și discriminarea rasială

Chestiunea sclaviei este, probabil, aceea care îl surprinde cel mai mult pe un cititor contemporan care parcurge textul Constituției americane. Multe Constituții moderne ori nu menționează deloc sclavia, ori o fac doar pentru a o interzice.

Explicația acestei anomalii trebuie căutată în contextul în care a fost negociată și scrisă Constituția Statelor Unite.

Federală, vezi Robert L. Hetzel, *The Monetary Policy of the Federal Reserve. A History* (Cambridge University Press, 2008).

În 1787, sclavia și alte forme de servitudine abjectă erau încă legale în multe părți ale lumii. Spre exemplu, în țările române robia țiganilor a fost desființată complet abia în 1856. În Bucovina, robii, care alcătuiau circa 5% din populație, au fost dezrobiți în 1783. Ultima țară care a abolit, legal, sclavia, a fost Mauritania, în 1981.

În acest context, așadar, faptul că în coloniile americane sclavia era acceptată sau măcar tolerată nu este o excepție. În momentul primului recensământ din Statele Unite, din 1790, sclavii reprezentau aproape 20% din populație. Marea majoritate a acestor sclavi erau negri, dar existau, în perioada colonială, servi albi (*indentured servants*). Doar o mică parte dintre negri (mai puțin de 8%) erau liberi. Procentul cel mai mare de sclavi se înregistra în Carolina de Sud (43% din populație), Virginia (39%) și Maryland (32%). Doar în Massachusetts sclavia era interzisă în momentul Convenției, precum și în Vermont și în Maine, care însă nu se numărau pe atunci printre cele 13 colonii.[98]

În cadrul dezbaterilor din Philadelphia interesele deținătorilor de sclavi au intrat în conflict cu acelea ale

98. Despre statutul legal al sclavilor, vezi Thomas D. Morris, *Southern Slavery and the Law, 1619–1860* (The University of North Carolina Press: Chapel Hill și Londra, 1996). Rolul populației de culoare în Revoluția americană este discutat de Gary B. Nash, *The Forgotten Fifth. African Americans in the Age of Revolution* (Harvard University Press, 2006) și de Douglas R. Egerton, *Death or Liberty. African Americans and Revolutionary America* (Oxford University Press, 2009).

aboliționiștilor. Textul Constituției din 1787 este rezultatul unui compromis între cele două tabere. O parte a acestui compromis este regula celor 3/5, propusă de James Wilson, care adaugă, în scopul stabilirii ponderii în Camera Reprezentanților, la populația liberă a statelor și trei cincimi din populația servilă. O clauză favorabilă proprietarilor de sclavi este aceea care stipulează că sclavii fugiți vor trebui returnați. Importul sclavilor însă este acceptat doar pe o durată de 20 de ani.

Compromisul din 1787 reflecta atitudinile diverse față de sclavie. În secolul al XIX-lea aceste tendințe diverse vor duce la ruperea Uniunii și la declanșarea Războiului Civil (1861-1864). Una dintre cauze a fost statutul sclaviei în noile state care se formau rapid în acea perioadă. Încă din 1787, prin Ordonanța Teritoriului de Nord-Vest, sclavia era abolită pe o mare suprafață. În Sud însă, noile state au devenit parte a Uniunii ca state în care sclavia era legală.[99]

---

99. Despre sclavie în America în perioada Revoluției și despre influența criticilor sclaviei, vezi David Brion Davis, *The Problem of Slavery in the Age of Revolution 1770–1823* (Oxford University Press, 1999). Argumentele Sudului în favoarea sclaviei sunt discutate de Stephen R. Haynes, *Noah's Curse. The Biblical Justification of American Slavery* (Oxford University Press, 2002). O istorie generală a sclaviei în America este Ira Berlin, *Many Thousands Gone. The First Two Centuries of Slavery in North America* (Harvard University Press, 1998); vezi și James Oliver Horton și Lois E. Horton, *Slavery and the Making of America* (Oxford University Press, 2005).

În timpul alegerilor prezidențiale din 1860, tensiunile între între cele două tabere ajunseseră într-un punct critic. Interesele statelor din Sud erau reprezentate mai ales de Partidul Democrat, iar cele ale Nordului aboliționist de către Partidul Republican și de către o facțiune a Democraților cunoscută sub numele de „Democrați de Război“ (*War Democrats*).

O tentativă de ultim moment de a evita o ciocnire a fost un amendament introdus de Thomas Corwin, deputat republican de Ohio, cu scopul de a oferi o garanție statelor din Sud care respingeau abolirea sclaviei. Amendamentul a fost votat de Congres, iar câteva state, precum Ohio și Maryland, au ratificat acest amendament, dar altele (Connecticut, Kentucky, New York) l-au respins. Secesiunea statelor sudiste l-a făcut caduc.

Înfrângerea Sudului a dus la adoptarea Amendamentului XIII, prin care sclavia și „servitutea involuntară“ sunt abolite. Însă acesta nu a dus și la eliminarea formelor grave de discriminare, în special în statele din Sud. Conștiente de acest lucru, statele din Nord au impus condițiie stricte pentru reintegrarea statelor din Sud în Uniune. Amendamentul XIV a fost expresia acestei presiuni în favoarea „reconstrucției“ politice a Uniunii[100]. Ratificarea

---

100. Vezi și Michael J. Perry, *We the People: The Fourteenth Amendment and the Supreme Court* (Oxford University Press: Oxford, UK, 1999) și David A. J. Richards, *Conscience and the Constitution: History, Theory, and Law of the Reconstruction Amendments* (Princeton University Press: Princeton, NJ, 1993).

s-a făcut, practic, în vârful baionetelor. Statele din Sud erau sub administrație militară la acea vreme, decretată prin pachetul de patru legi cunoscute sub numele de Legea Reconstrucției (*Reconstruction Act*) din 1867-1868, care prevedeau, printre altele, aprobarea Congresului pentru noile constituții ale statelor, precum și obligativitatea ratificării acestui amendament.[101]

Un alt moment important în eliminarea discriminării rasiale l-a constituit adoptarea Amendamentului XV, în 1870, care interzicea negarea sau limitarea dreptului de vot în funcție de rasă. Acesta a fost adoptat în contextul situației de după sfârșitul Războiului Civil, când unele state din Sud au adoptat măsuri care vizau restrângerea dreptului la vot a populației de culoare. Printre acestea se numărau alegerile primare la care puteau participa doar albi sau testele nivelului de alfabetizare. Inițial, amendamentul cuprindea și interdicția discriminării în materie de ocupare a funcțiilor oficiale, o interdicție la care s-a renunțat, în parte, pentru că statele din Nord discriminau încă în această materie. Efectul acestui amendament a fost alegerea imediată, la nivelul autorităților locale, a unui număr considerabil de reprezentanți ai populației de culoare[102].

---

101. Vezi și William E. Nelson, *The Fourteenth Amendment: From Political Principle to Judicial Doctrine* (Harvard University Press: Cambridge, MA, 1988).

102. Vezi John M. Mathews, *Legislative and Judicial History of the Fifteenth Amendment* (Da Capo Press: New York, 1971).

Adoptarea amendamentului XV nu a dus la eliminarea discriminării electorale a negrilor, care a luat forme mai subtile decât simpla negare a dreptului de vot. Spre exemplu, în state precum Tennessee sau Arkansas, în secolul al XIX-lea, „testele alfabetizării" (*literacy tests*) erau folosite abuziv pentru a-i priva de dreptul de vot pe negrii cu un nivel mai redus al educației. În Virginia era cerută dovada plății unor taxe pe care negrii nu erau întotdeauna în stare să le plătească. Carolina de Sud obținea același efect prin proceduri de înregistrare foarte complicate și prin buletine de vot sofisticate. Aceste practici au fost declarate ilegale odată cu adoptarea Legii Naționale cu privire la Dreptul de Vot (*National Voting Rights Act*) din 1965.

Prohibiția

Acesta este, fără îndoială, unul dintre cele mai cunoscute aspecte ale istoriei constituționale americane. Mai puțin știut este că interdicția producerii și consumării băuturilor alcoolice nu este specific americană. Multe alte țări, mai ales din Europa de Nord, au impus și ele Prohibiția, mai ales la începutul secolului XX, când influența mișcărilor de temperanță era considerabilă. Finlanda a cunoscut Prohibiția între 1919 și 1932, Norvegia între 1916 și 1927, iar Islanda între 1915 și 1922. Rusia a impus Prohibiția în 1914, o politică ce a fost continuată de regimul bolșevic până în 1925.

Originile Prohibiției trebuie căutate în ideile religioase ale epocii moderne timpurii. Numeroase comunități puritane au interzis sau au limitat consumul de alcool. În 1657 Massachusetts devine prima colonie care a declarat ilegală producerea și vânzarea vinurilor și a băuturilor tari.

În secolul al XIX-lea ideea temperanței este îmbrățișată și de reformatorii sociali, care credeau că alcoolul este o cauză principală a sărăciei și a viciilor[103]. În această perioadă, statele americane încep să adopte legi ale temperanței, primul dintre acestea fiind Maine, în 1851. Astfel, înaintea adoptării Amendamentului XVIII, în 1919, și a Legii Volstead, majoritatea statelor aveau deja legi locale ce interziceau sau limitau consumul de alcool.

Efectele Prohibiției au fost complexe. Pe de-o parte, consumul de alcool a scăzut masiv, probabil cu circa 70%. Lipsa alcoolului din baruri și restaurante a făcut aceste locuri mai frecventabile de către femei și a contribuit, astfel, la liberalizarea atitudinilor față de acestea. Pe de altă parte, Prohibiția a consolidat rețelele lumii interlope, care au preluat o parte din producția și traficul de alcool. În perioada Prohibiției s-au înmulțit localurile (*speakeasies*) unde se puteau consuma ilegal băuturi alcoolice.

Cauzele care au dus la abrogarea Prohibiției au fost multiple. Relaxarea moravurilor, mai ales în mediul urban,

---

103. Despre ideile contemporanilor cu privire la alcoolism și la efectele acestuia, vezi Sarah W. Tracy, *Alcoholism in America From Reconstruction to Prohibition* (The Johns Hopkins University Press: Baltimore și Londra, 2005).

a fost una dintre acestea. Preşedintele Roosevelt, se spune, a afirmat după ce a semnat Legea Cullen (care legaliza berea cu maximum 3,2% alcool): „Acum e timpul să bem şi noi o bere!“ O cauză importantă a fost însă şi nevoia autorităţilor de a obţine bani din taxarea alcoolului.

Prohibiţia a fost eliminată în 1933, prin Amendamentul XXI, singurul amendament al Constituţiei care abrogă un alt amendament. El a dus la abrogarea Legii Volstead, însă a permis statelor să reglementeze, în continuare, producţia şi consumul de alcool.[104]

Acesta este şi singurul amendament al Constituţiei americane ce stipulează o cale de ratificare alta decât în Legislativele statelor din federaţie. Cu toate că abolirea Prohibiţiei devenise o cauză populară, susţinută politic de Partidul Democrat, totuşi mulţi membri ai legislativelor statelor ezitau să ratifice un amendament contrar, datorită influenţei mişcărilor de temperanţă de la nivel local. De aceea, Congresul a cerut explicit recurgerea la convenţii constituţionale separate de Legislativele statelor pentru a fi sigur de adoptarea acestui articol. Chiar şi după eliminarea la nivel federal a prohibiţiei alcoolului,

---

104. Vezi şi David E. Kyvig, *Repealing National Prohibition* (University of Chicago Press: Chicago, 1979). Despre urmările Prohibiţiei şi regimul actual al alcoolului în Statele Unite, vezi Garrett Peck, *The Prohibition Hangover. Alcohol in America from Demon Rum to Cult Cabernet* (Rugters University Press, 2009). O istorie socială a alcoolului în America a fost scrisă de un autor cu un nume predestinat: Eric Burns, *The Spirits of America. A Social History of Alcohol* (Temple University Press, 2004).

unele state au rămas, în virtutea legislației proprii, state „abstinente“ (*dry states*), ultimul fiind Mississippi, care a rezistat până în 1966. La nivel municipal și astăzi există sute de localități care sunt declarate „abstinente“ (*dry*).

Interzicerea pedepselor „crude și neobișnuite“

Prevederile care privesc interzicerea pedepselor „crude și neobișnuite“ și cauțiunea excesivă provin din Carta Drepturilor (*Bill of Rights*) engleză. Chiar înainte de aceasta, o declarație din 1316 a Camerei Lorzilor conține exact aceleași expresii care vor forma Amendamentul VIII al Constituției americane[105]. În secolul al XVIII-lea penalitatea începe să își asume formele sale moderne. Marele avocat din această perioadă al interzicerii pedepselor crude este Cesare Beccaria, cu al său *Tratat despre delicte și pedepse* (1764). În Europa aceleiași perioade sunt introduse reforme similare, care vizau „civilizarea“ practicilor punitive, spre exemplu în Imperiul Austro-Ungar, sub Iosif II[106].

105. Vezi Richard A. Primus, *The American Language of Rights* (Cambridge University Press, 2004), p. 81.

106. Pentru o analiză a acestei schimbări de optică punitivă, vezi Michel Foucault, *Surveiller et punir. Histoire de la prison* (Gallimard: Paris, 1977; *A supraveghea și a pedepsi.* trad. Bogdan Ghiu, Humanitas, București, 1997). Vezi și Joseph L. Hoffmann, *The 'Cruel and Unusual Punishment' Clause: A Limit on the Power to Punish or Constitutional Rhetoric?*, în David J. Bodenhamer și James W. Ely Jr. (ed.), *The Bill of Rights in*

Acest tip de stipulație este reluat, într-o formă diferită, și în documente moderne. Astfel, *Convenția Europeană a Drepturilor Omului* (1950) stabilește, în Articolul III: „Nimeni nu poate fi supus torturii, nici pedepselor sau tratamentelor inumane ori degradante."

Cu toate că cititorul contemporan poate avea impresia că Amendamentul VIII țintește către limitarea puterilor Legislativului de a legifera pedepse foarte aspre, la vremea când a fost redactat amendamentul viza puterea exercitată de judecători. Aceasta, arăta William Blackstone în *Comentarii asupra legilor Angliei* (1765), este considerabilă, însă nu este arbitrară[107]. Multor contemporani legile și sentințele engleze li se păreau, oricum, excesive. Anglia era faimoasă pentru „legile însângerate" (*Bloody Code*), prin care peste 200 de delicte erau pedepsite cu moartea, la începutul secolului al XIX-lea. Trădarea era pedepsită prin dezmembrarea corpului (*hanged, drawn and quartered*), procedură abolită legal abia în 1870. În comparație, coloniile americare aveau un regim penal mai liberal, infracțiunile contra proprietății, spre exemplu, nefiind capitale în majoritatea acestor jurisdicții[108].

Ceea ce s-a considerat a fi o pedeapsă „crudă și neobișnuită" a variat, evident, în funcție de sensibilitățile

---

Modern America (Indiana University Press: Bloomington, IN, 1993). Vezi și Brian Jarvis, *Cruel and Unusual Punishment and US Culture* (Pluto Press: Londra, 2004).

107. Vezi Blackstone, *op. cit.*, cartea 4, cap. 29.

108. Vezi Stuart Banner, *The Death Penalty. An American History* (Harvard University Press, 2002), p. 6.

timpului. În perioada colonială, datorită influenței dreptului Angliei, spânzurătoarea era cea mai folosită metodă de execuție. Tot ca urmare a influenței engleze, pedeapsa spânzurătorii putea fi sporită uneori de judecător prin încredințarea cadavrului pentru disecție companiei locale de medici, o prevedere ce se regăsește în prima lege penală adoptată de Congresul american, în 1790[109]. Execuțiile erau adesea publice, ultima de acest fel petrecându-se în Kentucky, în 1936. Printre pedepsele nonletale se numărau biciuirea și expunerea în butuci. După Revoluția americană, închisoarea devine, ca peste tot în lumea occidentală, forma supremă a penalității.

Cât despre tortură, este de remarcat că textul Cartei Drepturilor nu o interzice explicit, așa cum o fac, spre exemplu, numeroase Constituții europene. Curtea Supremă a Statelor Unite a stabilit, totuși, în *In re Kemmler* (1890) că tortura este implicit interzisă de Amendamentul VIII. Opinia Curții pare însă să se refere direct doar la cazurile în care chinurile sunt determinate de o formă de pedeapsă capitală ce presupune „agonie îndelungată“. *In re Kemmler* este cazul primului condamnat la moarte în scaunul electric, în legătură cu care Curtea a stabilit că pedeapsa electrocutării este constituțională pentru că este „instantanee“.

O caracteristică aparte a Constituției și a dreptului federal american este acceptarea pedepsei capitale, pe care

109. Ultima lege de acest fel din Statele Unite a fost adoptată în 1904, în Massachusetts. Madison a argumentat în favoarea disecției în Congres. Vezi Banner, *op. cit.*, p. 78.

practic toate Constituțiile europene o interzic explicit. Aceasta a dat impresia că există o opoziție fundamentală între un sistem european, în esență aboliționist, și unul american, în esență unul favorabil pedepsei capitale.

În realitate, lucrurile stau destul de diferit. Interdicțiile constituționale cu privire la pedeapsa capitală în Europa sunt recente. Spre exemplu, Constituția franceză a fost modificată abia în 2007 pentru a interzice pedeapsa capitală, ultima execuție cu ghilotina, în Franța, având loc în 1977. Lituania a executat ultimul condamnat în 1995, iar Letonia în 1996.

Pe de altă parte, unele state americane, precum Michigan, nu au acceptat și nu au practicat pedeapsa capitală. În numeroase state legile cu privire la pedeapsa capitală au fost declarate neconstituționale (New York) ori s-au adoptat legi de interzicere a acestei pedepse (New Mexico). La nivel federal, pedeapsa capitală a fost declarată de Curtea Supremă drept neconstituțională, pentru un timp (1972-1976), din motive de tehnică juridică. Execuțiile federale au fost reluate în 1977.

Războiul

Constituția americană a fost scrisă de oameni care aveau experiența războiului. Președintele Convenției de la Philadelphia a fost chiar Generalul Washington, iar unii dintre participanții la dezbateri s-au distins pe câmpul de bătălie. În ciuda acestui fapt, sau poate tocmai de aceea,

prevederile Constituției americane referitoare la chestiunile războiului sunt surprinzător de prudente.

Puterea de a declara război este învestită în Congres. La Convenția de la Philadelphia un singur delegat a susținut că această putere trebuie învestită în șeful Executivului. Ceilalți participanți au socotit că este împotriva spiritului republican ca această putere să fie exercitată de cel care este Comandantul-Șef al forțelor armate. Decizia de a merge la război a fost, așadar, separată de puterea executivă supremă, ca o măsură de siguranță împotriva unui Președinte predispus la aventuri marțiale, precum monarhii europeni. John Jay afirma, în *Scrisorile Federaliștilor*: „Monarhii absoluți merg adesea la război și când națiunile lor nu au nimic de câștigat, doar pentru motive și scopuri personale."

Pe de altă parte însă, Președintele este numit, în textul Constituției, Comandant-Șef (*Commander-in-Chief*). La origine, este vorba de un titlu militar britanic care desemnează autoritatea supremă asupra trupelor de pe un teatru de război. Comandant-Șef al armatelor britanice din Flandra și din Franța, spre exemplu, a fost numit Sir Douglas Haig, în 1915. Similar, Generalul Washington a fost numit, de către Congresul Continental, Comandant-Șef al Armatei Continentale. În *Scrisorile Federaliștilor*, Alexander Hamilton arată că Președintele nu este nimic altceva decât un „prim-general sau amiral".

Cu timpul însă, autoritatea Congresului de a declara război a fost erodată de acțiunile președinților care au trimis trupe în zone de conflict pe baza ordinelor executive.

De asemenea, Președintele american a acumulat o putere considerabilă, nespecificată ca atare de Constituție, în virtutea faptului că numește și controlează directorii agențiilor de securitate și de informații[110]. În conflicte majore precum cele din Coreea, Vietnam sau din Iraq, participarea americană nu a presupus o declarație de război formală, în Congres, așa cum o cere Constituția. Ultima dată când Congresul a declarat război, formal, a fost la 5 iunie 1942, împotriva României[111].

Un aspect mai puțin cunoscut este cel legat de prevederile relative la piraterie. În a doua jumătate a secolului al XVIII-lea, pirateria era o prezență temută pe mări și pe oceane. Distincția dintre piraterie și război sau comerț legitim era destul de permeabilă, după standardele de astăzi.

În imaginarul contemporan, pirații din Caraibe reprezintă pirateria prin excelență. Însă la finele secolului al XVIII-lea pirateria islamică din Africa de Nord era o amenințare mult mai puternică. „Ce îi va împiedica

---

110. Douglas T. Stuart, *Creating the National Security State. A History of the Law That Transformed America* (Princeton University Press, 2008). Vezi și John Hart Ely, *War and Responsibility: Constitutional Lessons of Vietnam and Its Aftermath* (Princeton University Press: Princeton, NJ, 1993).

111. În aceeași zi Congresul a mai votat, înaintea declarației de război la adresa României, declarații de război la adresa Ungariei și Bulgariei. Despre perioadele în care Statele Unite au fost în război ca urmare a autorizației Congresului, vezi Barbara Salazar Torreon, *U.S. Periods of War* (Congressional Research Service, 7 ianuarie, 2010).

pe pirații algerieni să debarce pe coastele noastre și să ne ia cetățenii în sclavie?“ – întreba Hugh Williamson, în 1788[112].

Doar distanța geografică. Altminteri, cetățeni americani erau deja sclavi ai piraților musulmani din Africa de Nord. Pirateria de pe coasta berberă (*Barbary Coast*) era temută de secole în Marea Mediterană, iar statele europene ajunseseră să plătească tribut sau răscumpărări liderilor din Tripoli, Alger sau Maroc. După ce Marea Britanie a recunoscut, în 1783, independența Statelor Unite, navele comerciale americane nu au mai fost protejate de tratatele pe care britanicii le încheiaseră cu statele piraților. Acestea au preluat inițiativa și au început să atace navele americane. În 1800, plățile către pirații nord-africani ajunseseră la o cincime din Bugetul federal, iar sute de americani erau sclavi în Africa de Nord.

Acesta este contextul în care trebuie să citim o prevedere neobișnuită în raport cu Constituțiile moderne, aceea de la Articolul I, secțiunea 8, care acordă Congresului puterea de a pedepsi pirateria pe mări și pe oceane. Formarea Marinei de Război americane (*US Navy*) și a Infanteriei Marine (*US Marine Corps*) a fost, în parte, motivată de lupta împotriva piraților musulmani. Imnul oficial al pușcașilor marini americani, „Din palatele lui Montezuma pe țărmurile din Tripoli“ (*From the Halls*

112. Vezi Calvin H. Johnson, *Righteous Anger at the Wicked States. The Meaning of the Founders' Constitution* (Cambridge University Press, 2005), p. 19.

of Montezuma, to the Shores of Tripoli) păstrează amintirea raidului din 1805, când trupele americane debarcate pe coasta Libiei moderne au acționat pentru prima dată în afara continentului american[113].

O altă prevedere care trebuie citită în contextul cutumelor și practicilor războiului secolelor XVII-XVIII este aceea din Articolul I, secțiunea 8, referitoare la puterea Congresului de a emite „permise de captură și represalii", precum și aceea de a face regulile referitoare la „capturi". În acele vremuri războaiele, pe pământ sau pe mare, nu se purtau întotdeauna cu soldați sau marinari ai Statului, fie ei și mercenari. În numeroase conflicte erau implicați întreprinzători privați, care acționau pe baza unei autorizații scrise a Suveranului. Acestea sunt „permisele de captură" (*lettres de marques*) la care face referire Constituția americană. La prima vedere, ar părea că este vorba de simplă piraterie, însă în secolele XVII-XVIII piratul este cineva angajat într-un război privat și ilegal, în vreme ce „corsarul", adică participantul la „războiul de cursă" (*guerre de course*), este autorizat pe baza unor criterii precise[114]. În Franța, spre exemplu, acestea sunt cuprinse

---

113. Despre războaiele cu pirații și despre semnificația acestora, vezi Gregory Fremont-Barnes, *The Wars of the Barbary Pirates. To the Shores of Tripoli: The Rise of the US Navy and Marines* (Osprey Publishing: Oxford, 2006), și Frederick C. Leiner, *The End of Barbary Terror. America's 1815 War Against the Pirates of North Africa* (Oxford University Press, 2006).

114. „Războiul de cursă" se deosebește de „războiul de escadră" (*guerre d'escadre*). În războiul de cursă navele inamicului sunt

în Ordonanța lui Colbert (1681). O caracteristică a acestei maniere de a purta războiul constă în reglementarea precisă a dreptului capturilor. Acesta este un domeniu important, pentru că acțiunile navale vizau adesea navele comerciale și aveau caracter de represalii.

La permisele de captură s-a renunțat ulterior Declarației de la Paris, din 1856, emisă de Marea Britanie și de Franța.[115] Statele Unite au respectat această decizie, cu toate că nu au semnat un acord formal în acest sens, însă puterea de a emite permise de captură subzistă. În 2007 Președintele american a emis un „permis de captură și represalii" în beneficiul unei firme private de securitate marină, Pistris Incorporated. Corsarii americani sunt abilitați să acționeze în Oceanul Indian, în contextul luptei împotriva pirateriei din Somalia[116].

O absență care iese în evidență atunci când citim Constituția americană pe fondul prevederilor constituționale moderne este aceea referitoare la proclamarea stărilor de urgență și de excepție ori a legii marțiale. În Articolul I, secțiunea 8 a Constituției este afirmată puterea Congresului de a face legi cu privire la miliții, iar în secțiunea

---

atacate individual, prin surprindere, în vreme ce războiul de escadră presupune înfruntarea formațiunilor navale.

115. Despre corsari, vezi Janice E. Thomson, *Mercenaries, Pirates and Sovereigns. State-Building and Extra-Territorial Violence in Early Modern Europe* (Princeton University Press, 1994), și Patrick Villiers, *Les corsaires: des origines au traité de Paris du 16 avril 1856* (Jean-Paul Gisserot: Paris, 2007).

116. Vezi Jean-Paul Pancracio, *Le retour de la guerre de course*, în *Bulletin d'études de la Marine*, nr. 43, decembrie 2008 (pp. 71–77).

următoare se arată că privilegiul *Habeas Corpus* poate fi suspendat în cazul în care siguranța publică o cere în cazuri de rebeliune și de invazie. De asemenea, în Articolul IV, secțiunea 4, Statele Unite garantează securitatea fiecărui stat din Uniune împotriva invaziilor și violențelor interne. Nu există însă prevederi explicite referitoare la atribuțiile Președintelui în materia stării de excepție. Reglementarea stării de excepție sau a legii marțiale se face, în Statele Unite, prin intermediul legilor Congresului și al deciziilor prezidențiale.[117]

Pacea

Una dintre cele mai puțin înțelese expresii din Constituția americană este aceea din Preambul care menționează o Uniune „perfectă". Același Preambul ne ajută să descifrăm sensul acestei formule când precizează că scopul acestei Uniuni este de a asigura „liniștea dinlăuntrul hotarelor" (*domestic Tranquility*).

Constituția din 1787 este similară unui „tratat de pace perpetuă". Aceasta este o categorie de texte cunoscute în Europa secolului al XVIII-lea. Originile sale sunt mai vechi. Tratatul din 1291, care pune bazele Confederației cantoanelor elvețiene, afirmă: „Tratatul acesta, instituit pentru binele și pentru beneficiul comun, va dura, cu

117. Despre Constituție și starea de urgență vezi Richard A. Posner, *Not a Suicide Pact: The Constitution in a Time of National Emergency* (Oxford University Press, 2006).

voia lui Dumnezeu, pentru totdeauna“ (*Suprascriptis statutis pro communi utilitate salubriter ordinatis concedente Domino in perpetuum duraturis*). În pactul din 1516, încheiat între Franța și cantoanele elvețiene, intervine expresia „pace eternă“.

În secolul al XVII-lea apar primele proiecte sistematice de constituire a unui gen de federație între statele europene, al cărei scop să fie instituirea unei păci „perpetue“ sau „eterne“. Primul dintre aceste proiecte îi aparține lui Emerich Crucé (sau Crucerius) care publică, în 1623, *Le nouveau Cynée*, unde propune o adunare europeană, condusă de Papă și de Împăratul german, unde principii și republicile europene își pot regla disputele.

În secolul al XVIII-lea aceste proiecte devin destul de populare. Un asemenea proiect este acela din 1715, al Abatelui de Saint-Pierre. O altă scriere cunoscută este aceea a lui Kant, *Spre pacea eternă* (1795). În lumea engleză, principalul proiect de acest tip este *Eseu despre pacea prezentă și viitoare a Europei* (1693), al lui William Penn. În 1710, un quaker, John Bellers, a prezentat Parlamentului britanic un alt plan, care argumenta în favoarea unui „stat european“.

Întemeietorii Statelor Unite cunoșteau acest gen de literatură. Franklin, spre exemplu, l-a cunoscut în 1779, în timpul misiunii sale diplomatice în Franța, pe un anume Pierre-André Gargaz, care compune o astfel de schemă, inspirată evident de lucrarea lui Saint-Pierre. O altă sursă ar putea fi lucrarea lui Mably, *Des principes des négotiations, pour servir d'introduction au droit public de*

l'Europe, fondé sur les traités (Haga, 1757), care menționează ideea proiectelor de pace perpetuă.

Ideea asocierii între state într-o structură federală, al cărei scop este păstrarea și chiar impunerea păcii, era, așadar, cunoscută în mediile savante atunci când revoluționarii americani căutau o formulă de alianță între noile state care luptau pentru independență față de Coroana britanică. Una dintre temerile americanilor era, de altfel, posibilitatea ca fostele colonii să fie atrase, singure sau cu ajutor de peste Ocean, într-o spirală a violenței similară cu ceea ce se întâmpla în Europa, unde statele erau angajate în conflicte cronice și distructive. Temerile acestea nu erau lipsite de fundament. Între cele 13 colonii existau rivalități intense, fiecare avea la dispoziție trupe, iar revendicările teritoriale duceau, ocazional, la incidente armate.

Prima Constituție a statelor americane s-a numit, de aceea, Articolele Confederației și Uniunii Perpetue. Ideea a fost preluată în Preambulul Constituției din 1787. Republica americană și-a asumat, la începuturile sale, o misiune istorică de pace.

7. Drepturile și libertățile constituționale

Carta Drepturilor

Statutul aproape mitologic pe care îl are în prezent Carta Drepturilor (lista primelor zece amendamente la Constituție) nu trebuie să ne înșele cu privire la semnificația sa inițială. Într-o scrisoare a Secretarului de Stat și a viitorului Președinte, Thomas Jefferson, acesta îi anunța pe guvernatorii statelor cu privire la câteva legi. O ocazie pentru a-i informa, între altele, și despre ratificarea primelor zece amendamente la Constituție: „Vă trimit două copii, autentificate, ale unei legi privind anumite zone de pescuit ale Statelor Unite... ale unei legi ce stabilește oficii și drumuri poștale, precum și ratificarea, de către trei sferturi dintre Legislativele statelor a anumitor articole adăugate ca amendament la Constituția Statelor Unite."

Cel care a propus la Convenția de la Philadelphia ca o declarație a drepturilor să fie cuprinsă în Constituția federală a fost George Mason, delegat din Virginia. Propunerea sa a fost respinsă unanim de ceilalți delegați. Motivele acestei respingeri sunt complexe. Unii delegați,

precum Hamilton, credeau că o Cartă a Drepturilor nu este necesară, pentru că poporul nu cedează sau transferă nici un drept către Uniune, deci nu există nici un drept anume care să fie protejat de interferența Guvernului federal. Alt argument privea natura enumerării presupuse de o asemenea Cartă. Dacă enumerarea este exhaustivă, atunci Guvernul va fi liber să încalce orice drepturi neenumerate.

Pe de altă parte, în convențiile de ratificare și în dezbaterile din jurul ratificării una dintre principalele cerințe a fost adoptarea unei Carte a Drepturilor similară celor din unele state ale Uniunii, precum Virginia. Pentru a asigura ratificarea de către state influente precum Massachusetts sau New York, Federaliștii au acceptat această recomandare. James Madison, care a fost unul dintre principalii oponenți ai Cartei, a devenit principalul autor al acestui nou document, elaborat în parte pe baza recomandărilor venite din partea convențiilor de ratificare.

O chestiune discutată în momentul elaborării Cartei Drepturilor a fost aceea a formei în care stipulațiile sale trebuie inserate în Constituție. James Madison a pledat pentru încorporarea lor în textul existent la acea dată, o procedură astăzi comună. Roger Sherman, pe de altă parte, a susținut ideea adăugării Cartei la Constituție. După ce a înclinat inițial către acceptarea propunerii lui Madison, Congresul a optat pentru varianta lui Sherman[118].

---

118. Vezi Edward Hartnett, *A 'Uniform and Entire' Constitution: Or, What if Madison Had Won?*, în *Constitutional Commentary*

Inițial, Carta Drepturilor supusă ratificării primului Congres la 25 septembrie 1789 avea 12 articole în locul celor 10 cunoscute astăzi. Primul dintre cele 12, tratând chestiunea mărimii Congresului, nu a fost ratificat niciodată, iar cel de-al 12-lea a fost ratificat peste două secole, în 1992, devenind Amendamentul XXVII.

Carta Drepturilor a intrat în vigoare la 15 decembrie 1791, după ce grupul de zece amendamente a fost ratificat de Legislativele unui număr suficient de state. În primele decenii semnificația sa a fost limitată de interpretarea potrivit căreia Carta privește doar autoritatea Uniunii și nu poate limita puterea statelor. De la sfârșitul secolului al XIX-lea însă, Carta Drepturilor a fost extinsă și asupra statelor prin „doctrina încorporării" (*incorporation doctrine*) elaborată de Curtea Supremă. Principalul mecanism prin care s-a făcut acest lucru a fost interpretarea Amendamentului XIV despre garanțiile respectării drepturilor legale[119].

(15, vara 1998: 251–297), și Price Marshall, *A Careless Written Letter – Situating Amendments to the Federal Constitution*, în *Arkansas Law Review* (51: 95–115, 1998). Despre Carta Drepturilor (*Bill of Rights*) în general, vezi Irving Bryant, *The Bill of Rights: Its Origin and Meaning* (Bobbs-Merrill: Indianapolis, IN, 1965) și Bernard Schwartz, *The Great Rights of Mankind: A History of the American Bill of Rights* (Madison House: Madison, WI, 1992). Recepția Cartei Drepturilor este discutată în *The Bill of Rights in Modern America*, David J. Bodenhamer și James W. Ely Jr. (ed.) (Indiana University Press: Bloomington, IN, 1993).

119. Pentru o abordare critică a doctrinei încorporării, vezi lucrările lui Raoul Berger, *Government by Judiciary: The*

„Drepturile sociale“ și „drepturile civile“

Atât textul original al Constituției, cât și articolele originare ale Cartei Drepturilor sunt documente ale secolului al XVIII-lea. Acest lucru explică, din start, de ce anume „drepturile sociale“ sunt absente din Constituția americană. De-a lungul celor două secole care au urmat ratificării Constituției au existat diverse încercări de a înscrie în lista amendamentelor prevederi „sociale“, cum ar fi amendamentul ce interzicea munca copiilor, votat în 1924 de Congres, însă neratificat de statele federației. Drepturile sociale în Statele Unite, atâtea câte sunt, au fost adoptate prin legi federale. Așa a fost cazul, spre exemplu, cu salariul minim, care a fost legiferat în 1938[120].

Constituția americană se deosebește, astfel, de unele Constituții din Europa, care au codificat liste lungi de drepturi sociale. Un astfel de exemplu este Constituția Portugaliei (1976), care cuprinde numeroase prevederi „sociale“, cum ar fi drepturile sindicale, drepturile mamelor și ale bătrânilor etc. Și actuala Constituție a României (1991, revizuită în 2003) afirmă că România este un „stat social“ și codifică o serie de drepturi sociale. Prima legislație modernă a drepturilor sociale a fost aceea adoptată începând cu anul 1883 în Germania cancelarului

---

Transformation of the Fourteenth Amendment (Cambridge, Mass., 1977) și *The Fourteenth Amendment and the Bill of Rights* (University of Oklahoma Press: Norman și Londra, 1989).

120. Vezi Vivien Hart, *Bound by Our Constitution. Women, Workers, and the Minimum Wage* (Princeton University Press, 1994).

Bismarck. Un impuls major a venit însă din direcția regimului bolșevic din Rusia, care a început să promoveze sistematic „drepturile sociale", atât în Constituțiile și legile regimului sovietic, cât și pe plan internațional[121]. Un sondaj efectuat în 2002 de Columbia Law School a arătat că aproape două treimi dintre americani cred că expresia „De la fiecare după posibilități, fiecăruia după nevoi!" este din Constituția Statelor Unite. În realitate, formularea îi aparține lui Karl Marx.

O propunere de a adopta o listă a drepturilor sociale drept „A Doua Cartă a Drepturilor" (*Second Bill of Rights*) a fost avansată de Președintele Roosevelt la 11 ianuarie 1944, în Discursul despre starea națiunii ținut în fața Congresului. Printre aceste drepturi s-ar fi numărat „dreptul de a câștiga suficient pentru mâncare, haine și recreere adecvate", „dreptul fiecărei familii la o casă decentă" și „dreptul la o educație bună". Congresul nu a dat curs acestei propuneri, iar Roosevelt a murit la 12 aprilie 1945.

„Drepturile civile" par să ocupe în Statele Unite o poziție similară conceptului de „drepturi sociale" din discursul politic și juridic al statelor europene. În parte, lupta pentru drepturi civile a fost motivată de discriminare rasială, dar alți factori au fost importanți, cum ar fi lupta pentru dreptul la asociere sindicală ori în favoarea egalității de tratament pentru unele etnii sau confesiuni discriminate.

---

121. Vezi John Quigley, *Soviet Legal Innovations and the Law of the Western World* (Cambridge University Press, 2007).

Mișcarea pentru drepturi civile a primit un impuls decisiv odată cu adoptarea, în 1868, a Amendamentului XIV. Una din clauzele acestui amendament, cunoscută sub numele de „Clauza Protecției Egale“ (*Equal Protection Clause*) prevede că statele nu vor putea nega nimănui dreptul la egală protecție din partea legilor. Această clauză a generat un număr de cazuri foarte importante decise de Curtea Supremă a Statelor Unite. Un set de politici foarte controversate, cum ar fi aceea a Acțiunii Afirmative (*affirmative action*), sunt legitimate prin recursul la acest amendament.

Cea mai cunoscută etapă din istoria mișcării pentru drepturile civile este perioada anilor ’50-’60 a secolului XX. Personalități precum Martin Luther King și mișcări precum aceea împotriva războiului din Vietnam au determinat schimbări în atitudini și în legislație dintre care unele au fost reflectate și în plan constituțional. În 1964 Amendamentul XXIV a devenit parte a Constituției, prin care dreptul de a vota la nivel federal nu mai putea fi condiționat de plata unei capitații (*poll tax*). Acest gen de taxă era solicitat de unele state sau municipalități din partea cetățenilor care doreau să se înregistreze ca alegător, fiind folosit pentru a discrimina populația de culoare, dar și pe albii săraci, care nu aveau întotdeauna banii necesari. În momentul ratificării, doar cinci state (Virginia, Alabama, Texas, Arkansas și Mississippi) mai aveau aceste taxe electorale. Ultimul stat care a ratificat amendamentul a fost Alabama, în 2002. Opt state, printre care Arizona, Texas și Carolina de Sud, nu l-au ratificat, iar Mississippi

l-a respins, în 1962. Curtea Supremă, prin decizia în cazul *Harper v. Virginia State Board of Elections* (1966) a extins și la alegerile la nivelul statelor interdicția de a condiționa votul de plata capitației.[122]

Dreptul la judecata cu juriu

Acest drept este cu deosebire important în arhitectura Constituției americane și este protejat de nu mai puțin de două amendamente din Carta Drepturilor, după ce fusese recunoscut și de Articolul III al Constituției din 1787[123]. Judecata cu juriu este prezentă în programul politic al Revoluției Americane, lipsa juriului fiind menționată chiar și în textul Declarației de Independență (1776) ca fiind una dintre cauzele rebeliunii împotriva Coroanei britanice.

Originile juriului se găsesc în practica judiciară a cetăților grecești și în dreptul roman, însă juriul dreptului comun modern își are sursa directă în obiceiurile legale ale perioadei anglo-normande[124]. Disputa în jurul

---

122. Vezi Frederic D. Ogden, *The Poll Tax in the South* (University of Alabama Press, 1958) și Steven F. Lawson, *Black Ballots: Voting Rights in the South, 1944–1969* (Columbia University Press: New York, 1976).

123. Despre istoria și semnificația sistemului american cu jurați, Jeffrey Abramson, *We the Jury: The Jury System and the Ideal of Democracy* (Basic Books: New York, 1994).

124. Pentru o istorie a juriului, vezi William Forsyth, *History of Trial By Jury* (Londra, 1852). Cu privire la istoria timpurie

dreptului la judecată cu juriu atinge apogeul în Anglia, în secolul al XVII-lea. Urmând exemplul englez, coloniile americane stabilesc juriul ca un drept central al acuzatului. Ceea ce doreau coloniștii, în perioada Revoluției și a scrierii Constituției, era, așadar, păstrarea unei dimensiuni populare a puterii judiciare pe care o considerau necesară în contextul opoziției față de abuzurile puterii executive, mai înclinată să recurgă la măsuri excepționale, cum ar fi tribunalele militare.

În Europa secolului al XIX-lea există un interes considerabil pentru instituția juriului. Parțial, acest interes este determinat de exemplul Constituției britanice așa cum este ea prezentată de autori precum Montesquieu, în *Spiritul legilor* (1748). În Franța, judecata cu juriu este introdusă în 1791 prin decizia Adunării Constituante[125]. În Rusia, judecata cu juriu este introdusă în urma

---

a juriului în Anglia, vezi James Masschaele, *Jury, State, and Society in Medieval England* (Palgrave Macmillan, New York, 2008); vezi, de asemenea, *„The Dearest Birth Right of the People of England“. The Jury in the History of the Common Law*, John W. Cairns și Grant McLeod (ed.) (Hart Publishing: Portland, 2002). Despre alte aspecte legate de reglementarea constituțională a procedurilor și standardelor judiciare, vezi David J. Bodenhamer, *Fair Trial: Rights of the Accused in American History* (Oxford University Press, 1992) și Alfredo Garcia, *The Sixth Amendment in Modern American Jurisprudence: A Critical Perspective* (Greenwood Press: New York, 1992).

125. James M. Donovan, *Juries and the Transformation of Criminal Justice in France in the Nineteenth and the Twentieth Centuries* (The University of North Carolina Press: Chapel Hill 2010).

reformelor din 20 noiembrie 1864, fiind în scurtă vreme considerată un succes notabil[126]. În România curțile cu jurați au fost stabilite prin reforma Justiției din anul 1868. Juriile cuprindeau 12 cetățeni, militarii, preoții, servitorii cu simbrie și neștiutorii de carte pierzând însă dreptul de a fi jurat. Aceste curți cu jurați au funcționat până în 1938, fiind desființate în regimul dictaturii regale al lui Carol II.

Revenind la textul Cartei Drepturilor, acesta are două prevederi distincte cu privire la procesul cu jurați. În Amendamentul VI este prevăzut dreptul la juriu în cazul proceselor penale, iar în Amendamentul VII este prevăzut dreptul la juriu în cazul proceselor civile. Textul Amendamentului VI este detaliat, enunțând principiul celerității Justiției și stabilind caracterul public al procesului penal. De asemenea, este stipulată și regula după care juriul, „imparțial“, trebuie să fie din „Statul și din districtul în care s-a produs delictul“. Cu toate acestea, textul Constituției și al Cartei nu fac referință explicită la „juriul de vecinătate“ (*vicinage*) sau la un număr precis de jurați. Curent, se folosesc 12 jurați în procesele penale.

Amendamentul VII extinde dreptul la o judecată cu juriu pentru pricinile de drept civil în care se solicită daune ce depășesc suma de douăzeci de dolari. Amendamentul se referă explicit și la regulile „dreptului comun“,

---

126. Vezi Gary Rosenshield, *Western Law, Russian Justice, Dostoevsky, the Jury Trial, and the Law* (The University of Wisconsin Press: Madison, 2005).

ceea ce este o dovadă că autorii Constituției și ai primei liste de amendamente au dorit includerea acestor principii în edificiul constituțional american. De remarcat că juriile, în acest caz al disputelor civile, nu sunt obligate să ajungă la un verdict unanim, o simplă majoritate fiind suficientă. De asemenea, dreptul procesului cu juriu în cazurile de drept civil stabilit prin Amendamentul VII privește doar tribunalele federale și nu se extinde asupra cauzelor civile judecate în tribunalele statale.

Dreptul de a purta arme

Este unul dintre cele mai cunoscute drepturi consfințite de Constituția Statelor Unite, dar și unul dintre cele mai puțin înțelese drepturi. În Statele Unite există și acum o controversă aprinsă cu privire, spre exemplu, la dreptul cetățenilor de a purta arme de foc ascunse vederii sau la legitimitatea unor restricții impuse de Legislativele statelor, cum ar fi înregistrarea celor care cumpără arme[127].

---

127. Despre controversele contemporane cu privire la dreptul de a purta arme, vezi Mark V. Tushnet, *Out of Range. Why the Constitution Can't End the Battle Over Guns* (Oxford University Press, 2007). Despre istoria celui de-al doilea amendament, vezi Patrick J. Charles, *The Second Amendment. The Intent and Its Interpretation by the States and the Supreme Court* (McFarland & Company, Inc., Publishers: Jefferson, Carolina de Nord și Londra, 2009). O analiză a dreptului de a purta arme în contextul discursului despre obligațiile civice este cartea lui Saul Cornell, *A Well-Regulated Militia. The Founding Fathers and the Origins of Gun Control in America* (Oxford University Press, 2006).

În esență, discuția este centrată în jurul următoarei dileme: este dreptul de a purta arme unul individual, al omului sau cetățeanului? Sau este unul colectiv, al unor „miliții“ organizate oficial sau, cel puțin, susceptibile de a fi reglementate de puterile statului?

În fapt, situația este încă și mai complexă. Dincolo de scopurile militare și de autoapărare, armele sunt folosite și la vânătoare. Îi este interzis Guvernului să limiteze posesiunea și uzul armelor de vânătoare în virtutea Amendamentului II? Nici ceea ce anume înseamnă „arme“ în contextul acestui amendament nu este clar. Este limpede că dreptul de a purta o archebuză nu este chiar totuna cu a achiziționa rachete antiaeriene sau un tanc de asalt.

Și cât de relevant mai este acest drept astăzi? La vremea când Părinții Fondatori cântăreau principiile guvernării republicane, ideea că „poporul sub arme“ poate fi o pavăză împotriva tiraniei este credibilă. O parte din trupele care au luptat împotriva armatelor engleze erau voluntari în cea mai nobilă tradiție a societății americane, fermieri veritabili care se asociaseră pentru a lupta pentru drepturile lor. În condițiile în care un stat contemporan are la dispoziție arme cu o putere distructivă imensă și care pot fi încredințate numai unor profesioniști ai carierei militare, ce relevanță mai are, în zilele noastre, apelul la mlițiile cetățenești?

Acestea sunt aspecte care nu pot fi epuizate într-un comentariu de câteva paragrafe. Însă câteva elemente pentru înțelegerea sensului Amendamentului II trebuie să

includă și adoptarea, de către Congres, în 1792, a Legii Milițiilor (*Militia Act*). Textul acestei legi stabilește că toți cetățenii (bărbați și albi) între optsprezece și patruzeci și cinci de ani au obligația să se înroleze într-o miliție și să își procure arme. Spre exemplu, cetățenii trebuie să dețină câte o muschetă sau o flintă, o baionetă și nu mai puțin de douăzeci și patru de cartușe potrivite, iar căpitanii trebuie să poarte, în plus, și sabie sau hanger.

Originile acestei legi trebuie căutate în dezbaterile cu privire la meritele milițiilor în raport cu o armată permanentă. Gânditori republicani precum Machiavelli, Algernon Sidney, James Harrington sau Robert Molesworth stabiliseră deja că într-un stat bine ordonat cetățenii trebuie să dea dovadă de virtute marțială. Pentru a întreține un spirit public favorabil libertății, cetățenii trebuie să dețină arme și să se organizeze în miliții. Scopul acestora este de a apăra statul de dușmanii din afară, dar și de aceia dinlăuntru. Iar dintre dușmanii interni, nu Guvernarea tiranică, abuzivă, este cel mai de temut. Instrumentul favorit al tiranilor este, în această optică, o armată permanentă, formată din mercenari, de regulă străini. Milițiile reprezintă, astfel, puterea corpului cetățenesc împotriva uzurpatorilor interni sau externi ai libertății politice. Dreptul supușilor de a purta arme fusese deja recunoscut în Declarația Drepturilor din Anglia, un document citat de coloniștii americani impotriva tentativelor trupelor engleze de a-i dezarma.

Dreptul de a purta arme pare, așadar, o specie a dreptului de a rezista guvernării abuzive și, mai departe în

ordine logică, chiar o subspecie a dreptului de autoapărare în general. În această formulă, dreptul de a purta arme este derivat din dreptul natural pe care fiecare îl avem de a ne apăra viața. Aceasta poate fi amenințată de un stat inamic, de un tiran sau de un criminal de rând. Este, prin urmare, dreptul de a rezista sau de a ne apăra unul colectiv sau unul individual?

În timpurile moderne filozofii, moraliștii și juriștii au dat răspunsuri foarte diferite. Unele dintre acestea erau cunoscute și de revoluționarii americani. La finele secolului al XVIII-lea John Locke a teoretizat un drept la revoluție. În *Al doilea tratat asupra guvernării*, acest drept la revoluție este mai degrabă al întregului popor. Dar tot în *Al doilea tratat* el propune un drept la viață și la proprietate care este strict individual.

În perioada Revoluției americane și a consolidării sistemului federal, gânditorii din fostele colonii aveau, la rândul lor, opinii destul de variabile asupra acestui subiect. George Washington, spre exemplu, era ostil milițiilor, considerând că le lipsește disciplina și nu au o valoare militară semnificativă. Washington a fost, de altfel, și unul dintre principalii avocați ai unei armate profesionalizate. Pe de altă parte însă, în Legislativele multor state din perioada revoluționară, precum Virginia, Declarațiie Drepturilor din noile constituții recunosc, uneori în termeni mai tari decât Constituția federală, dreptul de a purta arme al cetățenilor. Statele noii Confederații sau Uniuni aveau, fiecare, legi cu privire la miliții și la instruirea militară a cetățenilor. Cerința ca

cetățenilor să li se recunoască dreptul de a purta arme se regăsește și în documentele prin care state individuale au ratificat Constituția americană, una din temerile lor fiind aceea că guvernul federal ar putea încerca o lovitură de forță împotriva unuia sau altuia dintre statele federației[128].

O interpretare rezonabilă a celui de-al doilea amendament ar fi aceea că se referă la un drept al cărui exercițiu este colectiv, dar care presupune o recunoaștere, limitată, a unui drept individual de a deține și de a purta arme în scopul apărării statului și a individului, deopotrivă. Cât despre cuprinderea termenului, pentru cei care au scris și au votat Carta Drepturilor, „milițiile" reprezentau, în ultimă instanță, întreg corpul poporului capabil să poarte arme.

Referința la „milițiile bine rânduite" trebuie înțeleasă în contextul dezbaterilor dintre Federaliști și Anti-Federaliști. Ultimii mai degrabă se opuneau instituirii unei asemenea armate, în vreme ce federaliștii insistau mai curând pe nevoia unei armate permanente. Ambele opțiuni erau privite ca rezonabile la acea vreme. Trupele coloniștilor care au câștigat Războiul de Independență erau formate atât din armata profesionalizată a Congresului Continental, cât și din diverse miliții locale. Trupele englezilor, de asemenea, cuprindeau atât formațiuni

---

128. Vezi și Robert J. Cottrol (ed.), *Gun Control and the Constitution: Sources and Explorations of the Second Amendment* (Garland: New York, 1994).

profesionale, cât și miliții loialiste. Doar față de trupele de mercenari există o ostilitate în epocă, în parte și pentru că în tabăra engleză luptaseră și mercenari germani din Hesse. Trebuie spus însă că acești mercenari erau mai degrabă trupe de recruți și de oameni care ajunseseră într-o stare de servitute pentru delicte precum neplata datoriilor; uneori ei nici nu primeau soldă. Erau însă priviți ca trupele private ale regelui, care avea și calitatea de elector al Hanovrei și primise sprijinul unor principi germani.

Este de remarcat și faptul că milițiile nu sunt menționate doar în al doilea Amendament, ci chiar în textul Constituției de la 1787. Articolul I dă dreptul Congresului de a reglementa milițiile, în vreme ce statelor li se rezervă dreptul de a numi ofițeri ai acestor trupe și dreptul de a le antrena, dar numai în cadrele prescrise de Congres. Tot despre Congres se afirmă că are dreptul de a chema milițiile pentru a suprima insurecțiile. Deducem de aici că milițiile compuse din cetățeni înarmați nu sunt simple asociații voluntare, neaflate sub vreo autoritate oficială. Rolul lor este tocmai de a asigura ordinea publică. Legislatorii americani trebuie să își fi amintit evenimentele din 1786, când „Rebeliunea lui Shays“ a cuprins o parte a statului Massachusetts[129]. Scopul ultim al reglementărilor despre miliții, așadar, este de a permite

129. Despre Rebeliunea lui Shay, vezi David P. Szatmary, *Shays' Rebellion: The Making of an Agrarian Insurrection* (The University of Massachusetts Press: Amherst, 1980).

Congresului să aibă la dispoziție un mijloc de a reprima violența internă, fără însă a se baza exclusiv sau măcar în principal pe o armată permanentă[130].

Libertatea cuvântului și a tiparului

Una dintre cele mai cunoscute prevederi ale Cartei Drepturilor este aceea referitoare la libertatea cuvântului și a tiparului, enunțată în Amendamentul I. Aceste libertăți trebuie însă analizate în context, pentru că sensul lor s-a schimbat odată cu evoluția societății americane[131].

Dreptul englez cuprindea numeroase restricții relative la libertatea cuvântului. Critica religioasă era adesea interpretată ca blasfemie. Criticarea regimului sau revendicarea unor drepturi politice erau privite cu foarte puțină îngăduință. Cât despre libertatea tiparului, aceasta pur și simplu nu exista în multe părți ale Europei, unde era în

---

130. Vezi David C. Williams, *The Mythic Meanings of the Second Amendment. Taming Political Violence in a Constitutional Republic* (Yale University Press, 2003), p. 43. De remarcat că ideea folosirii unei armate permanente, profesionale, nu era complet exclusă, chiar în cazul rebeliunilor interne. Astfel, Hamilton recunoaște, în *Scrisorile Federaliștilor* (nr. 28) că, în cazul unei insurecții generalizate, folosirea unei armate permanente este inevitabilă.

131. Pentru o istorie a ideilor și atitudinilor cu privire la libertatea cuvântului, vezi Stephen M. Feldman, *Free Expression and Democracy in America. A History* (The University of Chicago Press: Chicago și Londra, 2008).

vigoare un sistem al licențierii, ce presupunea autorizarea expresă a publicațiilor de către un oficial sau un cleric special desemnat. Anglia și Olanda erau cele două mari excepții. În Anglia exista o viguroasă presă politică, iar Olanda devenise centrul european al tipăriturilor clandestine și radicale.

Influența ideilor engleze explică faptul că dintre cele treisprezece colonii, nouă (plus Vermont) au adoptat prevederi care protejau libertatea presei. Massachusetts, spre exemplu, pare să fi preluat în Constituția sa un pasaj din Gordon și Trenchard, autorii *Scrisorilor lui Cato* (1720-1723), o serie de eseuri cu tentă republicană, care au avut o circulație considerabilă în America prerevoluționară: „Libertatea presei fiind necesară pentru asigurarea libertății într-un stat, ea nu va fi restrânsă în acest Commonwealth."[132]

Cu toate că sensul libertății tiparului din Amendamentul I pare evident, acesta are, de fapt, la origine, un înțeles destul de restrâns. În tradiția dreptului britanic, transmisă în colonii prin *Comentariile* lui Blackstone, libertatea tiparului înseamnă doar absența nevoii de a avea o licență care să permită, explicit, publicarea unui text și nicidecum lipsa de responsabilitate pentru conținutul textului respectiv sau ilegitimitatea unor restricții legale cu privire la ceea ce poate fi publicat. Pe de altă

---

132. Vezi Lucas A. Powe, Jr., *The Fourth Estate and the Constitution. Freedom of the Press in America* (University of California Press: Los Angeles, 1991), p. 26.

parte, în Statele Unite, la finele secolului al XVIII-lea, exista deja o ideologie liberală cu privire la rolul presei politice, acela de a le permite cetățenilor să țină sub observație Guvernul și de a facilita dezbaterea politică la nivelul societății. Într-o scrisoare din 1787, Thomas Jefferson afirma: „Pentru că baza guvernării noastre trebuie să fie opinia poporului, scopul nostru principal este să facem în așa fel încât aceasta să fie aceea corectă, iar dacă ar fi ca eu să decid dacă să avem guvernare fără ziare, sau ziare fără guvernare, nu voi ezita nici o clipă să aleg a doua variantă."[133]

La aceasta se adaugă și o toleranță foarte ridicată a societății la un gen de retorică stridentă în materie politică. Ziarele timpului sunt pline de acuzații și invective care, în alte situații, ar fi fost interpretate ca un semn al anarhiei. În parte, această toleranță are rădăcini engleze. În *Scrisorile lui Cato*, Gordon și Trenchard susținuseră că libertatea presei este cu neputință de disociat de anumite abuzuri comise în numele acesteia. Cu aproape un secol înainte, John Milton arătase, în *Areopagitica* (1644), că și eroarea are un rol în descoperirea adevărului. Nimeni

---

133. Vezi Jeffery A. Smith, *Printers and Press Freedom. The Ideology of Early American Journalism* (Oxford University Press, 1988), p. 163. Universul presei din perioada Revoluției și Republicii timpurii este discutat de Jeffrey L. Pasley, *The Tyranny of Printers. Newspaper Politics in the Early American Republic* (University Press of Virginia: Charlottesville și Londra, 2001) și de Marcus Daniel, *Scandal & Civility. Journalism and the Birth of American Democracy* (Oxford University Press, 2009).

nu poate să își aroge un rol de cenzor, mai credea Milton, pentru că nimeni nu este infailibil.

În secolul XX, Curtea Supremă a clarificat sau a extins prevederile Amendamentului I și la modalități de expresie contemporane, cum ar fi comunicarea pe Internet sau prin televiziune. De asemenea, au intrat sub protecția acestui amendament unele acte cenzurate prin legi contra obscenității sau prin reglementări ce vizează activitățile comerciale.

Dreptul de vot

Faptul că textul Constituției datează din 1787 explică și absența garantării dreptului de vot dintre stipulațiile acestui document. Singurul pasaj unde apare un drept de vot extins este în Articolul I, unde se precizează că pentru alegerea Camerei Reprezentanților „calificările" necesare alegătorilor vor fi identice cu acelea pentru alegerea Camerei celei mai numeroase a Legislativului local. Intenția întemeietorilor Republicii pare, așadar, să fi fost aceea de a lăsa condificarea dreptului de vot la latitudinea statelor.

„Calificările" alegătorilor au variat de-a lungul timpului, în funcție de legile în vigoare. La început, de regulă, aveai drept de vot dacă erai alb, bărbat, posesor de proprietate și aveai reședința stabilă în statul respectiv. În perioada colonială, în unele locuri erau privați de dreptul la vot și catolicii sau evreii, iar în prima Constituție a

statului Carolina de Sud (1776) pentru a avea drept de vot trebuia să accepţi „existenţa unui Dumnezeu", o prevedere îndreptată, evident, împotriva ateilor. În perioada Revoluţiei, circa 60% dintre adulţii albi puteau vota, ceea ce era mai mult decât în Anglia, unde legile erau mult mai restrictive.[134]

Cât despre dreptul de vot al femeilor, acesta este recunoscut de Constituţia americană prin Amendamentul XIX, ratificat în 1920, adoptat cu susţinerea Preşedintelui Woodrow Wilson, în climatul de după Primul Război Mondial, când numeroase state, printre care Canada, Olanda şi Rusia sovietică, au recunoscut femeilor dreptul de vot[135]. SUA se înscriau astfel într-o mişcare generată de Primul Război Mondial, când femeile au jucat în rol important în economie şi în administraţie, suplinind lipsa bărbaţilor plecaţi pe front. În aceeaşi perioadă dreptul de vot le este recunoscut femeilor în Austria (1918), Germania (1918), Ungaria (1918), Olanda (1919) sau Cehoslovacia (1920).

Statele Unite au devenit, astfel, una dintre ţările care au acordat destul de timpuriu votul femeilor, mai târziu decât Noua Zeelandă (1893), Australia (1902)

---

134. Despre istoria dreptului de vot în America, vezi Alexander Keyssar, *The Right to Vote. The Contested History of Democracy in the United States* (Basic Books: New York, 2000).

135. Vezi Jennifer K. Brown, *The Nineteenth Amendment and Women's Equality*, în *Yale Law Journal* 102 (iunie 1993): 2174–2204.

sau Finlanda (1906), dar mai devreme decât Portugalia (1931), Franța (1944), Italia (1946) sau Elveția (1971).

Amendamentul XIX a consfințit un drept care era deja exercitat, la nivel individual, de unele femei încă din perioada colonială. În 1790 New Jersey a devenit primul stat care a recunoscut explicit dreptul femeilor de a vota, însă acest drept a fost retras, prin lege, după mai puțin de două decenii. În 1869 Wyoming a recunoscut prin lege dreptul de vot al femeilor, însă în acea perioadă avea doar statutul de teritoriu federal. Abia în 1890 Wyoming este admis în Uniune, moment în care devine singurul stat ce recunoaște acest drept. În 1893 Colorado devine primul stat în care bărbații, printr-un referendum, recunosc dreptul femeilor de a vota, iar în 1896 Utah devine primul stat în care acest drept este înscris în Constituție.

Nici vârsta minimă de vot nu este înscrisă în Constituția din 1787. Primul stat american care a recunoscut dreptul tinerilor de 18 ani de a vota la nivel statal și local a fost Georgia, în 1943. La nivel federal acesta devine o parte a Constituției abia în 1971, prin Amendamentul XXVI, adoptat în contextul dezbaterilor despre rolul și opțiunile politice ale tineretului american în perioada războiului din Vietnam. La data când au fost inițiate în Congres dezbaterile pe marginea sa, doar trei state aveau pragul de optsprezece ani, majoritatea acceptând o vârstă minimă de douăzeci și unu de ani. Amendamentul a fost ratificat în doar trei luni, fiind astfel amendamentul ratificat cel mai repede din istoria constituțională americană.

Opt state, printre care Florida, Nevada și New Mexico, nu l-au ratificat încă, iar trei (Virginia, Wyoming și Georgia) l-au ratificat după intrarea sa în vigoare.[136]

Ca o regulă generală, democrațiile au avut limita de vârstă fixată la 21 de ani. Abia după cel de-al Doilea Război Mondial a început mișcarea de coborâre a acestei limite la 18 ani. Doar Japonia are 20 de ani, iar în Italia această limită e de 25 de ani pentru alegerile pentru Senat. Austria este o excepție, permițând, din 2007, votul de la 16 ani. Prima țară care a introdus votul la 18 ani a fost Cehoslovacia, în 1946. În acele alegeri, aproape libere după standardele vremii, comuniștii au obținut un scor excelent (38%).

Drepturile poporului

Cele mai cunoscute cuvinte ale Constituției din 1787 sunt, fără îndoială, cele din deschiderea Preambulului: „Noi, Poporul“ (*We, the People*). Legea fundamentală a Statelor Unite este, așadar, o expresie a voinței „Poporului“. Însă nicăieri în Constituție nu găsim o explicație sistematică a doctrinei suveranității populare. Pentru a înțelege cum 39 (din 55) de delegați ai statelor plus un secretar au semnat, într-o sală din Philadelphia, un

136. Vezi și Thomas H. Neale, *The Eighteenth Year Old Vote: The Twentieth-Six Amendment and Subsequent Voting Rates of Newly Enfranchised Age Groups* (The Congressional Research Service: Report No. 83-103 GOV, 1983).

document în numele „Poporului", trebuie să urmărim filonul ideilor cu privire la supremația populară.

O sursă majoră a ideilor democratice și republicane ale perioadei revoluționare este doctrina contractualistă, cunoscută mai nou ca teorie a „contractului social"[137]. În esență, contractualismul susține că puterea politică este bazată pe consimțământ, iar acest consimțământ se exprima sub forma unui contract, tacit sau explicit. O altă distincție comună în teoriile contractualiste este aceea dintre „contractul de asociere" și „contractul de guvernare". Primul este contractul prin care se asociază indivizi liberi, formând o societate. Al doilea este contractul prin care un grup de oameni astfel asociați aleg pe cineva (un om sau un grup) drept conducător sau suveran. Această alegere poate fi revocabilă sau irevocabilă, condiționată sau nu, în funcție de opțiunile unuia sau altuia dintre autori. Contractualismul a fost extrem de influent în secolele XVII-XVIII, iar principalii săi autori (John Locke în primul rând, dar și Algernon Sidney sau Thomas Hobbes) erau citiți cu atenție în coloniile americane[138]. Primele constituții coloniale din Carolina și Pennsylvania

---

137. Expresia provine din titlul cărții lui Jean-Jacques Rousseau, *Contractul social*. Aceasta a fost publicată însă în 1762, când doctrinele contractualismului modern aveau o istorie de cel puțin un secol.

138. Despre istoria contractualismului, vezi Cătălin Avramescu, *De la teologia puterii absolute la fizica socială. Finitudine și dezordine în teoria contractului social de la Hobbes la Rousseau* (ALL, București, 1998).

au fost scrise sub directa influență a lui Locke și a lui Sydney, iar pentru Franklin, aceste carte coloniale sunt adevărate contracte între cetățeni și stat.[139]

O altă sursă a discursului despre virtuțile poporului este influența lui Machiavelli și a scrierilor republicane engleze. Simplificând, se poate spune că până la finele secolului al XVIII-lea domina, în teoria și în discursul politic, o percepție negativă a oamenilor comuni. Cetatea democratică a Atenei, spre exemplu, era considerată un exemplu al exceselor la care poate ajunge guvernarea populară. O excepție, în acest peisaj, este valorizarea componentei democratice în discursul republican. Cititorii și admiratorii lui Machiavelli încep să accepte că o anumită măsură de dezordine, de tensiune, de agitație a celor mulți, este necesară pentru a susține un regim al libertății.

În perioada Revoluției și a primilor ani ai Uniunii, vocabularul suveranității populare este foarte divers. Pentru mulți membri ai elitei coloniilor devenite independente, teza puterii populare înseamnă, în fapt, că cei puțini deliberează, iar cei mulți consimt, explicit sau (preferabil) tacit. Cu toate acestea, trebuie să vedem chiar și în această poziție prudentă un spirit diferit față de cele al gândirii politice clasice, dominante pe Continent, pentru care consimțământul este secundar, inutil sau chiar primejdios.

---

139. Vezi Brunella Casalini, *Popular Sovereignty, the Rule of Law and the „Rule of Judges" in the United States*, în Pietro Costa și Danilo Zolo (ed.), *The Rule of Law. History, Theory and Criticism* (Springer: Dordrecht, 2007), p. 206.

Declararea independenței și formarea noilor state nord-americane au fost legitimate, astfel, de argumentele radicale (în contextul timpului) ale suveranității populare. Într-un Preambul, adoptat la 15 mai 1776, la rezoluția prin care chema la eliminarea oricărei autorități politice emanate de la Coroana britanică, Congresul Continental stabilea că guvernarea din America subzistă doar sub „autoritatea poporului". Legislativul din Massachusetts, în același an, exprima clar teza suveranității poporului: „Puterea suverană, supremă, absolută, cu neputință de controlat... rezidă întotdeauna în persoana Poporului (*Body of the People*)"[140]. Discursul politic al vremii conținea referințe consistente la „consimțământul popular" (*consent of the people*) ca bază a guvernării, precum și la „binele comun" sau „al poporului" ca scop suprem al acesteia. În Preambulul Constituției din 1787 este menționată „bunăstarea generală" (*general welfare*) a poporului.

Ideea suveranității populare a jucat un rol important încă din stadiul premergător Convenției de la Philadelphia, când gânditori precum Madison au explorat posibilitatea convocării unei convenții constituționale fără acordul statelor. Refuzul statului Rhode Island de a trimite delegați la Philadelphia, pe fondul cerinței, din

140. Christian G. Fritz, *American Sovereigns. The People and America's Constitutional Tradition Before the Civil War* (Cambridge University Press, 2008), p. 17.

Articolele Confederației, ca această Constituție să fie modificată doar cu acordul unanim al statelor, a făcut ca perspectivele unui acord în privința simplei revizuiri a Articolelor să fie improbabil.

Rezultatul acestui blocaj a fost reactivarea unei interpretări radicale a doctrinei suveranității populare. Poporul, ca sursă ultimă a autorității politice, are mai mult decât dreptul de a consimți la măsurile guvernării, are dreptul de a aboli regimul și Constituția, pe care le poate înlocui cu ce regim sau Constituție dorește. Altfel spus, teoria suveranității populare implică, în această lectură, ideea puterii constituante a poporului. Madison va explica, în *Federalistul nr. 40*, că dreptul poporului suveran de a schimba sau de a aboli regimul politic a compensat orice defect al autorității formale a Convenției de la Philadelphia. O adeziune rigidă la „formulele“ din Articolele Confederației ar submina „dreptul prețios și transcendent al poporului“[141]. Scopul utilizării acestor argumente este clarificat de George Washington, într-o scrisoare din decembrie 1787: „Dacă vreunul dintre state crede că poate dicta o Constituție întregii Uniuni, va vedea că se înșală.“[142]

O abordare similară exista deja în noul constituționalism al unor state americane precum Massachusetts sau Pennsylvania. O sursă a acesteia este tot în filozofia

141. Vezi și Fritz, *op. cit.*, p. 140.
142. Citat în Calvin H. Johnson, *op. cit.*, p. 79.

politică a lui John Locke. Acesta stabilise că în cazul abuzului de autoritate indizivii sunt absolviți de datoria de a asculta, pentru că puterea exercitată ilegal înseamnă de fapt reîntoarcerea la starea de natură, unde relația de subordonare se bazează pe forță, nu pe consimțământ. Iar din această stare de natură poporul iese transferându-și dreptul natural de autoapărare și legitimând un nou deținător al puterii politice supreme.

Mai dificil este de stabilit când anume sunt îndeplinite condițiile unei asemenea revoluții constituționale. Când se poate trece de la dreptul individual de rezistență la dreptul colectiv de a aboli un regim politic și de a institui altul?

În *Al doilea tratat despre guvernare*, John Locke propune o teorie cu privire la „mandatul“ (*trust*) celor care guvernează. Atunci când există o violare a termenilor mandatului (*breach of trus*t) poporul regăsește „dreptul suprem de a înlătura sau de a modifica Legislativul“, atunci când acesta, sau oricare altă instituție a regimului, atentează la „libertățile și la drepturile lor de proprietate“. Iar chestiunea: „Cine judecă [justificarea rebeliunii împotriva autorității]?“ nu are răspuns pe această lume, pentru că nu există o putere mai mare decât a poporului, care să îl judece pe acesta. În cuvintele lui Locke „Judecata este a Divinității“ (*Appeal to Heaven*).

Teoria lui Locke este, la rândul său, influențată de o modificare adusă teoriei regimului mixt, operată de George Lawson în lucrarea sa *Politica sacra et civilis* (1660). Pentru Lawson, regimul mixt este dizolvat atunci când

fie și doar unul singur dintre elementele sale nu își îndeplinește rolul constituțional.[143]

Pentru autorii Constituției din 1787, așadar, „Poporul", ca persoană legală avea dreptul, colectiv, să schimbe sau chiar să abolească un regim, indiferent de stipulațiile formale ale cartelor constituționale, în momentul în care una sau mai multe dintre puterile și instituțiile acestuia erau fie abuzive, fie ieșite din echilibrul prescris de constituție.

Ratificarea de către popor este procedura prin care, retrospectiv, se verifică această voință constituțională. Pentru Madison, ratificarea Constituției prin convenții populare este „indispensabilă", iar pentru Hamilton aceasta însemna respectarea „principiilor Revoluției [din 1776]". Chiar și criticii Constituției prezenți la Philadelphia erau de acord că autoritatea populară, exprimată prin convențiile de ratificare, conferă legitimitate proiectului. Elbridge Gerry afirma că această putere a poporului conferă „demnitate" noii Constituții, iar George Mason considera acțiunea populară ca „esențială și importantă" pentru a traduce în fapt intențiile Convenției[144].

143. Despre Lawson, vezi Conal Condren, *George Lawson's „Politica" and the English Revolution* (Cambridge University Press, 2002) și Julian H. Franklin, *John Locke and the Theory of Sovereignty: Mixed Monarchy and the Right of Resistance in the Political Thought of the English Revolution* (Cambridge University Press, 1981).

144. Fritz, *op. cit.*, p. 139. Despre teoriile Federaliștilor cu privire la popor și la suveranitatea populară, vezi Kathleen O. Potter, *The Federalist's Vision of Popular Sovereignty in the New American Republic* (LFB Scholarly Publishing LLC: New York, 2002).

Iată de ce invocarea „Poporului", din Preambul, nu este un simplu artificiu retoric. Contemporanii Convenției de la Philadelphia recunoșteau vocabularul și teoriile suveranității populare, care era deja o realitate în statele americane, în contextul Revoluției declanșate în 1776.

Pe de altă parte, trebuie să observăm și limitele și rezervele pe care creatorii Constituției din 1787 le aveau față de ideea unei guvernări populare. Elbridge Gerry afirmase, în timpul Convenției, că „relele pe care le vedem acum provin din excesul de democrație". Edmund Randolph remarcase, și el, „turbulențele și nebuniile democrației"[145]. După invocarea Poporului în Preambulul textului, acesta dispare practic dintre rândurile Constituției, referințele principale fiind la statele Uniunii și la cetățenii individuali. Carta Drepturilor, la rândul său, menționează nu drepturi colective, ci drepturi care protejează individul de majoritate, inclusiv de acțiunea majorității[146].

Un motiv al reținerilor față de ideea democratică din planul Constituției din 1787 ține de situația economică și legală. Adunările statelor, ca urmare a presiunii populare, legiferau măsuri împotriva creditorilor, împiedicându-i să își recupereze datoriile. Tipărirea de certificate de valoare fără acoperire era de asemenea o

145. Vezi Francis D. Cogliano, *Revolutionary America 1763–1815. A Political History* (Routledge: New York și Londra, 2009), pp. 159–160.

146. Vezi Fritz, *op. cit.*, p. 145.

problemă, într-o epocă în care speculația devenise o activitate de masă[147].

Poporul reapare, în finalul Cartei Drepturilor, în Amendamentele IX și X. Ambele sunt inspirate de lucrările Convenției de ratificare din statul Virginia. Primul dintre aceste două amendamente stabilește că „enumerarea" drepturilor din Constituție (în particular, enumerarea din Articolul I) nu trebuie „interpretată" (*construed*) ca o negare sau o diminuare a drepturilor reținute de „popor" (*people*). Acest amendament a suscitat interpretări dintre cele mai variate, unii comentatori susținând că limbajul este iremediabil și chiar intenționat neclar, iar alții susținând că este singurul amendament care nu se referă la drepturi precise, ci la o manieră de a interpreta Constituția. De asemenea, nu era evident dacă „poporul" la care se referă amendamentul este un singur personaj colectiv sau dacă referința este la drepturile individuale ale cetățenilor, în general. Originea sa are de-a face cu controversa relativă la drepturile „enumerate" în Constituție. Epuizează această enumerare drepturile pe care trebuie să le respecte Guvernul federal? Sau mai există și alte drepturi, latente, naturale, pe care orice regim trebuie să le respecte?[148]

---

147. Vezi Woody Holton, *Unruly Americans and the Origins of the Constitution* (Hill and Wang: New York, 2007), pp. 274–275.

148. Despre amendamentul IX, vezi Randy E. Barnette (ed)., *The Rights Retained by the People: The History and Meaning of the Ninth Amendment* (George Mason University Press: Fairfax, VA, 1989) și Kurt T. Lash, *The Lost History of the Ninth Amendment* (Oxford University Press, 2009).

Ultimul amendament al Cartei Drepturilor, Amendamentul X, stabilește că puterile care nu sunt „delegate“ (*delegated*) Statelor Unite de către Constituție și nici nu sunt interzise prin aceasta statelor sunt „rezervate“ statelor și poporului. În formula inițială discutată de Congres erau menționate puterile „expres delegate“, însă această referință a fost modificată în textul final. Rezultatul este că Uniunea acumulează puteri care pot să fi fost delegate implicit. Amendamentul reia o idee din Articolele Confederației, care stabilea că „orice putere, jurisdicție sau drept“ care nu sunt „expres delegate“ confederației statelor sunt rezervate statelor. Adăugarea „poporului“ este o referință la poporul din statele respective, care conferă legitimitate regimului din fiecare stat al Uniunii.[149]

Semnificativ este însă și ce lipsește, nu doar ce există între prevederile Constituției relative la supremația poporului. Este complet absentă orice idee despre dreptul poporului de a „instrui“ alegătorii.

---

149. Despre Amendamentele IX și X, vezi Thomas B. McAffee, Jay S. Bybee și A. Christopher Bryant, *Powers Reserved for the People and the States: A History of the Ninth and Tenth Amendments* (Praeger: Westport, Connecticut și Londra, 2006). Amendamentul X este discutat și de R. Mark (ed.), *The Tenth Amendment and State Sovereignty: Constitutional History and Contemporary Issues* (Rowman & Littlefield: Lanham, MD, 2002). Despre democrația directă în America, vezi Thomas E. Cronin, *Direct Democracy: The Politics of Initiative, Referendum, and Recall* (Harvard University Press: Cambridge, MA, 1989).

Alegerile, în Anglia secolelor XVII-XVIII, aveau o logică destul de diferită de aceea a alegerilor contemporane. Reprezentanții locali erau priviți ca un fel de delegați ai districtelor unde aceștia erau aleși. În acest scop, ei primeau un set de indicații pe care urmau să le respecte în timpul mandatului lor. Acestea erau „instrucțiunile“, iar mandatul de acest tip este cunoscut în teoria constituțională ca „mandat imperativ“.

Acest tip de mandat a lăsat locul, în practica modernă, unui alt tip de mandat, numit acum „mandat reprezentativ“. În esență, deținătorul unui asemenea mandat, chiar dacă este ales într-un district electoral, reprezintă națiunea în întregimea sa. Prin urmare, el nu mai primește instrucțiuni imperative de la alegătorii săi. Aceștia nu mai au dreptul să îi retragă mandatul, alesul fiind astfel liber să voteze conform conștiinței sale. În Europa contemporană mandatul imperativ este interzis în numeroase Constituții.

În America la sfârșitul secolului al XVIII-lea, la fel ca în Anglia, mandatul imperativ era privit ca ceva normal. Mandatul reprezentanților, conform Articolului V al Articolelor Confederației, era supus unei puteri rezervate statelor de a rechema pe oricare dintre reprezentanții lor, oricând, și de a-i înlocui. Constituția statului Massachusetts (1780), încă în vigoare, menționează, la Articolul XIX, dreptul poporului de „a se aduna pentru a se consulta pentru binele comun și de a da instrucțiuni reprezentanților lor“[150].

---

150. Despre instrucțiuni și norme constituționale, vezi Christopher Terranova, *The Constitutional Life of Legislative*

Absența mandatului imperativ arată că fondatorii Constituției din 1787 nu intenționau să legitimeze o guvernare populară. Pentru ei, participarea prin alegeri, prin convențiile de ratificare și, la nevoie, prin revoluție, la schimbarea sau la menținerea ordinii constituționale nu însemna că instituțiile reprezentative trebuie să răspundă direct și strict pasiunilor populare. Dimpotrivă. În spirit republican, ei au gândit instituțiile Statelor Unite și ca un obstacol împotriva excesului democratic. Poporul are dreptul de a schimba Constituția, dar nu are un drept de a fi guvernat democratic pe baza acestei Constituții.

Instructions in America, în *New York University Law Review*, Vol. 84, pp. 1331, 2009.

8. Interpretare, revizuire, evoluție

Preambulul

O Constituție nu are în mod necesar un preambul. Actuala Constituție a României, spre exemplu, nu are o asemenea introducere. Însă alte Constituții au preambul pentru a indica, în linii generale, scopul și circumstanțele în care au fost scrise. Preambulul Constituției Statelor Unite poate fi considerat, așadar, o declarație solemnă asupra naturii acestui document și asupra scopurilor sale.

Primul lucru care iese în evidență în textul Preambulului este expresia „Noi, poporul..." (*We, The People*). Acest lucru marchează clar diferența față de precedenta Constituție, care era doar un tratat de asociere între state suverane. Constituția din 1787 este, în ultimă instanță, o Constituție a poporului, nu a statelor, și este bazată pe doctrina suveranității populare. Prevederile referitoare la modul de ratificare sunt, și acestea, în acord cu doctrina suveranității poporului. Întemeietorii Republicii au prevăzut că ratificarea se va face pe baza convențiilor constituționale (populare) din fiecare stat.

Formulele din Preambul cuprind idei cu privire la natura și identitatea noii republici federale. Pe de-o parte,

Preambulul se referă doar la „poporul Statelor Unite“, ceea ce a fost interpretat în sensul că Statele Unite formează un singur stat suveran, cel puțin din punctul de vedere al relațiilor internaționale. Pe de altă parte, același Preambul vorbește despre o „Uniune mai perfectă“, ceea ce implică o referință la Articolele Confederației și la nevoia de a revizui principiile relațiilor dintre fostele colonii devenite independente și asociate. Cele două elemente – referința la popor și referința la statele componente ale federației/confederației – pot fi remarcate și în Constituția Confederației Helvetice (1999), al cărei preambul menționează „poporul și cantoanele elvețiene“.

Preambulul Constituției americane iese în evidență și prin calitatea sa literară. Aceasta nu este doar un produs fericit al inspirației creatorilor săi. Participanții la Convenția de la Philadelphia erau animați de speranță în privința viitorului Uniunii, o speranță cvasireligioasă, pe care erau conștienți că trebuie să o transmită unor state și unor comunități de care depindea ratificarea. Ei erau formați într-o cultură în care retorica predicilor religioase era atent calculată pentru a facilita reforma spirituală a celor care le ascultă. Constituția este, prin conținut, un document secular. Însă ea exploatează un filon al retoricii religioase care îi dă un aspect de revelație seculară[151]. Într-un pasaj din *Federalistul nr. 37*, James

151. Vezi *The Paradox of Secular Revelation*, în Mitchell Meltzer, *Secular Revelations. The Constitution of the United States and Classical American Literature* (Harvard University Press, 2005).

Madison, într-o expresie ce amintește de Cicero, care afirma că legea naturală este înscrisă în sufletul omului cu degetul lui Dumnezeu, arăta că „Este cu neputință ca un om pios să nu perceapă [în Constituție] degetul acelei mâini atotputernice care s-a întins atât de des și de miraculos în ajutorul nostru în perioadele critice ale Revoluției". Încă din zilele în care membrii Convenției de la Philadelphia dezbăteau textul Constituției, aceasta a fost privită de numeroși oratori și politicieni ca un instrument al Divinității al cărui scop este realizarea destinului providențial al noii Republici americane[152].

Simbolurile și ritualurile politice

În comparație cu alte Constituții, aceea a Statelor Unite frapează prin lipsa aproape completă a simbolurilor și ritualurilor prescrise sau indicate în text. Ritualurile asociate cu puterea de stat americană sunt apărute pe parcursul istoriei Republicii, rezultând adesea din aranjamente *ad-hoc*. Un exemplu este discursul de inaugurare al Președinților americani. Deși nu este nimic în Constituție

---

O teorie cu privire la influența modelului hermeneuticii scripturale asupra teoriei constituționale este dezvoltată de Jaroslav Pelikan, *Interpreting the Bible and the Constitution* (Yale University Press: New Haven și Londra, 2004).

152. Vezi *The Constitution: „The Object of Divine Patronage"*, în Nicholas Guyatt, *Providence and the Invention of the United States, 1607–1876* (Cambridge University Press, 2007).

care să stipuleze un discurs programatic al noului Președinte, toți Președinții americani au urmat exemplul lui George Washington, care a rostit, la New York, în 1790, un asemenea discurs.

Singurele excepții sunt Discursul asupra Stării Uniunii, ceremonia formală de succesiune și jurămintele.

Constituția precizează, la Articolul II (secțiunea 3), că Președintele va „informa" Congresul, din timp în timp, asupra stării Uniunii. Exprimarea este foarte generală. Nu se deduce de aici vreo procedură de urmat și nici faptul că acest discurs va deveni un ritual anual important în mandatul unui Președinte al Statelor Unite. De altfel, cel de-al doilea Președinte american, Thomas Jefferson, a preferat să trimită Congresului un simplu mesaj, fără să se mai înfățișeze în persoană, cum făcuse Washington. Abia Woodrow Wilson a reluat formula inițială, a mesajului adresat în persoană Camerelor reunite, instituind tradiția contemporană a Discursului asupra Stării Uniunii.

Ceremonia formală de succesiune este dedusă mai curând decât precizată în detaliu în textul Constituției. Singurul element explicit formulat este jurământul depus de Președinte în momentul asumării puterii executive.[153] Nimic din întregul ceremonial din fața Capitolului din Washington D.C., un ceremonial care include o paradă

---

153. Discursurile inaugurale ale Președinților americani sunt colecționate și analizate în Robert V. Remini și Terry Golway, *Fellow Citizens. The Penguin Book of U.S. Presidential Inaugural Addresses* (Penguin Books: New York, 2008).

militară și o plimbare a cuplului prezidențial prin fața mulțimii nu poate fi dedus direct din textul constituțional.

Reținerea față de ceremonial și față de jurăminte își are originea în cultura protestantismului englez și scoțian. Puritanii și prezbiterienii au fost angajați, în secolele XVI-XVII, într-o polemică ce i-a opus catolicilor și anglicanilor cu privire la rolul și justificarea ritualului religios. Eliminarea cultului și imaginilor sfinților precum și simplificarea radicală a ritualului au fost unele dintre consecințele doctrinelor protestantismului radical. Pe de altă parte, Biserica Anglicană a ripostat prin legitimarea ritualului și ierarhiei ecleziastice și prin impunerea unor „teste religioase". Astfel, Parlamentul englez a trecut câteva „Legi privind testarea credinței religioase" (*Test Acts*) care cereau un jurământ sau o confesiune de credință. Scopul lor era eliminarea catolicilor din funcțiile publice. Această practică a fost abolită în 1829. Constituția americană din 1787 interzice, prin Articolul VI, impunerea de teste religioase sau jurăminte ca o condiție pentru a ocupa o funcție federală, dar cere, pe de altă parte, un jurământ de adeziune la Constituție[154]. Pentru aceia care, din motive religioase, nu acceptă să jure în fața unor autorități, dreptul anglo-american și Constituția prevăd posibilitatea unei declarații solemne (*affirmation*).

Reținerea republicană și puritană față de ritualurile tradiționale și aristocratice explică lipsa titlurilor formale,

154. Despre jurăminte și alte forme de discurs obligatoriu, vezi Haig A. Bosmajian, *The Freedom Not to Speak* (New York University Press, 1999).

elaborate, din documentele fondatoare ale Republicii americane, inclusiv din Constituție. Chestiunea titlului Președintelui a suscitat discuții în perioada primului Congres, Adams propunând să fie numit „Prea-Buna Sa Înălțime“ (*His Most Benign Highness*). Preferința lui Washington ar fi fost pentru „Înalt Prea-Puternicul“ (*His High Mightiness*). Ambele titluri ar fi urmat convențiile solemne ale monarhiilor europene. În cele din urmă, sobrietatea a învins. În documente funcția este menționată, pur și simplu, ca „Președinte al Statelor Unite“, iar în adresarea directă s-a încetățenit forma elementară, „Domnule Președinte“ (*Mr. President*)[155].

Simbolurile asociate puterii de stat americane nu sunt prevăzute în nici un fel în textul Constituției. Steagul Statelor Unite a evoluat gradual, din timpul Războiului de Independență până la versiunea curentă, care datează din 1960. Marele Sigiliu al Statelor Unite a fost adoptat înaintea Constituției, printr-o rezoluție a Congresului Confederației, din 1782. Sigiliul înfățișează un vultur pleșuv, simbolizând Statele Unite, care ține în gheare 13 săgeți (cele 13 colonii) și o ramură de măslin. În fața vulturului este un scut, iar deasupra vulturului stele aurii pe fond albastru, simbolizând gloria. Mottoul, inscripționat pe sigiliu, este *E Pluribus unum* („Din mai mulți, unul“). Acesta a fost considerat și mottoul neoficial al Statelor Unite până în 1956, prin care a fost adoptat, ca motto oficial *In God We Trust* („Credem în Dumnezeu“).

155. Vezi Robert V. Remini și Terry Golway, *op. cit.*, p. 1.

Pe revers este o piramidă cu un ochi divin și două inscripții: *Novus ordo seclorum* („Noua ordine a vremurilor") și *Annuit coeptis* („El [Dumnezeu] aprobă ce am început aici").

Interpretare

Lectura profesională sau măcar avizată a Constituției nu este simplă. Este simplă doar teoria care ne prescrie ce să nu facem. Constituția americană nu trebuie citită în mod naiv. Este un text din secolul al XVIII-lea. Acest lucru este important de reținut. Chiar dacă limbajul ni se pare familiar, multe dintre instituțiile, valorile și practicile lumii secolului al XVIII-lea sunt foarte străine de lumea noastră. Constituția americană a fost adoptată atunci când Boston (a treia urbe ca mărime din Uniune) era o așezare de mărimea Mizilului, pe locul actualei capitale americane creștea iarbă, iar o scrisoare trimisă de la Londra la New York avea nevoie de câteva săptămâni pentru a ajunge la destinatar.

Vocabularul acelei lumi nu este nicidecum unul care poate fi înțeles doar pe baza intuiției. Pentru a-i descifra secretele, este nevoie de un studiu istoric și teoretic atent. Ce sunt, spre exemplu, „mulițiile" la care face referire textul Constituției? De ce mențiuni indirecte la sclavie sunt presărate în atâtea paragrafe? De ce se face referire la „dolari" într-o perioadă în care Statele Unite nu băteau monedă? Ce sunt *bill of attainder* sau *corruption of blood*?

Constituția Statelor Unite nu este, pe de altă parte, un text juridic. Desigur, Constituția se menționează pe sine, într-un paragraf, ca „lege supremă a țării" (*supreme law of the land*). Dar ea este în realitate o cartă politică. Adoptată într-o convenție unde negocierile politice i-au dat formă și unde argumentele în favoarea sa au fost avansate de unii dintre cei mai importanți teoreticieni ai politicii care au scris vreodată, Constituția din 1787 trebuie înțeleasă pe fondul filozofiei politice moderne. Întrebări precum cele relative la limitele autorității publice, datoriile cetățeanului, libertatea individuală, pacea și războiul într-un sistem de state, forma republicană de guvernare – acestea erau chestiunile abordate de fondatorii Uniunii.

A citi și a traduce Constituția americană ca și cum aceasta ar fi fost scrisă ieri, de către juriști, este o eroare. Dar care sunt, atunci, principalele doctrine ale interpretării?[156]

Prima dintre acestea este „originalismul" (*originalism*). În esență, originalismul susține că înțelesul Constituției este acela fixat de cei care au compus acest text. Ceea

156. Interpretarea Constituției face obiectul unei vaste literaturi, din care amintim: David A. Strauss, *The Living Constitution* (Oxford University Press, 2010); Randy E. Barnett, *Restoring the Lost Constitution. The Presumption of Liberty* (Princeton University Press, 2004); Johnathan O'Neill, *Originalism in American Law and Politics. A Constitutional History* (The Johns Hopkins University Press: Baltimore și Londra, 2005); Dennis G. Goldford, *The American Constitution and the Debate over Originalism* (Cambridge University Press, 2005); Laurence H. Tribe & Michael C. Dorf, *On Reading the Constitution* (Harvard University Press, 1991).

ce trebuie să facă interpretul este să regăsească înțelesul originar al cuvintelor și expresiilor din Constituție. Interpretul, așadar, trebuie să posede un simț istoric pentru a înțelege și traduce vocabularul juridic și social al anului 1787 în termenii experienței noastre. El trebuie să înțeleagă dispozițiile Constituției așa cum le înțelegeau contemporanii acesteia și trebuie să analizeze motivațiile și scopurile creatorilor acesteia.

A doua doctrină (sau mai precis grup de doctrine, pentru că fiecare dintre acestea are mai multe variante) este aceea a „evoluționismului“ (*developmentalism*). Pentru evoluționiști, Constituția trebuie citită pe fondul evoluțiilor sociale. De pildă, ceea ce era odată perfect acceptabil în materie punitivă a devenit, în societatea de astăzi, o „pedeapsă crudă și neobișnuită“. Evoluționiștii argumentează că autorii Constituției nu aveau cum să anticipeze multe dintre circumstanțele în care prevederile acesteia au ajuns să fie aplicate. Ce înseamnă libertatea presei și a cuvântului, spre exemplu, în epoca Internetului? Cum trebuie citite stipulații constituționale în cazuri relative la manipularea genetică sau la oficializarea căsătoriilor între homosexuali? – chestiuni pe care întemeietorii Republicii nici nu bănuiau că vor trebui decise de Curtea Supremă, de Congres sau de Președinte.

O altă posibilitate este indicată de abordarea „structuralistă“ (*structuralism*). Structuralistul își pune problema modului în care diferite părți ale Constituției formează un întreg. Pentru aceasta, el urmărește relațiile dintre părți și matricea în care sunt acestea așezate. O sarcină deloc

ușoară, pentru că multe dintre principiile constituționale, cum ar fi separația puterilor, nu sunt menționate în mod explicit în text, însă este evident că ele regizează și explică logica prevederilor sale.

O soluție mai simplă este indicată de „textualism" (*textualism*). Exagerând, se poate spune că textualismul este o specie de fundamentalism constituțional. Un text, în lipsa probelor evidente că lucrurile stau altfel, înseamnă doar ce vedem că scrie în el. Textualismul atrage atenția asupra abuzului interpretării. Scopul unei Constituții este acela de a oferi repere stabile. Dacă aceste repere se schimbă în funcție de înclinațiile teoretice sau personale ale celor care o citesc și trebuie să o aplice, atunci se poate spune că acest scop este deturnat.

Amendare

Constituția americană este una dintre cele mai rigide Constituții democratice. Prevederile relative la amendarea acesteia sunt cuprinse în Articolul V. Cele două Camere ale Congresului trebuie să voteze un amendament cu două treimi, după care acest amendament trebuie ratificat de către cel puțin trei pătrimi din Legislativele statelor. Această procedură dificilă, mai ales în condițiile extinderii Uniunii la 50 de state, a făcut ca textul din 1787 să fie amendat abia de 27 de ori. Spre comparație, Constituția (*Grundgesetz*) germană din 1949 a fost amendată de peste 50 de ori până în acest moment.

Pe de altă parte, se poate spune că schimbarea Constituției se face, în Statele Unite, mai degrabă la nivelul interpretării decât la nivelul textului. Curtea Supremă, astfel, are un rol central în schimbarea prevederilor constituționale. Lucrul acesta este însă valabil și în contextul altor constituții scrise.

Una dintre cele mai puțin cunoscute prevederi ale întregii Constituții este existența unui mecanism alternativ de amendare. Acesta este cuprins tot în Articolul V si prevede convocarea unei Convenții constituționale la nivelul Uniunii, ca urmare a solicitării a două treimi dintre Legislativele Uniunii. Ratificarea, la rândul său, poate fi făcută în doar două treimi dintre state, dacă aceasta se face în convenții constituționale. Acest mecanism însă nu a fost niciodată folosit în istoria constituțională a Statelor Unite. Acest lucru este destul de curios, având în vedere că la nivelul statelor au fost, până acum, peste 200 de convenții constituționale.

Convocarea unei alte Convenții decât aceea de la Philadelphia a fost însă o posibilitate reală, chiar în timp ce era dezbătut textul Constituției din 1787. Federaliștii și Anti-Federaliștii, deopotrivă, au argumentat că o asemenea Convenție este necesară. În timpul crizei din 1801, când a fost nevoie de 36 de tururi de scrutin pentru ca Președintele să fie ales în Colegiul Electoral, ideea convocării unei noi Convenții a fost considerată de Jefferson ca o cale de a ieși din blocajul constituțional: „Dacă guvernarea își va da duhul pe 3 martie, pierzându-și Capul,

nu există nici o prevedere formală pe baza căreia să fie reconstituită și nici o autoritate în afară de poporul însuși. Ei [cetățenii] pot convoca o Convenție pentru a reorganiza și chiar amenda sistemul."[157] În timpurile moderne prevederea a trecut aproape neobservată. Cu unele excepții însă. În 1912, cererile oficiale pentru convocarea unei noi Convenții s-au înregistrat din partea a 31 de state, cu unul mai puțin decât cerea Constituția. În contextul în care convocarea unei noi Convenții ar fi putut decide o rescriere a întregii Constituții, Congresul a dezamorsat criza, votând Amendamentul XVII, care prevede alegerea directă a senatorilor, o cerință a statelor care au propus Convenția.

Este mecanismul prevăzut de Articolul V singurul care poate fi folosit în vederea modificării textului Constituției? În această privință, părerile specialiștilor sunt împărțite. Unii, precum Dow, Vile și Monaghan, opinează că acest mecanism este singurul legitim sub specia prevederilor constituționale. Alții, precum Ackerman și Amar, au argumentat în favoarea legitimității unor căi de amendare care să facă apel și la alte metode sau proceduri. În primele două decenii ale secolului XX, dominate de curentul numit „progresiv", au existat sugestii conform cărora modificarea Constituției trebuie să se facă pe calea unui referendum popular,

157. Vezi Russell L. Caplan, *Constitutional Brinksmanship. Amending the Constitution by National Convention* (Oxford University Press, 1988), p. 43.

inițiat, spre exemplu, în urma unei petiții semnate de 500 000 de alegători[158].

Există limite în ceea ce privește natura revizuirilor permise Constituției, similare cu clauzele „eterne“ din unele constituții contemporane europene, asupra cărora o revizuire nu poate reveni? Textul inițial menționează două. Prima dintre acestea a devenit caducă, pentru că privește chestiunea importului de sclavi: nici o modificare nu va fi permisă care să afecteze acest import înainte de anul 1808. Cealaltă limitare explicită însă este în continuare valabilă: nici unui stat nu i se va nega un număr egal de locuri față de celelalte state reprezentate în Senat. Recent, unele studii au sugerat că textul Constituției ar mai conține garanții ale anumitor valori politice și umane care ar face ilegale anumite tipuri de amendamente; această idee este însă departe de a fi unanim acceptată[159].

---

158. Despre amendamentele Constituției și despre semnificația acestora, vezi Alan P. Grimes, *Democracy and the Amendments to the Constitution* (Lexington Books: Lexington, MA,: 1978); despre legătura cu cazurile Curții Supreme, vezi Clement E. Vose, *Constitutional Change: Amendment Politics and Supreme Court Litigation since 1900* (D. C. Heath: Lexington, MA, 1972); aspectele teoretice sunt discutate de Donald S. Lutz, *Toward a Theory of Constitutional Amendment*, în *American Political Science Review* 88 (iunie 1994): 355–370.

159. Vezi George R. Wright, *Could a Constitutional Amendment Be Unconstitutional?*, în *Loyola University of Chicago Law Review* 22: 741–764, 1991; Douglas Linder, Douglas, *What in the Constitution Cannot Be Amended?*, în *Arizona Law Review 23*: 717–731, 1981, și Elai Katz, *On Amending Constitutions: The*

Cât despre versantul birocratic al procesului de amendare a Constituției, în 1984 Congresul a legiferat postul de Arhivar al Statelor Unite. Acesta este însărcinat cu evidența amendamentelor, cu înaintarea către statele Uniunii a propunerilor de revizuire care au trecut de Congres și cu evidența ratificării amendamentelor de către fiecare stat. Un amendament este adoptat după ce este certificat ca atare de către Arhivar. De remarcat că în urma clarificărilor aduse de Curtea Supremă în cazul *Holligsworth v. Virginia* (1789), contrasemnătura Președintelui Statelor Unite pe un amendament nu este necesară, în virtutea principiului constituțional conform căruia rolul puterii executive este doar acela de a pune în aplicare „cu bună-credință" (*faithfully*) legile adoptate de Legislativ.

O situație aparte o reprezintă și ratificarea Amendamentului XXVII. În 1789 James Madison a încercat să includă această prevedere în textul Cartei Drepturilor, care era discutată în primul Congres. Dar după ce doar șase state au ratificat-o, prevederea aceasta a fost abandonată. În 1873 Ohio a devenit cel de-al șaptelea stat care a ratificat amendamentul, în urma unui scandal ocazionat de mărirea retroactivă a salariilor membrilor Congresului. După încă o sută de ani, în 1978, Wyoming a fost următorul stat care îl ratifică. Între timp, salariile membrilor Congresului creșteau prin artificii administrative,

---

Legality and Legitimacy of Constitutional Entrenchment, în *Columbia Journal of Law and Social Problems* 29 (iarna 1996): 251–292.

în comisii, fără a mai fi nevoie de un vot direct. În anul 1982 însă, Gregory Watson, un student la University of Texas (Austin), scrie un eseu pentru un seminar de științe politice în care trage concluzia că amendamentul poate fi adoptat, cu condiția ca suficiente state să îl ratifice. Lucrarea sa primește o notă slabă (un „C“) de la profesoara sa, care a susținut că tema nu e relevantă pentru timpurile moderne, iar un amendament atât de vechi nu mai poate fi ratificat. Watson pornește însă o campanie finanțată din fonduri personale, iar după nouă ani și 5 000 de dolari cheltuiți, încă 32 de state au ratificat textul amendamentului propus de Madison, care a devenit astfel parte a Constituției[160].

Evoluția Constituției

Constituția americană s-a schimbat de-a lungul timpului. La cele 7 articole inițiale, s-au adăugat 27 de amendamente. Pe lângă acestea trebuie să socotim și numeroasele

160. Vezi Richard B. Bernstein, *The Sleeper Wakes: The History and Legacy of the Twenty-Seventh Amendment*, în *Fordham Law Review* 56 (decembrie 1992): 497–557, și Michael S. Paulsen, *A General Theory of Article V: The Constitutional Issues of the Twenty-Seventh Amendment*, în *Yale Law Journal* 103: 677–789, 1993. În 1994 Watson a descoperit și că statul Mississippi nu ratificase Amendamentul XIII, care interzice sclavia. În urma altei campanii pe care Watson a dus-o, în 1995 acest stat a devenit ultimul din federație care a ratificat Amendamentul XIII. În prezent, Watson este consilier juridic al Legislativului din Austin, Texas.

decizii ale Curții Supreme care au modificat radical interpretarea unora dintre prevederile constituționale.

Schimbările acestea însă nu au fost distribuite uniform. Dacă privim doar către amendamentele aduse Constituției, vedem că primele zece au fost votate, toate, în 1789. Următoarele două amendamente au fost adoptate la o distanță de câțiva ani de primele zece. După aceasta urmează o pauză de mai mult de jumătate de secol, până după Războiul Civil, când au fost adoptate amendamentele XIII-XV, care au eliminat sclavia și au pus bazele Reconstrucției.

Următorul grup de patru amendamente, care privesc impozitele directe, alegerea directă a senatorilor, prohibiția și votul femeilor, formează grupul amendamentelor adoptate în așa-numita „epocă progresistă" (*Progressive Era*), care a durat între anii 1890 și 1920.

Perioada Mișcării pentru Drepturile Civile (1955-1968) a adus, și aceasta, câteva schimbări la nivelul Constituției formale. Amendamentul XXIII, votat în 1960, acorda dreptul de vot în alegerile prezidențiale locuitorilor Districtului Columbia, iar Amendamentul XXIV, votat în 1962, interzicea statelor să utilizeze impozitele pentru a discrimina în materie de drepturi electorale. Tot în siajul acestei Mișcări a fost votat, în 1971, Amendamentul XXVI, care acorda votul de la 18 ani.

Nu orice schimbare a regimului politic american este reflectată în amendamentele aduse Constituției. Alegerea lui Jefferson ca președinte în 1800 a declanșat o adevărată revoluție în sfera guvernării americane. Se poate

spune că ideea Executivului american îi datorează lui Jefferson tot atât de mult cât datorează Constituției. Tot în acest interval s-a perfectat cumpărarea teritoriului Louisiana (1803), care a dublat teritoriul Statelor Unite. Însă în mandatul lui Jefferson singurul amendament important adoptat a fost Amendamentul XII (1804), care a privat practic Camera Reprezentanților de a alege Președintele.[161]

Mandatul de Președinte al lui Andrew Jackson (1829-1837) nu a adus nici o schimbare formală a Constituției. Regimul american însă s-a schimbat considerabil în acest timp, caracterizat de formarea a ceea ce s-a numit „democrația jacksoniană“, caracterizată de extinderea sufragiului, structurarea partidelor politice (însoțită de practica patronajului politic) și expansiune teritorială către Vest.

O altă necorelare remarcabilă este aceea din timpul perioadei New Deal (1933-1938). Cu toate că societatea și legile americane s-au schimbat profund în acest timp, Constituția a rămas, în esență, neschimbată. Singurul amendament votat în această perioadă este Amendamentul XXI, care nu face altceva decât să respingă

161. Vezi Jeremy D. Bailey, *Thomas Jefferson and Executive Power* (Cambridge University Press, 2007); Peter S. Onuf, *Jefferson's Empire. The Language of American Nationhood* (The University Press of Virginia: Chalottesville și Londra, 2000); Susan Dunn, *Jefferson's Second Revolution. The Election Crisis of 1800 and the Triumph of Republicanism* (Houghton Mifflin Company: Boston și New York, 2004).

Amendamentul XVIII, încheind astfel Prohibiția. Acest amendament este, de altfel, și singurul care stabilește o altă cale de ratificare decât aceea prevăzută de Constituție, în Articolul V. Cerința din Amendamentul XXI, ca ratificarea să se facă în convenții, nu în Legislativ, cu o majoritate de trei cincimi a statelor Uniunii, a fost o mișcare politică a administrației Roosevelt, care a calculat că amendamentul va fi votat de popor, în convenții, pentru că Prohibiția era nepopulară, însă nu ar putea trece pe calea normală a ratificării de Legislativele statelor care sprijineau Prohibiția.

Actuala Constituție a Statelor Unite, așadar, este o operă colectivă. Începutul său oficial este textul semnat de 39 de delegați la Convenția de la Philadelphia. La acesta s-au adăugat amendamentele dezbătute în Congres și în convențiile constituționale ale statelor Uniunii. Gândită în cadrele filozofiei politice a epocii Luminilor, a fost completată și interpretată în funcție de teoriile zilei sau de simțul împrejurărilor politice.

Dar cea mai remarcabilă trăsătură a Constituției americane este transformarea sa într-o componentă a culturii populare. Și în alte state Constituția este importantă. Însă nicăieri Constituția nu este într-o asemenea măsură un element de venerație. Identitatea națională americană este, în bună măsură, construită în jurul Constituției.

Aceasta se întâmplă pentru că poporul nu a fost doar guvernat pe baza acestei Constituții. Poporul Statelor Unite apare în istorie ca creator al Constituției. La început într-un sens formal, metafizic, menționat într-un Preambul

revoluționar ce deschide un document în multe privințe conservator. Dar apoi și ca actor principal al schimbării constituționale[162].

Constituția americană a avut o evoluție complexă, ca și societatea americană. A cunoscut rupturi, evoluții graduale și perioade de stagnare. Toate aceste schimbări au remodelat și au consolidat un text ce reunește principii codificate acum mai mult de două secole.

Este mult. State și imperii întregi au dispărut de atunci. Oamenii s-au schimbat. Vorbesc altfel, gândesc altfel, se îmbracă altfel și își câștigă existența în moduri pe care întemeietorii Republicii nu aveau cum să le întrevadă.

Educați în spiritul literelor clasice și moderne, creatorii Statelor Unite știau că opera lor va fi chemată la judecata Timpului, alături de toate operele Omului. Într-o scrisoare din 1789, datată 6 septembrie, cu două

---

162. Despre aplicarea Constituției, Richard H. Fallon Jr., *Implementing the Constitution* (Harvard University Press, 2001). Pentru propuneri de modernizare a Constituției, vezi Chester J. Antieau, *A U.S. Constitution for the Year 2000* (Loyola University Press: Chicago, 1995). Constituțiile alternative ale Americii sunt discutate de Steven R. Boyd (ed.), *Alternative Constitutions for the United States: A Documentary History* (Greenwood Press: Westport, CT, 1992). Locul Constituției în cultura americană este analizat de Michael Kammen, *A Machine That Would Go of Itself. The Constitution in American Culture* (Alfred A. Knopf: New York, 1986). O teorie a schimbării constituționale este prezentată de Bruce Ackerman, *We, The People. Volume 1: Foundations* și *We, The People. Volume 2: Transformations* (Belknap Press of Harvard University Press, 1993/2000).

săptămâni înainte ca statelor să le fie trimisă, de către Congres, o listă cu douăsprezece amendamente, dintre care zece vor fi ratificate drept Carta Drepturilor, Jefferson îi scria lui Madison că o Constituție ar trebui rescrisă de către fiecare generație. Constituțiile, după Jefferson, nu sunt Chivotul Legii, prea sacre pentru a fi atinse. Iată de ce este nevoie, îi scria Jefferson lui Madison, ca o Constituție să aibă o dată de expirare. După un studiu al datelor istorice, Jefferson a avansat și un termen: nouăsprezece ani[163].

Uneori Opera își depășește Creatorul.

163. Vezi Zachary Elkins, Tom Ginsburg, James Melton, *The Endurance of National Constitutions* (Cambridge University Press, 2009), p. 1.

Constituția Statelor Unite ale Americii

Noi, poporul Statelor Unite, pentru a forma o Uniune mai desăvârșită, pentru a pune bazele Justiției, pentru a asigura liniștea dinlăuntrul hotarelor, pentru a contribui la apărarea comună, pentru a promova bunăstarea generală și pentru a ne asigura beneficiile libertății, pentru noi și pentru urmașii noștri, consfințim[1] *și instituim această Constituție pentru Statele Unite ale Americii.*

ARTICOLUL I

Secțiunea 1

Toate puterile legislative acordate prin acest document vor fi învestite într-un Congres al Statelor Unite care va fi compus dintr-un Senat și o Cameră a Reprezentanților.

---

1. Verbul englez este *ordain*, care are o conotație religioasă, fiind uzual folosit la învestirea preoților sau la ungerea regilor. Constituția continuă astfel ideea clasică, ciceroniană, a unui stat unde legile, nu oamenii, conduc, și pe aceea medievală, a suveranului ca *lex animata* (lege însuflețită).

Secțiunea 2

Camera Reprezentanților va fi compusă din membri aleși la fiecare doi ani de către poporul statelor, alegătorii din fiecare stat trebuind să aibă calificările necesare pentru a fi alegători ai celei mai numeroase ramuri a Legislativului acelui Stat.

Nici o persoană nu va fi aleasă reprezentant dacă nu va avea vârsta de douăzeci și cinci de ani și nu va fi fost vreme de șapte ani cetățean al Statelor Unite, și nu va fi fost, atunci când a fost aleasă, locuitor al acelui stat în care a fost aleasă.

Reprezentanții și impozitele directe se vor distribui între Statele care vor fi incluse în această Uniune conform numărului [locuitorilor] lor, care va fi stabilit adăugând la întregul număr al persoanelor libere, inclusiv al celor care sunt în stare de servitute pentru un număr limitat de ani, dar excluzându-i pe indienii care nu sunt impozitați, trei cincimi din numărul tuturor celorlalte persoane[2]. Recensământul propriu-zis se va face în termen de trei ani de la prima întrunire a Congresului Statelor Unite și în interiorul următoarelor termene de câte zece ani, într-o manieră care va fi stabilită prin lege. Numărul reprezentanților nu va depăși unul la fiecare treizeci de mii, și fiecare stat va avea cel puțin un reprezentant, iar până ce această numărătoare va fi făcută, statul New Hampshire va fi

2. Altfel spus, trei cincimi din numărul sclavilor.

îndreptățit să aleagă trei, Massachusetts opt, Rhode Island și Providence Plantations[3] unul, Connecticut cinci, New York șase, New Jersey patru, Pennsylvania opt, Delaware unul, Maryland șase, Viginia zece, Carolina de Nord cinci, Carolina de Sud cinci, iar Georgia trei.

Atunci când vor interveni locuri vacante în rândurile reprezentanților din oricare stat, autoritatea executivă de acolo va emite decrete electorale[4] pentru a se ocupa aceste poziții vacante.

Camera Reprezentanților își va alege propriul *Speaker* și pe ceilalți oficiali, și va avea, singură, puterea de a pune sub acuzație în vederea demiterii.

Secțiunea 3

Senatul Statelor Unite va fi compus din câte doi Senatori din fiecare stat, aleși de către Legislativul de acolo pentru șase ani, iar fiecare senator va avea un vot.

Îndată după ce se vor fi reunit ca urmare a primei alegeri, ei vor fi împărțiți pe cât e cu putință egal în trei clase. Locurile senatorilor din prima clasă vor fi declarate vacante la expirarea celui de-al doilea an, cele dintr-a

---

3. Denumirea oficială a statului este, și în prezent, State of Rhode Island and Providence Plantations.

4. În original, *Writ of election*. Este actul oficial prin care sunt convocate alegerile în Marea Britanie, Canada și în Statele Unite.

doua clasă la expirarea celui de-al patrulea an, iar cele ale clasei a treia la expirarea celui de-al șaselea an, astfel încât câte o treime să fie aleasă la fiecare doi ani; iar dacă prin demisie sau în alte moduri vor apărea locuri vacante, în răstimpul în care Legislativul din statele respective nu este în sesiune, Executivul de acolo poate face numiri temporare până la viitoarea reuniune a Legislativului, care cu acea ocazie va face numirile pe locurile vacante.

Nici o persoană nu va fi senator dacă nu va fi împlinit vârsta de treizeci de ani, și nu va fi fost de nouă ani cetățean al Statelor Unite, și nu va fi fost, atunci când a fost aleasă, locuitor al acelui stat pentru care a fost aleasă.

Vice-Președintele Statelor Unite va fi președintele Senatului, dar nu va avea drept de vot, cu excepția situației în care există paritate [a voturilor].

Senatul își va alege ceilalți oficiali și, de asemenea, un președinte *pro tempore*, pentru cazul de absență a Vice-Președintelui sau pentru cazul în care acesta exercită funcția de Președinte al Statelor Unite.

Senatul va avea, singur, puterea de a judeca toate actele de demitere. Atunci când se vor aduna pentru acest scop, senatorii vor depune un jurământ sau vor face o declarație solemnă. Atunci când este judecat Președintele Statelor Unite, Judecătorul-Șef [al Curții

Supreme][5] va prezida ședința. Nimeni nu va fi condamnat fără să existe o majoritate de două treimi dintre membrii prezenți.

Judecata în cazurile de demitere nu va trece dincolo de înlăturarea din funcție și descalificarea de a mai deține și de a se bucura de orice înaltă funcție publică sau onorifică[6] a Statelor Unite, dar partea condamnată va fi totuși susceptibilă de a fi acuzată, cercetată, judecată și pedepsită conform legii.

---

5. În original, *Chief Justice*. Am preferat această traducere formulei „Președinte al Curții Supreme" pentru că la data scrierii acestei Constituții termenul „Președinte" avea conotații destul de precise. *Chief Justice* este un titlu englez, frecvent în țările dreptului comun (*common law*). În Anglia formula este *Lord Chief Justice*. Se observă continuitatea cu sistemul englez de stabilire a seniorității judecătorilor. Formula oficială americană (stabilită ulterior scrierii Constituției, printr-o lege) este *Chief Justice of the United States*.

6. În original, *office of trust or profit*. Am tradus cu o formulă deliberat generală, ca „înaltă funcție publică". Formula americană, provenită din dreptul englez, este, la rândul său, generală. Distincția pe care o stabilește nu are un echivalent precis în limba română. *Office of profit* este, în engleza secolului al XVIII-lea, o funcție din Executiv, atribuită pe atunci ca o formă a patronajului regal. *Office of trust* este o categorie generală, a celor care dețin o autoritate de a decide discreționar. În ordine practică, aici sunt vizați aceia care participă la exercitarea unei porțiuni a puterii suverane, în calitate de oficiali aleși sau numiți într-o funcție creată printr-o lege a Congresului. De reținut, de asemenea, că nu toți deținătorii funcțiilor publice primeau o remunerație în perioada în care Constituția a fost scrisă.

Secțiunea 4

Momentul, locul și maniera în care se vor organiza alegerile pentru senatori și pentru reprezentanți [în Camera Reprezentanților] vor fi prescrise în fiecare stat de către Legislativul de acolo, însă Congresul va putea stabili sau modifica oricând, prin lege, aceste reglementări, cu excepția locului în care sunt aleși senatorii.

Congresul se va întruni cel puțin o dată în fiecare an, iar această întâlnire va fi în prima zi de luni a lunii decembrie, cu excepția situației în care, prin lege, ei [membrii Congresului] nu stabilesc o altă zi.

Secțiunea 5

Fiecare Cameră va judeca alegerea, numărul de voturi obținut și eligibilitatea propriilor săi membri, iar o majoritate a fiecărei Camere va constitui un cvorum funcțional, dar un număr mai mic poate suspenda [ședința] de la o zi la alta și poate fi autorizat să-i silească pe cei absenți să participe, într-un mod și sub amenințarea acelor sancțiuni pe care le va stabili fiecare Cameră.

Fiecare Cameră va stabili regulile sale de procedură, își va pedepsi membrii pentru purtare nepotrivită și, cu acordul a două treimi, va putea expulza un membru.

Fiecare Cameră va ține un jurnal al lucrărilor sale, pe care îl va publica periodic, cu excepția acelor părți

care, în opinia sa, trebuie să fie secrete; iar voturile cu „Da“ și „Nu“ ale membrilor fiecărei Camere cu privire la orice chestiune, la dorința unei cincimi a celor prezenți, vor fi înregistrate în acel jurnal.

Nici una dintre Camere, pe durata sesiunii Congresului, nu va amâna o ședință pentru mai mult de trei zile fără consimțământul celeilalte, și nici nu se va reuni într-un alt loc decât acolo unde este locul de reunire al celor două Camere.

Secțiunea 6

Senatorii și reprezentanții [în Camera Reprezentanților] vor primi o compensație pentru serviciile lor, ce va fi stabilită de lege și va fi plătită de Trezoreria Statelor Unite. În toate cazurile, cu excepția trădării, infracțiunilor și tulburării liniștii publice[7], ei vor avea privilegiul de a nu putea fi arestați în timp ce participă la sesiunile Camerelor din care fac parte, și atunci când sunt pe cale să se ducă acolo sau să revină de acolo; iar pentru orice discurs sau dezbatere în plenul Camerei ei nu vor putea fi trași la răspundere în nici un alt loc.

Nici un senator sau reprezentant [în Camera Reprezentanților] nu va putea să fie numit, în

---

7. În original, *Breach of the Peace*. Dreptul englez menționează „pacea Regelui“ (*Peace of the King*).

perioada pentru care a fost ales, într-o funcție publică civilă din jurisdicția Statelor Unite care va fi fost creată sau a cărei retribuție a fost sporită în acest timp; și nici o persoană care ocupă o funcție publică a Statelor Unite nu va putea fi membru al vreunei Camere atât timp cât se află în funcție.

Secțiunea 7

Toate propunerile de legi care aduc venituri [la Buget] vor fi inițiate în Camera Reprezentanților, dar Senatul poate propune sau accepta amendamente, ca în cazul altor legi.

Orice proiect de lege care va fi adoptat în Camera Reprezentanților și în Senat, înainte de a deveni lege, va fi prezentat Președintelui Statelor Unite. Dacă el îl aprobă, îl semnează; dar dacă nu, îl va înapoia, împreună cu obiecțiile sale, Camerei care l-a inițiat. Aceasta va nota obiecțiile în jurnalul său și va purcede la reconsiderarea acestuia, iar dacă este aprobat de două treimi ale acelei Camere, va fi trimis, împreună cu obiecțiile, celelalte Camere, unde va fi reconsiderat în aceeși manieră și unde, dacă va fi aprobat cu două treimi de acea Cameră, va deveni lege. În toate aceste cazuri însă, voturile ambelor Camere vor fi stabilite după numărul de „Da“ și „Nu“ [exprimate], iar numele persoanelor care au votat pentru sau împotriva propunerii de lege vor fi menționate în jurnalul

fiecărei Camere în parte. Dacă un proiect de lege nu va fi returnat de către Președinte în zece zile (exceptând duminicile) de când i-a fost adus la cunoștință, acesta va deveni lege, la fel ca în cazul în care l-ar fi semnat, cu excepția situației în care Congresul, prin suspendarea sesiunii sale, împiedică întoarcerea sa, caz în care acesta nu va deveni lege.

Fiecare ordin, rezoluție sau vot pentru care este necesară acțiunea concertată a Senatului și Camerei Reprezentanților (cu excepția propunerilor de suspendare a sesiunii) va fi prezentat Președintelui Statelor Unite; iar înainte ca acestea să aibă efect, vor fi aprobate, iar dacă sunt respinse de el, vor trece din nou, cu două treimi ale Senatului și Camerei Reprezentanților, conform regulilor și limitelor stabilite în cazul unui proiect de lege.

Secțiunea 8

Congresul va avea puterea să instituie și să colecteze impozite, taxe vamale, tarife și accize, pentru a plăti datoriile și pentru a contribui la apărarea comună și bunăstarea generală a Statelor Unite; dar toate taxele vamale, impunerile și accizele vor fi uniforme pe tot cuprinsul Statelor Unite;

Să împrumute bani în numele Statelor Unite;

Să reglementeze comerțul cu națiunile străine, între state, precum și cu triburile indiene;

Să stabilească o regulă unică a naturalizării și legi uniforme cu privire la falimente pe tot cuprinsul Statelor Unite;

Să bată monedă, să stabilească cursul acesteia și a monedelor străine, și să stabilească standardele cu privire la greutăți și măsuri;

Să stabilească pedepsele pentru contrafacerea hârtiilor de valoare și a monedei curente a Statelor Unite;

Să stabilească oficiile Poștei și căile poștale;

Să promoveze progresul științelor și al artelor utile, prin asigurarea, pentru un timp limitat, pentru autori și inventatori, dreptului exclusiv asupra scrierilor și descoperirilor lor;

Să instituie tribunale inferioare Curții Supreme;

Să definească și să pedepsească pirateria și delictele comise în largul mării, și crimele împotriva dreptului națiunilor;

Să declare război, să acorde permise de captură și represalii, și să facă reguli cu privire la capturile pe uscat și de pe mare;

Să recruteze și să întrețină forțe armate, dar să nu colecteze bani pentru acest scop pe un termen mai mare de doi ani;

Să instituie și să întrețină Marina de Război[8];

Să facă reguli pentru conducerea și administrarea forțelor terestre și navale;

Să instituie măsuri pentru chemarea Milițiilor în vederea impunerii legilor Uniunii, pentru a reprima insurecțiile și pentru a respinge invaziile;

Să instituie măsuri pentru a organiza, a înarma și a instrui Milițiile și pentru a conduce acele secțiuni ale acesteia care ar putea fi folosite în serviciul Statelor Unite, rezervând statelor numirea ofițerilor și autoritatea de a pregăti Milițiile în acord cu regulile disciplinei [militare] prescrise de Congres;

Să exercite dreptul exclusiv de a legifera, în toate cazurile, într-un district (nu mai mare de zece mile pătrate) care va fi destinat, prin cesiunea unor state și cu acordul Congresului, să devină reședința Guvernului Statelor Unite, și să exercite o autoritate similară asupra tuturor locurilor cumpărate cu consimțământul Legislativului statului în care se vor găsi acestea, care vor fi destinate ridicării de forturi, arsenale, docuri navale și alte clădiri care vor fi necesare; și

---

8. US Navy a fost întemeiată ca urmare a Legii Navale (*Naval Act*) din 1794. Din flota inițială, singura navă care a mai supraviețuit până astăzi este fregata USS Constitution. Vezi Claude G. Berube și John A. Rodgaard, *A Call to the Sea. Captain Charles Stewart of the USS Constitution* (Potomac Books, Inc.: Washington, D.C., 2005).

Să facă toate legile care vor fi necesare și potrivite pentru a pune în execuție puterile menționate și toate celelalte puteri învestite de către această Constituție în Guvernul Statelor Unite sau în oricare departament ori oficial al acestuia.

Secțiunea 9

Imigrarea sau importarea acelor persoane pe care oricare din statele acum existente vor considera de cuviință să le admită[9] nu va fi interzisă de Congres înaintea anului o mie opt sute opt, dar o taxă sau o impunere va putea fi stabilită pentru o asemenea importare, ce nu va depăși zece dolari de persoană.

Privilegiul dat de deciziile *Habeas Corpus*[10] nu va fi suspendat, cu excepția cazurilor când o rebeliune

---

9. Este vorba despre sclavi. În 1807, când această prevedere a Constituției se apropia de expirare, Congresul a adoptat o lege împotriva importului de sclavi, care din 1817 a devenit, tot printr-o lege, asimilat unui act de piraterie, devenind astfel susceptibil de a fi pedepsit cu moartea. Tot în 1807, Marea Britanie a interzis comerțul cu sclavi și a inițiat o blocadă a porturilor africane prin care erau exportați sclavii, o blocadă la care, cu mijloacele sale limitate, s-a alăturat mai târziu și Marina de Război americană.

10. În original, *Writ of Habeas Corpus*, un ordin emis de o curte judecătorească prin care, în urma examinării legalității detenției, se ordonă, în numele Suveranului, eliberarea prizonierului. Vezi Cary Federman, *The Body and the State. Habeas Corpus and American Jurisprudence* (State University of New York Press, 2006). Privilegiul *Habeas Corpus* a fost suspendat temporar, în 1861, de Președintele Lincoln, în timpul Războiului Civil.

sau o invazie va face necesar acest lucru pentru siguranța publică.

Nici o condamnare legislativă[11] și nici o lege *ex post facto*[12] nu vor fi adoptate.

Nu se va stabili nici o capitație[13] și nici o altă taxă directă, dacă nu e proporțională cu recensământul sau cu numărătoarea care a fost stabilită anterior.

Nici o taxă sau impunere vamală nu va fi aplicată articolelor exportate din vreun stat.

Nici o favoare nu va fi acordată prin vreo reglementare comercială sau privitoare la venituri porturilor vreunui stat față de cele ale altui stat; nici vasele care se îndreaptă sau care provin dintr-un stat nu vor fi obligate la plata unor drepturi de intrare, de ieșire sau la plata unor taxe vamale în vreun altul.

Nici o sumă de bani nu va fi retrasă din Trezorerie afară de cazurile de apropriere stabilită de lege; iar o

---

11. În original, *Bill of Attainder*.

12. Este vorba despre legile cu efect retroactiv.

13. În original, *Poll Tax*. Este vorba de o taxă fixă, plătită de fiecare individ declarat plătitor de impozite. Legătura între taxe și recensământ din acest paragraf este explicată de situația statelor din Sud, care aveau numeroși sclavi și un teritoriu întins, și care nu doreau să fie supuse taxelor directe asupra proprietății. De altfel, taxarea directă a fost atât de nepopulară, încât înainte de Războiul Civil Statele Unite își finanțau Bugetul federal aproape exclusiv prin taxe vamale și prin vânzarea pământurilor din noile teritorii dobândite ca urmare a expansiunii către Vest.

dare de seamă contabilă cu privire la încasările și cheltuielile de bani publici va fi publicată din când în când.

Nici un titlu nobiliar nu va fi acordat de Statele Unite; nici o persoană care va deține o înaltă funcție publică nu va accepta, fără acordul Congresului, vreun dar, favor, funcție sau titlu, de orice fel, din partea vreunui rege, prinț sau stat străin.

Secțiunea 10

Nici un stat nu va participa la vreun tratat, alianță sau confederație; nu va acorda permise de captură și represalii; nu va bate monedă; nu va emite titluri de credit; nu va declara drept obligatorii, pentru plata datoriilor, altceva decât monede de aur sau argint; nu va adopta condamnări legislative sau legi *ex post facto*, sau vreo lege care să afecteze obligațiile rezultate din contracte, și nici nu va acorda titluri nobiliare.

Nici un stat nu va introduce, fără consimțământul Congresului, impozite sau taxe vamale asupra importurilor sau exporturilor, dincolo de ce este absolut necesar pentru executarea legilor privitoare la inspecții, iar produsul net al acestor taxe vamale și impozitări impus de orice stat asupra importurilor sau exporturilor va fi destinat folosirii de către Trezoreria Statelor Unite; toate aceste legi vor fi supuse revizuirii sau controlului de către Congres.

Nici un stat nu va impune, fără acordul Congresului, vreo taxă pe capacitatea navelor; nu va deține trupe sau nave de război în timp de pace, nu va încheia înțelegeri sau pacte cu un alt stat sau cu o putere străină, și nici nu se va angaja într-un război decât dacă este el însuși invadat sau urmează să fie într-un interval atât de scurt, încât nu se admite nici o întârziere.

ARTICOLUL II

Secțiunea 1

Puterea executivă va fi învestită într-un Președinte al Statelor Unite ale Americii. El va deține această funcție pentru un termen de patru ani și, împreună cu Vice-Președintele ales pentru același termen, va fi ales după cum urmează:

Fiecare stat va numi, într-o manieră stabilită de Legislativul de acolo, un număr de electori egal cu numărul întreg al reprezentanților și senatorilor la care are dreptul acel stat în Congres; dar nici un senator sau reprezentant sau vreo persoană care deține vreo înaltă funcție publică în Statele Unite nu va fi numit elector.

Electorii se vor întâlni în statele lor și vor vota două persoane, dintre care cel puțin una nu va fi locuitor al aceluiași stat din care provin ei. Vor face o listă cu

persoanele votate și cu numărul voturilor primite de fiecare; vor semna și autentifica această listă și o vor transmite, sub sigiliu, la sediul Guvernului Statelor Unite, adresând-o Președintelui Senatului. Președintele Senatului, în prezența Senatului și Camerei Reprezentanților, va deschide toate listele certificate, iar voturile vor fi apoi numărate. Persoana care va avea cel mai mare număr de voturi va fi Președinte, dacă acest număr va fi o majoritate a întregului număr de electori numiți; iar dacă mai mulți decât unul vor avea o asemenea majoritate și vor avea un număr egal de voturi, atunci Camera Reprezentanților va alege imediat prin vot pe unul dintre ei ca să fie Președinte; iar dacă nici unul dintre ei nu va avea o majoritate, atunci dintre primii cinci pe listă numita Cameră va alege Președintele, într-o manieră similară. Însă în alegerea Președintelui voturile vor fi înregistrate pe state, delegația fiecărui stat având un vot; cvorumul în acest scop va consta dintr-un membru sau membri din două treimi dintre state, o majoritate a statelor fiind necesară pentru alegere. În fiecare caz, după alegerea Președintelui, persoana care are cel mai mare număr de voturi ale electorilor va fi Vice-Președinte. Dar dacă rămân doi sau mai mulți care au același număr de voturi, Senatul va alege dintre ei Vice-Președintele, prin vot.

Congresul va stabili momentul alegerii electorilor și ziua în care vor vota, care va fi aceeași pe întreg cuprinsul Statelor Unite.

Nimeni, cu excepția unui cetățean prin naștere sau care era cetățean al Statelor Unite în momentul adoptării acestei Constituții, nu va fi eligibil pentru funcția de Președinte; după cum nu va fi eligibil pentru această funcție cineva care nu a împlinit treizeci și cinci de ani și nu a fost paisprezece ani rezident în Statele Unite.

În caz de înlăturare din funcție a Președintelui, sau în cazul morții, demisiei sau incapacității sale de a folosi puterile și de a-și îndeplini îndatoririle numitei funcții, aceasta va trece asupra Vice-Președintelui, iar Congresul va putea, prin lege, să hotărască ce va face în cazul înlăturării, morții, demisiei sau incapacității, atât a Președintelui cât și a Vice-Președintelui, stabilind ce persoană oficială va acționa ca Președinte, iar acest oficial se va achita de această sarcină până ce incapacitatea va fi înlăturată sau până ce va fi ales un Președinte.

Președintele va primi pentru serviciile sale, la intervale stabilite, o compensație care nu va putea fi crescută sau diminuată pe perioada pentru care a fost ales, și nu va mai primi, în această perioadă nici un alt beneficiu material din partea Statelor Unite sau din partea vreunui stat.

Înainte de a începe să-și îndeplinească funcțiile, el va depune următorul jurământ sau va face următoarea declarație solemnă: „Jur (sau declar solemn) că voi îndeplini cu credință funcția de Președinte al Statelor

Unite și că, pe cât îmi va fi cu putință, voi păstra, proteja și apăra Constituția Statelor Unite.“

Secțiunea 2

Președintele va fi Comandantul-Șef al Armatei și Marinei Militare a Statelor Unite și al Milițiilor diferitelor state atunci când acestea vor fi chemate în serviciul activ al Statelor Unite; el poate cere opinia, în scris, principalului oficial din fiecare departament executiv în legătură cu orice subiect care are legătură cu îndatoririle funcțiilor respective, și va avea puterea de a acorda suspendarea executării și amnistii pentru delictele împotriva Statelor Unite, cu excepția cazurilor de demitere.

El va avea puterea, cu avizul și cu consimțământul Senatului, să încheie tratate, cu condiția ca două treimi din senatorii prezenți să fie de acord; și va nominaliza, iar cu avizul și cu consimțământul Senatului, va numi ambasadori și alți emisari oficiali și consuli, judecători la Curtea Supremă și oricare alți reprezentanți oficiali ai Statelor Unite ale căror numiri nu sunt stabilite aici în alt fel, și care vor fi reglementate prin lege; Congresul însă va putea, prin lege, să învestească cu numirea acestor oficiali inferiori, după cum vor considera de cuviință, doar pe Președinte, Curțile de Justiție sau pe șefii departamentelor.

Președintele va avea puterea de a face numiri pe toate locurile vacante care vor apărea pe durata în care

Senatul nu este în sesiune, acordând împuterniciri care vor expira la sfârșitul sesiunii sale viitoare.

Secțiunea 3

Din când în când el va prezenta Congresului informații cu privire la starea Uniunii și va aduce în atenția lor acele măsuri pe care el le va considera necesare sau utile; el va putea, în situații extraordinare, să convoace ambele Camere sau pe oricare dintre acestea; iar în caz de dezacord între acestea cu privire la intervalul în care sesiunea este suspendată, el va putea decide acest interval după cum va socoti că este convenabil; va primi ambasadorii și pe alți emisari oficiali; va avea grijă ca legile să fie aplicate cu bună credință și îi va învesti pe toți oficialii Statelor Unite.

Secțiunea 4

Președintele, Vice-Președintele, și toți funcționarii civili ai Statelor Unite vor fi înlăturați din funcție atunci când sunt demiși și condamnați pentru trădare, mită sau alte delicte și contravenții grave[14].

14. În original, *Treason, Bribery, or other high Crimes and Misdemeanors*.

ARTICOLUL III

Secțiunea 1

Puterea judiciară a Statelor Unite va fi învestită într-o Curte Supremă și în acele tribunale inferioare pe care Congresul, din când în când, le va consfinți și le va stabili. Judecătorii, atât cei ai Curții Supreme, cât și cei ai curților inferioare, își vor deține funcțiile condiționat de buna lor purtare[15], iar, la intervale stabilite, vor primi pentru serviciile lor o compensație care nu va fi diminuată pe timpul cât vor ocupa funcția.

Secțiunea 2

Puterea judiciară se va extinde la toate cazurile, de Drept și de Echitate[16], pendinte de autoritatea acestei Constituții, de legile Statelor Unite și de tratatele

---

15. În original, during *Good Behaviour*.

16. În original, *in Law and Equity*. Distincția dintre curțile de Drept (*Law*) și cele de echitate (*Equity*) își are originea în dreptul englez. Principala instanță a Echității era Curtea Cancelariei (*Court of Chancery*), condusă de Lordul Cancelar (*Lord Chancellor*). Judecata în echitate era disponibilă pentru anumite spețe, în funcție de remediile cerute. Deciziile Lordului Cancelar aveau prioritate față de deciziile curților de drept comun, pentru că Echitatea era văzută ca un remediu la asprimea sau insuficiența stipulațiilor dreptului comun. Cu timpul, curțile Echității au dispărut ca instituții separate, atât în Marea Britanie, cât și în Statele Unite, procedurile lor remediale fiind absorbite în sistemul curților

încheiate, sau care se vor încheia, sub autoritatea acestora; la toate cazurile care îi privesc pe ambasadori, pe consuli și pe alți emisari oficiali; la toate cazurile care țin de jurisdicția Amiralității[17] și de cea maritimă; la diferendele în care Statele Unite vor fi parte; la diferendele între două sau mai multe state; între un stat și cetățenii altui stat; între cetățenii diferitelor state; între cetățenii aceluiași stat care reclamă pământuri pe baza concesiunilor altor state, și între un stat sau cetățenii acestuia și alte state, cetățeni sau supuși străini.

În toate cazurile care îi privesc pe ambasadori, consuli și alți emisari oficiali, și cele în care un stat va fi parte, Curtea Supremă va avea jurisdicția de primă instanță. În toate celelalte cazuri înainte menționate, Curtea Supremă va avea jurisdicție de apel, atât în drept cât și în fapt, cu acele excepții și pe baza acelor reguli pe care le va stabili Congresul.

Dreptului. Una dintre puținele excepții este Curtea Cancelariei (*Court of Chancery*) a statului Delaware, care judecă în echitate chestiuni legate, spre exemplu, de moșteniri.

17. Referință la sistemul britanic al Curților Amiralității (*Admiralty Courts*), care erau specializate în judecarea pricinilor legate de navigația maritimă. În perioada Revoluției aceste Curți au suscitat ostilitatea coloniștilor americani, care le vedeau ca un instrument opresiv al autorităților de la Londra, în parte pentru că judecata nu admitea juriu, în parte pentru că jurisprudența acestor curți era separată de aceea a dreptului comun local.

Judecata tuturor delictelor, cu excepția cazurilor de demitere, va fi pe bază de juriu; procesul se va desfășura în statul în care numitele delicte vor fi fost comise; dar când ele nu au fost comise între granițele nici unui stat anume, atunci judecata se va face în acel loc sau în acele locuri pe care le va stabili Congresul, prin lege.

Secțiunea 3

Trădarea împotriva Statelor Unite va consta numai în purtarea unui război împotriva lor sau în coalizarea cu inamicii acestora, prin acordarea de sprijin și susținere. Nici o persoană nu va fi acuzată de trădare fără mărturia a doi martori la aceeași acțiune evidentă[18] sau o mărturisire făcută în fața unei Curți de Justiție.

Congresul va deține puterea de a decide pedeapsa pentru trădare, dar nici o condamnare pentru trădare nu va stabili decăderea din drepturi a urmașilor[19] sau confiscarea averii, exceptând pe durata vieții persoanei condamnate.

18. Principiul celor doi martori este preluat din dreptul englez. Vezi L.M. Hill, *The Two-Witness Rule in English Treason Trials: Some Comments on the Emergence of Procedural Law*, în *The American Journal of Legal History*, Vol. 12, No. 2 (aprilie, 1968), pp. 95-111.

19. În original, *Corruption of Blood*. Se referă la stipulația, cuprinsă în cadrul unei sentințe de condamnare pentru trădare (*Attainder*), prin care sunt privați de drepturi și de titluri descendenții condamnatului. Legile și condamnările judiciare de acest

ARTICOLUL IV

Secțiunea 1

Prezumția de bună-credință trebuie acordată în fiecare stat actelor și documentelor publice, precum și deciziilor judiciare ale oricărui alt stat. Congresul va putea stabili, prin legi generale, procedura prin care aceste acte, documente și decizii trebuie validate, precum și efectele acestora.

Secțiunea 2

Cetățenii oricărui stat vor beneficia de toate privilegiile și imunitățile cetățenilor din celelalte state.

O persoană acuzată în oricare dintre state de trădare, delicte sau oricare altă abatere penală, care fuge de Justiție și va fi găsită în alt stat, va fi extrădată și pusă la dispoziția statului care are jurisdicție asupra delictului, la cererea autorității executive a statului din care a fugit.

Nici o persoană ținută în servitute[20] în vreun stat, conform legilor acestuia, care fuge în altul nu va fi

---

tip pentru trădare au fost utilizate în timpul Revoluției americane, de ambele părți aflate în conflict. Termenul *Attainder* a fost extins apoi pentru a desemna un tip de lege sau decizie care îi pedepsește pe membrii unui grup pentru simpla lor apartenență la acel grup perceput ca trădător, lipsit de loialitate sau potențial delincvent.

20. În original, *held to Service or Labour*. Referință la sclavie.

scutită, ca o consecință a vreunei legi sau vreunui regulament din acest stat, de servitutea în care se afla, ci va fi înapoiată, la cererea părții față de care această servitute este datorată.

Secțiunea 3

State noi vor putea fi admise de către Congres în această Uniune; dar nici un stat nou nu se va forma sau întemeia în limitele jurisdicției oricărui alt stat, și nici un stat nu se va forma prin joncțiunea a două sau mai multe state sau părți de state fără consimțământul Legislaturilor din statele în cauză, precum și al Congresului.

Congresul va avea puterea să stabilească și să enunțe toate regulile și reglementările necesare privind teritoriul sau oricare altă posesiune a Statelor Unite, și nimic din această Constituție nu va fi interpretat astfel încât să prejudicieze o revendicare a Statelor Unite sau a vreunui stat anume.

Secțiunea 4

Statele Unite vor garanta fiecărui stat din această Uniune o formă republicană de guvernare și vor apăra pe oricare dintre ele împotriva invaziei, iar la cererea Legislativului ori a Executivului (atunci când Legislativul nu se poate întruni), împotriva violenței interne.

ARTICOLUL V

Congresul, de fiecare dată când două treimi ale ambelor Camere vor socoti necesar, va propune amendamente la această Constituție sau, la propunerea Legislaturilor a două treimi dintre state, va convoca o Convenție pentru a propune amendamente care, în ambele cazuri, vor fi valide din toate punctele de vedere ca parte a acestei Constituții atunci când vor fi ratificate de către legislaturile a trei sferturi din numărul statelor sau prin Convenții în trei sferturi dintre acestea, conform unuia sau celuilalt mod de ratificare ce va fi propus de Congres, cu condiția ca nici un amendament care va fi alcătuit înainte de anul 1808 să nu afecteze în nici un fel prima și a patra clauză a secțiunii 9 a primului articol și ca nici un stat să nu fie privat de sufragiul său egal în Senat.

ARTICOLUL VI

Toate datoriile contractate și toate angajamentele asumate înainte de adoptarea acestei Constituții vor fi valide față de Statele Unite în termenii acestei Constituții, așa cum erau față de Confederație.

Această Constituție, precum și legile Statelor Unite care vor fi făcute în temeiul ei, și toate tratatele încheiate sau care vor fi încheiate sub autoritatea

Statelor Unite vor fi legea supremă a țării[21], iar judecătorii din fiecare stat vor fi obligați să o respecte, indiferent dacă acest lucru este contrar altor stipulații din Constituția sau din legile acestora.

Senatorii și membrii Camerei Reprezentanților mai sus-menționați, membrii Adunărilor Legislative ale statelor și toți oficialii executivi și judiciari, atât ai Statelor Unite, cât și ai statelor [individuale], vor fi obligați, printr-un jurământ sau printr-o declarație solemnă, să susțină această Constituție, însă nici un test privind credința religioasă nu va putea fi cerut vreodată ca o condiție pentru vreo poziție sau demnitate publică a Statelor Unite.

ARTICOLUL VII

Ratificarea de către Convențiile [constituționale] a nouă state va fi suficientă pentru intrarea în vigoare a acestei Constituții între statele care o vor fi ratificat.

Articolul hotărât este inserat între rândurile șapte și opt ale primei pagini, cuvântul „treizeci“ este parțial scris pe un pasaj șters de pe rândul cincisprezece de pe pagina întâi, cuvintele „este judecat“ sunt inserate între rândurile treizeci și doi și treizeci și trei de pe pagina întâi, iar articolul hotărât este inserat între

---

21. În original, *supreme Law of the Land.*

rândurile patruzeci și trei și patruzeci și patru de pe pagina doi.

Pentru conformitate,
William Jackson, secretar

Făcută în Convenție, prin acordul unanim al statelor prezente, în ziua șaptesprezece a lunii septembrie în Anul Domnului nostru o mie șapte sute optzeci și șapte, și al doisprezecelea an al independenței Statelor Unite ale Americii, drept care, pentru mărturie, ne-am scris, mai jos, numele:

George Washington
– Președinte și deputat de Virginia

Delaware
George Read
Gunning Bedford Jr.
John Dickinson
Richard Bassett
Jacob Broom

Maryland
James McHenry
Daniel of St Thomas Jenifer
Daniel Carroll

Virginia
John Blair
James Madison Jr.

Carolina de Nord
William Blount
Richard Dobbs Spaight
Hugh Williamson

Carolina de Sud
John Rutledge
Charles Cottesworth Pinckney
Charles Pinckney
Pierce Butler

Georgia
William Few
Abraham Baldwin

New Hampshire
John Langdon
Nicholas Gilman

Massachusetts
Nathaniel Gorham
Rufus King

Connecticut
William Samuel Johnson
Roger Sherman

New York
Alexander Hamilton

New Jersey
William Livingston
David Brearley

William Paterson
Jonathan Dayton

Pennsylvania
Benjamin Franklin
Thomas Mifflin
Robert Morris
George Clymer
Thomas Fitzsimons
Jared Ingersoll
James Wilson
Gouverneur Morris

Carta Drepturilor

Congresul Statelor Unite, început și ținut în orașul New York, din 4 mai 1789

Pentru că, în câteva state, convențiile de la data adoptării Constituțiilor lor și-au exprimat dorința ca, în vederea prevenirii neînțelegerilor și abuzurilor, să fie adăugate mai multe clauze declarative și restrictive, și pentru că extinderea bazei de încredere a publicului în regim va asigura îndeplinirea scopurilor benefice ale acestei instituții,

Se decide, de către Senatul și Camera Reprezentanților ale Statelor Unite ale Americii, adunate în Congres, cu acordul a două treimi din ambele Camere, ca următoarele articole să fie propuse Adunărilor Legislative ale statelor ca amendamente la Constituția Statelor Unite, pentru ca toate sau oricare dintre acestea, atunci când vor fi ratificate de către două treimi din numitele Adunări Legislative, să fie valide sub toate aspectele ca parte a numitei Constituții, după cum urmează:

Articole adăugate, și amendament la Constituția Statelor Unite ale Americii, propuse de Congres și ratificate de către Adunările Legislative ale statelor, care urmează articolului cinci al Constituției originale.

Amendamentul I

Congresul nu va face nici o lege relativă la oficializarea[22] vreunei religii sau care să interzică liberul exercițiu al acesteia, sau care să îngrădească libertatea cuvântului sau a tiparului, sau dreptul poporului de a se aduna liber și de a trimite petiții către Guvern pentru îndreptarea relelor.

Amendamentul II

O Miliție bine rânduită fiind necesară pentru siguranța unui stat liber, dreptul poporului de a deține și de a purta arme nu va fi îngrădit.

Amendamentul III

Nici un soldat nu va fi încartiruit în vreo casă, în timp de pace, fără consimțământul proprietarului, și nici în vreme de război altfel decât într-o manieră prescrisă de lege.

---

22. În original, *establishment*.

Amendamentul IV

Dreptul poporului de a se bucura de siguranța persoanei, a casei, a hârtiilor și a bunurilor împotriva percheziţiilor și a reţinerilor[23] abuzive nu va fi violat, și nici un mandat nu va fi emis decât în virtutea unui temei plauzibil, susţinut de un jurământ sau o declaraţie, și menţionând în detaliu locul care urmează să fie percheziţionat și persoanele sau lucrurile care urmează să fie luate în custodie.

Amendamentul V

Nimănui nu i se va cere socoteală pentru un delict capital sau infamant[24], altfel decât pe baza unei puneri sub acuzaţie de către un Mare Juriu, cu excepţia cazurilor care intervin în rândurile Armatei [terestre] sau ale Marinei, sau în cadrul Miliţiilor, atunci când sunt mobilizate într-un război sau în caz de pericol public; și nici nu se va întâmpla ca o persoană, pentru același delict, să fie pusă de două ori în pericol să-și piardă viaţa sau integritatea corporală[25], și nici nu va fi obligată, într-un proces penal, să depună mărturie

---

23. Reţinerile abuzive (*seizures*) menţionate aici sunt atât ale bunurilor, cât și ale persoanelor.

24. În original, *infamous*. Un termen legal care desemnează un delict grav, care atrage după sine oprobriul comunităţii.

25. În original, *life and limb*.

împotriva ei înseşi, sau să fie privată de viaţă, de libertate şi de integritate corporală fără un proces legal corect, şi nici proprietatea privată nu va fi preluată pentru folosinţa publică fără o compensaţie corectă.

Amendamentul VI

În toate acţiunile penale, acuzatul va beneficia de dreptul la o judecată grabnică şi publică, de către un juriu imparţial din statul şi districtul unde se va fi produs delictul, care district va fi stabilit mai înainte prin lege; va avea dreptul să fie informat cu privire la natura şi la temeiul acuzaţiei; să fie confruntat cu martorii care îi sunt potrivnici; să poată iniţia demersurile obligatorii pentru a aduce martorii care îi sunt favorabili şi să dispună de asistenţa unui avocat în apărarea sa.

Amendamentul VII

În procesele de drept comun, atunci când valoarea pricinii depăşeşte douăzeci de dolari, dreptul de a fi judecat de către un juriu va fi respectat, şi nici un fapt judecat de un juriu nu va mai fi reexaminat în faţa unei alte Curţi a Statelor Unite altfel decât conform regulilor dreptului comun.

Amendamentul VIII

Nu se va cere o cauțiune excesivă și nici nu vor fi impuse amenzi excesive, ori aplicate pedepse crude și neobișnuite.

Amendamentul IX

Enumerarea, în Constituție, a unor drepturi nu trebuie înțeleasă ca negând sau restrângând[26] altele care sunt păstrate de către popor.

Amendamentul X

Puterile care nu sunt delegate Statelor Unite prin Constituție și care nu sunt interzise prin aceasta statelor [componente ale Uniunii] sunt rezervate respectivelor state, sau poporului.

---

26. În original, *disparage*. Termenul are un sens moral, de minimizare a importanței drepturilor respective.

Amendamentele XI–XXVII

Amendamentul XI

Adoptat de Congres la 4 martie 1794, ratificat la 7 februarie 1795

Puterea judiciară a Statelor Unite nu va fi interpretată astfel încât să se extindă asupra vreunui proces, în Drept sau în Echitate, început sau continuat împotriva unui stat din Statele Unite de către cetățenii altui stat sau de către cetățenii sau supușii oricărui stat străin.

Amendamentul XII

Adoptat de Congres la 9 decembrie 1803, ratificat la 15 iunie 1804

Electorii se vor întâlni în statele din care provin și vor vota pentru Președinte și Vice-Președinte, dintre care cel puțin unul nu va fi rezident al aceluiași stat ca acela din care provin ei; vor numi pe buletinul de vot persoana pentru care au votat ca Președinte, iar pe buletine separate persoana votată ca Vice-Președinte;

vor face liste distincte ale tuturor persoanelor votate pentru Președinte și ale tuturor persoanelor votate pentru Vice-Președinte, și numărul de voturi date fiecăruia; vor semna și autentifica aceste liste și le vor trimite, sub sigiliu, la sediul guvernării Statelor Unite, adresându-le Președintelui Senatului;

Președintele Senatului, în prezența Senatului și a Camerei Reprezentanților, va deschide listele certificate, iar voturile vor fi apoi numărate;

Persoana care va avea cel mai mare număr de voturi pentru Președinte va fi Președinte, dacă acest număr [de voturi] va fi o majoritate a întregului număr de electori numiți; iar dacă nici o persoană nu va avea o asemenea majoritate, atunci dintre persoanele care vor avea cel mai mare număr de voturi, dar nu mai mult de trei de pe listele celor votați pentru Președinte, Camera Reprezentanților va alege imediat, prin vot, Președintele. Însă în alegerea Președintelui voturile vor fi înregistrate pentru fiecare stat în parte, delegația fiecărui stat având un vot; cvorumul în acest scop va consta dintr-un membru sau din membri din două treimi dintre state, o majoritate a tuturor statelor fiind necesară pentru alegere. Iar în cazul în care Camera Reprezentanților nu va alege un Președinte atunci când le va reveni responsabilitatea alegerii, înainte de ziua de 4 martie a anului următor, atunci Vice-Președintele va prelua atributele Președintelui, ca și în cazul morții sau al altei incapacități constituționale a Președintelui.

Persoana care va avea cel mai mare număr de voturi ca Vice-Președinte va fi Vice-Președinte dacă acest număr va fi o majoritate a întregului număr de electori numiți, iar dacă nici o persoană nu va avea o majoritate, atunci dintre primele două persoane de pe listă Senatul va alege un Vice-Președinte, un cvorum în acest scop constând în două treimi din numărul total al senatorilor, iar o majoritate din întregul [lor] număr va fi necesară pentru alegere. Nici o persoană ineligibilă constituțional pentru funcția de Președinte nu va fi eligibilă pentru aceea de Vice-Președinte al Statelor Unite.

Amendamentul XIII

Adoptat de Congres la 31 ianuarie 1865, ratificat la 6 decembrie 1865

Secțiunea 1

Nici sclavia și nici servitutea involuntară, cu excepția situației în care aceasta este o pedeapsă pentru un delict pentru care o persoană a fost condamnată în urma unui proces corect, nu vor exista în Statele Unite sau în vreun alt loc aflat sub jurisdicția acestora.

Secțiunea 2

Congresul va avea puterea de a asigura respectarea acestui articol printr-o legislație corespunzătoare.

Amendamentul XIV

Adoptat de Congres la 13 iunie 1866, ratificat la 9 iulie 1868

Secțiunea 1

Orice persoană născută sau naturalizată în Statele Unite și supusă jurisdicției acestora este cetățean al Statelor Unite și al statului în care își are reședința. Nici un stat nu va face și nu va impune respectarea unei legi care să limiteze privilegiile sau imunitățile cetățenilor Statelor Unite; nici un stat nu va priva pe cineva de viață, libertate sau proprietate fără un proces corect și nici nu va nega vreunei persoane din jurisdicția sa protecția egală a legii.

Secțiunea 2

Reprezentanții [în Camera Reprezentanților] vor fi alocați statelor pe baza numărului [locuitorilor] lor, numărând toate persoanele din fiecare stat, cu excepția indienilor care nu plătesc impozite. Dar când dreptul de vot în alegerile pentru electori ai Președintelui și Vice-Președintelui Statelor Unite, pentru reprezentanții din Congres, pentru funcțiile executive și judiciare ale unui stat sau pentru membrii Adunărilor Legislative de acolo este negat vreunui locuitor de sex masculin al acelui stat, care are cel puțin douăzeci și unu de ani și este cetățean al Statelor Unite, sau limitat în vreun fel,

cu excepția participării la o rebeliune sau pentru comiterea altui delict grav, baza reprezentării va fi redusă proporțional cu numărul acestor cetățeni de sex masculin raportat la numărul total de cetățeni care au împlinit douăzeci și unu de ani din acel stat[27].

Secțiunea 3

Nimeni nu va deveni senator sau membru al Camerei Reprezentanților din Congres, sau elector al Președintelui și al Vice-Președintelui, și nici nu va deține vreo funcție civilă sau militară a Statelor Unite sau în oricare stat, dacă, depunând mai înainte un jurământ, ca membru al Congresului sau ca oficial al Statelor Unite, sau ca membru al oricărei Adunări Legislative a statelor, sau ca oficial al ramurii executive sau judiciare din

---

27. Această prevedere, gândită ca un mijloc de presiune asupra statelor din Sud, nu a fost niciodată aplicată.

În original, *Intoxicating liquors*. Expresia se referă la orice băutură care poate îmbăta. Băuturile cu conținut foarte redus de alcool obținute prin fermentare, precum berea de ghimbir, nu intrau în această categorie. Primele legi engleze contra consumului de alcool, cu stipulații preluate de legislația colonială, vizau doar „băuturile tari" (*strong liquors*), însă prin Legea Volstead, din 1919, adoptată ca urmare a acestui amendament, interdicția se aplica tuturor băuturilor cu un conținut de alcool de minimum 0,5%. În 1933, cu puțin înainte de încheierea Prohibiției, prin Legea Cullen s-a legalizat producerea și vânzarea berii cu un conținut de maximum 3,2% alcool. Vezi David E. Kyvig (ed.), *Alcohol and Order: Perspectives on National Prohibition* (Greenwood Press: Westport, CT, 1985).

oricare stat, de a apăra Constituția Statelor Unite, s-a angajat într-o insurecție sau într-o rebeliune împotriva lor, sau a acordat sprijin și susținere inamicilor acestora. Însă Congresul, printr-un vot de două treimi ale fiecărei Camere, poate înlătura o asemenea piedică.

Secțiunea 4

Validitatea datoriei publice a Statelor Unite, autorizată prin lege, inclusiv datoria contractată pentru plata pensiilor și răsplăților pentru serviciile aduse în reprimarea insurecțiilor sau rebeliunilor, nu va fi pusă în cauză. Însă nici Statele Unite și nici vreunul dintre state nu va asuma sau plăti vreo datorie sau obligație contractată în folosul unei insurecții sau rebeliuni împotriva Statelor Unite, sau vreo pretenție de compensare pentru pierderea sau emanciparea vreunui sclav; toate aceste datorii, obligații și titluri vor fi considerate nule și neavenite.

Secțiunea 5

Congresul va avea puterea de a asigura respectarea prevederilor acestui articol printr-o legislație corespunzătoare.

Amendamentul XV

Adoptat de Congres la 26 februarie 1869, ratificat la 3 februarie 1870

Secțiunea 1

Dreptul de vot al cetățenilor Statelor Unite nu va fi negat sau limitat de către Statele Unite sau de oricare stat pe motiv de rasă, culoare sau stare servilă anterioară.

Secțiunea 2

Congresul va avea puterea de a asigura respectarea acestui articol printr-o legislație corespunzătoare.

Amendamentul XVI

Adoptat de Congres la 2 iulie 1909, ratificat la 3 februarie 1913

Congresul va avea puterea să stabilească și să strângă taxe pe venituri derivate din orice sursă, fără distribuirea proporțională între diferite state și fără să țină seamă de vreun recensământ sau numărătoare.

Amendamentul XVII

Adoptat de Congres la 13 mai 1912, ratificat la 8 aprilie 1913

Senatul Statelor Unite va fi compus din doi senatori din fiecare stat, aleși de poporul de acolo, pentru câte șase ani, iar fiecare senator va avea un singur vot. Alegătorii din fiecare stat vor trebui să posede calificările necesare pentru a alege cea mai numeroasă Cameră a Legislativului statului.

Atunci când un loc de reprezentant în Senat al oricărui stat devine vacant, autoritatea executivă a acelui stat va emite decrete electorale pentru a fi ocupate aceste poziții, cu condiția ca Legislativul acelui stat să împuternicească Executivul de acolo să facă numiri temporare până ce poporul, prin alegeri, conform indicațiilor Legislativului, să decidă cine va ocupa aceste poziții vacante.

Acest amendament nu va fi interpretat ca afectând alegerea sau termenul vreunui senator ales înainte ca acest text să devină parte a Constituției.

Amendamentul XVIII

Adoptat de Congres la 18 decembrie 1917, ratificat la 16 ianuarie 1919, abrogat prin Amendamentul 21

Secțiunea 1

La un an după ratificarea acestui articol, fabricarea, vânzarea sau transportul băuturilor alcoolice destinate consumului, importul acestora sau exportul acestora din Statele Unite și din orice teritoriu aflat sub jurisdicția acestora sunt interzise.

Secțiunea 2

Congresul și statele vor avea puterea concurentă pentru a asigura respectarea acestui articol printr-o legislație corespunzătoare.

Secțiunea 3

Acest articol nu va fi operant până ce nu va fi ratificat ca un amendament la Constituție de către Legislativele statelor, așa cum este stabilit în Constituție, în termen de șapte ani de la data înaintării acestuia statelor de către Congres.

Amendamentul XIX

Adoptat de Congres la 4 iunie 1919, ratificat la 18 august 1920

Dreptul de vot al cetățenilor Statelor Unite nu va fi negat sau limitat de către Statele Unite sau de vreun stat pe baza sexului acestora.

Congresul va avea puterea de a asigura respectarea acestui articol printr-o legislație corespunzătoare.

Amendamentul XX

Adoptat de Congres la 2 martie 1932, ratificat la 23 ianuarie 1933

Secțiunea 1

Termenele mandatelor Președintelui și Vice-Președintelui se vor încheia la amiaza celei de-a douăzecea zi a lunii ianuarie, iar termenul mandatelor senatorilor și ale membrilor Camerei Reprezentanților la amiaza celei de-a treia zi a lunii ianuarie din anii în care aceste mandate ar fi trebuit să se încheie dacă acest articol nu ar fi fost ratificat; atunci vor începe și termenele mandatelor succesorilor acestora.

Secțiunea 2

Congresul se va aduna cel puțin o dată pe an, iar această adunare va începe la amiază în a treia zi a lunii ianuarie, cu excepția cazului în care aceștia, prin lege, nu stabilesc o altă zi.

Secțiunea 3

Dacă, în momentul stabilit pentru începutul mandatului de Președinte, Președintele ales va fi murit, va deveni Președinte Vice-Președintele ales. Dacă nu va fi ales nici un Președinte înainte de momentul stabilit pentru începutul mandatului său sau dacă Președintele ales nu va fi îndeplinit condițiile necesare, atunci Vice-Președintele ales va servi ca Președinte până ce un Președinte va îndeplini aceste condiții; iar Congresul, prin lege, poate stabili procedura de urmat pentru cazul în care nici un Președinte ales și nici un Vice-Președinte nu vor fi îndeplinit condițiile necesare, declarând cine va îndeplini atunci funcția de Președinte sau maniera în care trebuie ales cineva pentru a îndeplini această funcție, iar această persoană va îndeplini această funcție până ce un Președinte sau Vice-Președinte va fi îndeplinit condițiile necesare.

Secțiunea 4

Congresul va putea stabili, prin lege, procedurile necesare pentru cazul în care survine moartea oricărei

persoane dintre cele din rândul cărora Camera Reprezentanților poate alege un Președinte în situația în care sarcina alegerii îi va reveni, și pentru cazul în care survine moartea oricărei persoane dintre cele din rândul cărora Senatul poate alege un Vice-Președinte atunci când sarcina alegerii le va reveni.

Secțiunea 5

Secțiunile 1 și 2 vor intra în vigoare în a cincisprezecea zi a lunii octombrie care urmează ratificării acestui articol.

Secțiunea 6

Acest articol nu va produce efecte până ce nu va fi fost ratificat ca amendament la Constituție de către Legislativele a trei sferturi dintre state în termen de șapte ani de la introducerea sa.

Amendamentul XXI

Adoptat de Congres la 20 februarie 1933, ratificat la 5 decembrie 1933

Secțiunea 1

Al optsprezecelea amendament al Constituției Statelor Unite este abrogat.

Secțiunea 2

Transportul sau importul băuturilor alcoolice într-un stat, un teritoriu sau într-o posesiune a Statelor Unite, cu scopul vânzării sau consumului, împotriva legilor din acel stat, sunt interzise.

Secțiunea 3

Acest articol nu va produce efecte până ce nu va fi fost ratificat ca amendament la Constituție de către convențiile statelor necesare [ratificării], așa cum este prevăzut în Constituție, în termen de șapte ani de la înaintarea sa statelor de către Congres.

Amendamentul XXII

Adoptat de Congres la 21 martie 1947, ratificat la 27 februarie 1951

Secțiunea 1

Nici o persoană nu va fi aleasă de mai mult de două ori în funcția de Președinte și nici o persoană care a ocupat funcția de Președinte sau a acționat în calitate de Președinte pentru mai mult de doi ani din termenul pentru care altă persoană a fost aleasă ca Președinte nu va mai fi aleasă mai mult decât o singură dată pentru funcția de Președinte. Acest articol nu se va aplica însă nici unei persoane care deținea funcția

de Președinte atunci când articolul a fost înaintat Congresului, și nu va împiedica vreo persoană care ar putea deține funcția de Președinte sau ar putea acționa în calitate de Președinte, în perioada de timp în care acest articol devine operativ, să dețină funcția de Președinte sau să acționeze în calitate de Președinte pentru restul mandatului său.

Secțiunea 2

Acest articol nu va produce efecte până ce nu va fi fost ratificat ca amendament la Constituție de către Legislativele a trei sferturi dintre state în termen de șapte ani de la data la care va fi înaintat statelor de către Congres.

Amendamentul XXIII

Adoptat de Congres la 16 iunie 1960, ratificat la 29 martie 1961

Secțiunea 1

Districtul care găzduiește sediul Guvernului Statelor Unite va numi, într-o manieră pe care o va reglementa Congresul, un număr de electori ai Președintelui și Vice-Președintelui egal cu întregul număr al senatorilor și membrilor Camerei Reprezentanților din Congres pe care districtul ar fi îndreptățit să-i aibă dacă

ar fi un stat, dar în nici un caz mai mare decât acela al celui mai puțin populat stat; aceștia se vor adăuga celor numiți de state, dar vor fi considerați, pentru scopul alegerii Președintelui și Vice-Președintelui, drept electori numiți de către un stat; ei se vor reuni pe teritoriul districtului și își vor îndeplini îndatoririle stabilite de cel de-al doisprezecelea amendament.

Secțiunea 2

Congresul va avea puterea de a asigura respectarea acestui articol printr-o legislație corespunzătoare.

Amendamentul XXIV

Adoptat de Congres la 27 august 1962, ratificat la 23 ianuarie 1964

Secțiunea 1

Dreptul cetățenilor Statelor Unite de a vota în cadrul alegerilor primare sau în cadrul oricărei alte alegeri pentru Președinte sau Vice-Președinte pentru electorii Președintelui sau Vice-Președintelui, sau pentru senatori ori membrii Camerei Reprezentanților din Congres, nu va fi negat sau limitat de Statele Unite sau de către oricare stat pentru motivul neplății capitației sau a altei taxe [locale].

Secțiunea 2

Congresul va avea puterea de a asigura respectarea acestui articol printr-o legislație corespunzătoare.

Amendamentul XXV

Adoptat de Congres la 6 iulie 1965, ratificat la 10 februarie 1967

Secțiunea 1

În cazul înlăturării din funcție a Președintelui sau în cazul decesului sau demisiei acestuia, Vice-Președintele va deveni Președinte.

Secțiunea 2

Atunci când funcția de Vice-Președinte devine vacantă, Președintele va numi un Vice-Președinte care își va asuma funcția după ce va fi confirmat de un vot al majorității al ambelor Camere ale Congresului.

Secțiunea 3

Atunci când Președintele transmite Președintelui *pro tempore* al Senatului și *Speaker*-ului Camerei Reprezentanților o declarație scrisă conform căreia este incapabil să își îndeplinească atribuțiile și îndatoririle specifice funcției sale, până ce nu va trimite o

declarație scrisă care să certifice contrariul, aceste atribuții și îndatoriri vor fi îndeplinite de Vice-Președinte ca Președinte-în-Exercițiu.

Secțiunea 4

Atunci când Vice-Președintele și o majoritate dintre principalii oficiali ai departamentelor executive ori ai unor alte asemenea instituții care vor fi indicate de Congres printr-o lege vor transmite Președintelui *pro tempore* al Senatului și *Speaker*-ului Camerei Reprezentanților declarații scrise conform cărora Președintele este incapabil să îndeplinească atribuțiile și îndatoririle funcției sale, Vice-Președintele își va asuma imediat atribuțiile și îndatoririle funcției ca Președinte-în-Exercițiu.

Ulterior, atunci când Președintele transmite Președintelui *pro tempore* al Senatului și *Speaker*-ului Camerei Reprezentanților o declarație scrisă confom căreia această incapacitate nu există, el își va relua atribuțiile și îndatoririle funcției sale, cu excepția cazului în care, în termen de patru zile, Vice-Președintele și o majoritate dintre principalii oficiali ai departamentelor executive ori ai unor alte asemenea instituții care vor fi indicate de Congres printr-o lege vor transmite declarații scrise conform cărora Președintele este incapabil să îndeplinească atribuțiile și îndatoririle funcției sale. În această situație, Congresul va decide în această problemă,

adunându-se în termen de patruzeci și opt de ore, dacă nu este deja în sesiune. În cazul în care Congresul, în termen de douăzeci și una de zile de la data primirii ultimei declarații scrise sau, în situația în care Congresul nu e în sesiune în termen de douăzeci și una de zile după data la care Congresul trebuie să se adune, determină cu două treimi din voturi ale ambelor Camere că Președintele este incapabil să își îndeplinească atribuțiile și îndatoririle funcției sale, Vice-Președintele va continua să se achite de funcția de Președinte-în-Exercițiu; altminteri, Președintele își va relua atribuțiile și îndatoririle funcției sale.

Amendamentul XXVI

Adoptat de Congres la 23 martie 1971, ratificat la 1 iulie 1971

Secțiunea 1

Dreptul de vot al cetățenilor Statelor Unite care au optsprezece ani sau mai mult nu va fi negat sau limitat de către Statele Unite sau de vreun stat pe baza vârstei acestora.

Secțiunea 2

Congresul va avea puterea de a asigura respectarea acestui articol printr-o legislație corespunzătoare.

Amendamentul XXVII

Propus inițial la 25 septembrie 1789, ratificat la 7 mai 1992

Nici o lege care să schimbe compensația pentru serviciile aduse de senatori și de membrii Camerei Reprezentanților nu va intra în vigoare înainte să fi intervenit o alegere a reprezentanților [din cele două Camere].

Amendamente neratificate

Nu orice amendament votat în Congres ajunge să fie parte a Constituției. De-a lungul istoriei, senatorii și membrii Camerei Reprezentanților au votat cu o majoritate suficientă unele amendamente, care însă nu au fost apoi ratificate de un număr suficient de state.[28] Unele dintre aceste amendamente ar fi schimbat sau completat semnificativ prevederile Constituției.

Primele două amendamente ne-ratificate sunt din perioada de început a Republicii americane. Articolul Întâi este semnificativ pentru că a fost parte din lista originală a amendamentelor din Carta Drepturilor, însă nu a fost ratificat decât de 11 state. Amendamentul viza stabilirea unei norme de reprezentare generoase în Camera Reprezentanților. Al doilea amendament din acest set este Amendamentul Titlurilor Nobiliare, care ilustrează republicanismul militant al perioadei.

---

28. Despre amendamentele neratificate în general, vezi Michael J. Lynch, *The Other Amendments: Constitutional Amendments That Failed*, în *Law Library Journal* 92 (primăvara, 2001): 303–310.

Amendamentul Corwin a rămas în istorie ca o tentativă de a rezolva, într-o manieră acceptabilă statelor din Sud, problema sclaviei. Războiul Civil l-a făcut caduc.

Următoarele două amendamente prezentate aici sunt asemănătoare, cu toate că provin din perioade diferite. Amendamentul privitor la munca copiilor, din 1924, a fost introdus de către deputatul republican de Ohio, Israel Moore Foster, și a fost ratificat de Legislativele a 28 de state. Cu toate că amendamentul nu a fost adoptat, prevederi relative la munca copiilor au fost impuse statelor prin intermediul legislației federale. Celălalt amendament, cel relativ la egalitatea în drepturi, reprezintă o altă tentativă, nereușită, a Congresului de a amenda Constituția în sensul adoptării de drepturi sociale. Nici amendamentul drepturilor electorale ale Districtului Columbia, ultimul din această secțiune, nu a fost ratificat.

Motivele pentru care statele au refuzat ratificarea unor amendamente votate de Congres sunt dintre cele mai diverse. Procedural însă, trebuie remarcat că textul Constituției din 1787 precizează doar nevoia de ratificare din partea statelor, fără să stabilească un interval de timp în care această ratificare se poate face. Așa se face că, tehnic vorbind, un amendament precum Articolul Întâi ar putea fi ratificat acum de către o parte dintre statele care nu au făcut-o încă, cu toate că multe dintre acestea nici nu erau constituite ca state ale Uniunii la data când acest amendament a fost votat.

Acesta este motivul pentru care unele amendamente moderne votate în Congres, cum ar fi amendamentul drepturilor electorale ale Districtului Columbia, stabilesc un interval de timp în care ratificarea poate fi făcută de către state. Și amendamentul egalității în drepturi prezentat aici a expirat, pentru că termenul de șapte ani este cuprins în rezoluția prin care a fost prezentat spre votare Congresului.

Tăcerea Constituției cu privire la unele aspecte tehnice ale amendării a dus la o varietate de practici, cum ar fi votul împotrivă al unor state în procesul de ratificare. Cu toate că această procedură nu este cuprinsă în textul Constituției și nu are, formal vorbind, nici o valoare, unele state și-au făcut cunoscut în acest fel punctul de vedere. Acesta este cazul, spre exemplu, cu amendamentul relativ la munca copiilor, care a fost respins de Legislativele din mai multe state, printre care Georgia, Missouri și Carolina de Nord.

Alt caz de practică *ad-hoc* este și contrasemnarea, de către Președintele Buchanan, a amendamentului Corwin, cu toate că Președintele nu are nici un rol recunoscut de Constituție în amendarea acesteia. Semnarea s-a produs cu două zile înainte ca James Buchanan să își încheie mandatul de Președinte. Următorul Președinte a fost Abraham Lincoln, iar Buchanan a intrat în istorie ca unul dintre cei mai slabi Președinți ai Statelor Unite.

Articolul întâi

Adoptat de Congres la 25 septembrie 1789

După primul recensământ cerut de primul articol al Constituției, va fi un membru al Camerei Reprezentanților la fiecare treizeci de mii [de persoane], până ce numărul lor va ajunge la o sută; după care proporția va fi astfel reglementată de Congres încât să nu existe mai puțin de o sută de membri ai Camerei Reprezentanților și nici mai puțin decât un membru al Camerei Reprezentanților la fiecare patruzeci de mii de persoane, până ce numărul membrilor Camerei Reprezentanților va ajunge la două sute; după care proporția va fi astfel reglementată de Congres încât să nu fie mai puțin de două sute de membri ai Camerei Reprezentanților și nici mai mult decât un membru al Camerei Reprezentanților pentru fiecare cincizeci de mii de persoane.

Amendamentul Titlurilor Nobiliare

Adoptat de Congres la 27 aprilie 1810

Dacă vreun cetățean al Statelor Unite va accepta, cere, primi sau deține orice titlu nobiliar sau onorific, sau, fără consimțământul Congresului, va accepta sau deține un cadou, pensie, funcție sau recompensă, de orice fel ar fi acestea, din partea vreunui împărat, rege,

prinț sau putere străină, această persoană va înceta să mai fie cetățean al Statelor Unite și va deveni incapabilă să dețină orice înaltă funcție publică sub jurisdicția acestora.

Amendamentul Corwin

Adoptat de Congres la 2 martie 1861

Nici un amendament nu va fi adus Constituției care să autorizeze sau să dea Congresului puterea de a interveni sau de a aboli în vreun stat instituțiile domestice de acolo, inclusiv pe aceea a persoanelor obligate la muncă sau la servitute de către legile respectivului stat.

Amendamentul referitor la munca copiilor

Adoptat de Congres la 2 iunie 1924

Secțiunea 1

Congresul va avea puterea de a limita, reglementa sau interzice munca persoanelor care nu au împlinit vârsta de optsprezece ani.

Secțiunea 2

Puterea statelor este neafectată de acest articol, cu excepția situației în care validitatea legilor unui stat

este suspendată în măsura în care e necesar pentru a face efectivă legislația adoptată de Congres.

Amendamentul egalității de drepturi

Adoptat de Congres la 22 martie 1972

Secțiunea 1

Egalitatea în drepturile legale nu poate fi negată sau limitată de Statele Unite sau de vreun stat pe motiv de sex.

Secțiunea 2

Congresul va avea puterea de a impune, prin legislație adecvată, prevederile acestui articol.

Secțiunea 3

Acest amendament va intra în vigoare la doi ani după ratificarea sa.

Amendamentul drepturilor electorale din districtul Columbia

Adoptat de Congres la 22 august 1978

Secțiunea 1

În scopul reprezentării în Congres, alegerii Președintelui și Vice-Președintelui, și în sensul articolului V al acestei Constituții, districtul care găzduiește sediul Guvernului Statelor Unite va fi tratat ca și cum ar fi un stat.

Secțiunea 2

Exercițiul drepturilor și atribuțiilor conferite de acest articol se va face de către poporul din districtul care găzduiește sediul Guvernului, după cum va fi stabilit de către Congres.

Secțiunea 3

Amendamentul XXIII la Constituția Statelor Unite este, prin urmare, abrogat.

Secțiunea 4

Acest articol nu va intra în vigoare decât dacă va fi ratificat ca amendament la Constituție de către Adunările Legislative a trei sferturi dintre state, în termen de șapte ani de la data înaintării acestuia.

Amendamente propuse, dar neadoptate

De-a lungul celor peste două secole de existență a Constituției americane s-au înregistrat numeroase tentative nereușite de a o amenda. Spre exemplu, în perioada care a urmat Războiului de Secesiune, unii membrii ai Congresului au încercat să introducă, în repetate rânduri, amendamente care să interzică sau să limiteze căsătoriile interrasiale. Alt tip de amendament care a fost invocat destul de frecvent, mai ales în secolul al XIX-lea, este așa-numitul „Amendament Creștin“ – menționarea în Constituție, eventual în cadrul preambulului, a Dumnezeului creștin și a credinței creștine. În secolul XX un amendament care a ajuns în câteva ocazii doar la un singur vot de a fi ratificat a fost așa-numitul amendament al „bugetului echilibrat“ (*balanced budget*)[29].

---

29. Vezi David E. Kyvig, *Reforming or Resisting Modern Government? The Balanced Budget Amendment to the U.S. Constitution*, în *Akron Law Review* 28 (toamna/iarna 1995): 97–124 și W.S. Moore și Rudolph G. Penner (ed.), *The Constitution and the Budget: Are Constitutional Limits on Tax, Spending and Budget Powers Desirable at the Federal Level?*, (American Enterprise Institute for Public Policy: Washington, DC, 1980).

Unul dintre cei mai importanți specialiști în chestiunea amendării Constituției americane, profesorul John R. Vile, a calculat că au existat, în total, peste 11 500 de propuneri de modificare a Constituției, de la cele mai inteligente și progresiste până la cele mai stupide, precum acel amendament care ar fi interzis duelul[30]. Cu toate că unele dintre acestea au rezonat destul de bine cu sensibilitățile publicului vremii, Congresul le-a ignorat sau nu le-a votat cu o majoritate suficientă. Am selectat mai jos câteva amendamente semnificative din punct de vedere politic.

Primul dintre acestea este Amendamentul Blaine, promovat în 1875 de către *Speaker*-ul Camerei Reprezentanților, James J. Blaine (1830-1893) cu scopul de a-i priva pe catolici de un eventual sprijin oficial în materie de educație. Amendamentul a trecut de Camera Reprezentanților, însă nu a primit voturile necesare în Senat. Numeroase state, precum Arkansas, Tennessee sau Vermont, au adoptat însă amendamente asemănătoare, numite, de atunci, „amendamente Blaine“[31].

Al doilea amendament selectat este așa-numitul Amendament Ludlow. Propus în 1937 de Louis

---

30. Vezi, totuși, Joanne B. Freeman, *Affairs of Honor. National Politics in the New Republic* (Yale University Press, 2001), despre codul onoarei și politica turbulentă a începuturilor Republicii americane, când Alexander Hamilton a fost ucis într-un duel cu Vice-Președintele de atunci, Aaron Burr.

31. Vezi și Steven K. Green, *The Blaine Amendment Reconsidered*, în *American Journal of Legal History*, 36 (ianuarie 1992): 38–69.

Ludlow, congresman democrat de Indiana, acesta urmărea să restrângă puterea Congresului de a declara război. Foarte popular datorită izolaționismului care domina atunci în rândul opiniei publice americane, amendamentul a fost blocat în Congres prin manevre procedurale de către administrația Roosevelt, care se temea că, odată adoptate, aceste prevederi ar fi limitat sever capacitatea de acțiune a Președintelui în planul politicii externe.

În urma celebrului caz *Roe v. Wade* (1973), care liberaliza regimul avorturilor, unii reprezentanți au propus diferite versiuni ale unui amendament constituțional – nici una adoptată de Congres – care să interzică sau să limiteze dreptul la întreruperea de sarcină. Între aceste versiuni am ales-o pe aceea mai moderată, din 1975, a senatorului republican de Virginia William L. Scott, care transfera statelor Uniunii responsabilitatea legiferării în materie.

În fine, un alt amendament frecvent menționat este Amendamentul Protecției Drapelului. Nevoia de a amenda Constituția a apărut în urma cazului *Texas v. Johnson* (1989), când Curtea Supremă a decis că arderea drapelului american este un act protejat prin Amendamentul I al Constituției. Numeroase state americane aveau, în acel moment, legi cu privire la profanarea drapelului, care însă au fost invalidate în urma deciziei Curții. Cea mai recentă tentativă de adoptare a acestui amendament a fost înregistrată în 2006, când a lipsit un singur vot pentru a fi adoptată.

Amendamentul Blaine

Nici un stat nu va face o lege privitoare la organizarea unei anumite religii, sau care să împiedice exercițiul vreunei religii, și nici o sumă care provine din taxe în vreun stat și care e destinată susținerii școlilor publice, sau care provine dintr-un fond public, și nici vreun teritoriu public destinat acestora nu va ajunge vreodată sub controlul unei secte religioase, și nici fondurile strânse sau terenurile dedicate acestui scop nu vor fi împărțite între sectele sau denominațiile religioase.

Amendamentul Ludlow

Secțiunea 1

Cu excepția situației în care Statele Unite sau posesiunile lor teritoriale sunt invadate ori sunt atacați cetățenii care rezidă acolo, autoritatea Congresului de a declara război nu va deveni efectivă decât dacă va fi confirmată de o majoritate a tuturor voturilor înregistrate într-un referendum național. Atunci când va constata că există o criză națională, Congresul va putea, printr-o rezoluție în această materie, să propună cetățenilor statelor o întrebare despre pace și război, întrebarea care să fie votată fiind: „Trebuie ca Statele Unite să declare război______?“ Congresul va avea dreptul ca prin intermediul unei legi să impună respectarea acestei secțiuni.

Secțiunea 2

Atunci când se va declara război, Președintele va recruta și va prelua în folosință pentru a fi folosite de către Guvern toate proprietățile publice și private relevante în război, șantierele, fabricile și depozitele, împreună cu toți angajații necesari pentru operațiunile acestora, stabilind compensația pentru proprietățile private temporar folosite pentru perioada războiului la o rată nu mai mare de 4 la sută, luând ca bază valoarea taxabilă estimată în anul de dinantea războiului.

Amendamentul Scott

Puterea de a reglementa circumstanțele în care o sarcină poate fi întreruptă este rezervată statelor.

Amendamentul cu privire la profanarea drapelului

Congresul va avea puterea să interzică profanarea fizică a drapelului Statelor Unite.

Încheiere

Orice călătorie trebuie să se termine undeva. A noastră se termină pe malurile râului Potomac, într-un loc numit Mount Vernon. Împrejurimile sunt aproape neschimbate din momentul în care George Washington a dobândit terenul unde și-a făcut o fermă. Ajungi după mai puțin de o oră de condus din centrul Capitalei americane, pe o șosea de unde vezi frumoase vile risipite printre copaci.

Aici, primul Președinte al Statelor Unite și-a petrecut timpul îngrijind animalele și cultivând pământul. Idealul său, ca al multor gentlemani ai vremii, era să fie un fermier-cetățean. Îi primea cu bucurie pe vizitatorii care îi călcau pragul. Erau și mulți necunoscuți, prinși de căderea întunericului sau de schimbarea vremii pe drumul care trecea prin apropiere. Familia rareori mânca singură la cină. Într-o cameră este pusă masa, așa cum trebuie să fi fost pe timpul lui Washington.

Conacul s-a păstrat așa cum era, cu mobilă, cu cărți și cu uneltele agricole. Pe un perete, într-un cadru de lemn, este prinsă o cheie. Este cheia Bastiliei, trimisă în dar de generalul Lafayette. Animale domestice sunt crescute la fermă și acum. De pe terasă se vede râul, care curge liniștit.

Cu toate că este un monument istoric, ferma nu aparține nici Statelor Unite și nici Commonwealth-ului Virginiei. Acum două sute de ani, după moartea fostului Președinte, moșia a decăzut. Urmașii săi au încercat să o vândă statului, local sau federal, dar au fost refuzați. În 1858 o asociație patriotică de femei a cumpărat domeniul și l-a restaurat. Îl îngrijește și astăzi, fără să fi primit sau să fi cerut vreun ban de la Guvern.

Aici se termină călătoria noastră. Trecem pe lângă grajdurile și atelierele fermei istorice, pe sub bolta unor copaci. La capătul unei alei, aproape ascuns, se află mormântul lui George Washington. Te aștepți ca cel mai mare Președinte al celei mai puternice republici din istoria omenirii să aibă un mormânt impunător. George și Martha Washington odihnesc într-un mic cavou de cărămidă, închis cu un grilaj.

Alături am găsit două doamne. Înalte, îmbrăcate elegant, zâmbind politicos de sub umbrele pe care le țineau să se apere de ploaia rece, de toamnă. Erau voluntare, membre ale asociației de femei, urmașe ale unor familii din vremea Războiului de Independență. Stăteau acolo pentru vizitatori cum eram noi. Ne-au răspuns, amabile, la întrebări și ne-au întrebat, la rândul lor, din ce țară venim.

Noi veneam dintr-o țară unde nici o generație nu s-a născut și nu a murit sub aceeași Constituție.

Sunt mai multe feluri de a călători. Călătorim printre oameni și, când rămânem singuri, trecem printre lucruri. Pentru a ajunge la Mount Vernon, noi am călătorit și

printre cărți. Cele despre constituții sunt ca un fel de ghid turistic. Îl consultăm, curioși, când admirăm o statuie sau o imagine. De multe ori aceasta este o reprezentare a autorității. Mai mult decât ilustrația sau explicația din ghid, textul Constituției ne spune ceva despre această autoritate.

Constituțiile prin care am călătorit sunt diverse. Însă multe sunt scrise de politicieni pentru politicieni. Sunt seturi de reguli pentru uzul instituțiilor. Nici Constituția din 1787, sub autoritatea căreia generalul Washington a devenit Președinte, nu face excepție.

Însă ea mai conține și altceva. Sau a dobândit, prin efortul timpurilor, ceva mai mult. Generația de la 1787, cu toate limitele sale, credea în virtute. Constituția pe care a scris-o și a ratificat-o era una a ordinii morale.

Cel de-al treilea Președinte al Statelor Unite și autorul principal al Declarației de Independență, Thomas Jefferson, afirmase că textul din 1787 nu poate și nici nu trebuie să supraviețuiască mai mult de nouăsprezece ani. Fiecare generație, credea el, e datoare cu propria sa Revoluție.

Constituția a rămas, iar Mount Vernon este acum un loc liniștit. Cu toate acestea, Istoria i-a dat lui Jefferson, într-un fel, dreptate. În America fiecare generație a avut revoluțiile sale. La capătul călătoriei, în ploaia măruntă de toamnă, am înțeles că oamenii aceia au păstrat ceva ce alții au pierdut: dreptul și puterea de a avea Revoluția lor.

Cuprins

zeitgeist zeitgeist zeitgeist zeitgeist zeitgeist zeitgeist

Excelent filozof al politicului, Cătălin Avramescu este un îndrăgostit de istorie în general, de cea americană în particular. Pentru el Constituția americană nu este o succesiune de propoziții abstracte, ci țesutul însuși al unei democrații care nu contenește să ne uimească prin vitalitatea sa.

VLADIMIR TISMĂNEANU

Cititorul va găsi în paginile acestui volum o succintă introducere în arhitectura sistemului constituțional și reprezentativ american și va putea înțelege de ce patriotismul proverbial al americanilor este mai presus de toate unul constituțional.

AURELIAN CRĂIUȚU
profesor, Universitatea Indiana (Bloomington)

Cătălin Avramescu reușește prin această monografie să se adreseze atât celor care sunt deja familiarizați cu regimul politic american și au un interes strict profesional, cât și publicului larg. Cartea este un instrument util de lucru și din perspectiva traducerii Constituției SUA, o traducere care ține cont, pentru prima oară în limba română, de anumite subtilități ale limbajului folosit de Părinții Fondatori.

RADU CARP
director, Institutul Diplomatic

Analiza Constituției americane dezvăluie o legătură uitată, aceea dintre filozofia politică și constituționalism. Subtilitatea interpretărilor îl reconfirmă pe Cătălin Avramescu drept unul dintre cei mai importanți filozofi ai generației sale.

IULIA MOTOC
judecător, Curtea Constituțională

ISBN 978-973-50-2787-2

